

PËR MËSUESIN/EN

duk^agjini
shtëpia botuese publishing house
Merita Dervishaj, Arita Ademi

SHKATHHTËSI PËR JETË

Për klasën e tretë të arsimit fillor

3

PËRMBAJTJA

Udhërrëfyes.....	5
Hyrje.....	7
Planifikimi vjetor.....	16
Plani dymujor: shtator—tetor.....	17
Plani dymujor: nëntor—dhjetor.....	20
Plani tremujor: janar—shkurt—mars.....	23
Plani tremujor: prill—maj—qershor.....	27
Mësimi 1: Letra (prodhimi, llojet dhe vetitë).....	30
Mësimi 2: Modelimi i objekteve nga letra.....	32
Mësimi 3: Kartoni (prodhimi, llojet dhe vetitë).....	34
Mësimi 4: Modelimi i objekteve nga kartoni.....	36
Mësimi 5: Leshi (procesi i përpunimit, vetitë).....	38
Mësimi 6: Pambuku.....	40
Mësimi 7: Materialet sintetike.....	42
Mësimi 8: Njohja e rrezeve.....	44
Mësimi 9: Rrezeqet nga instalimet dhe pajisjet elektrike.....	46
Mësimi 10: Rreziku nga zjarri.....	48
Mësimi 11: Parandalimi i rrezikut nga zjarri.....	50
Mësimi 12: Rreziku nga lartësia, ashensori dhe pusët.....	52
Mësimi 13: Rreziku nga valët e telefonit dhe të internetit.....	54
Mësimi 14: Amari, Fiona dhe lojërat kompjuterike.....	56
Mësimi 15: Rreziku nga lëndët kimike.....	58
Mësimi 16: Rreziku nga mjetet shpërthyes.....	60
Mësimi 17: Karriera ime.....	62
Mësimi 18: Çfarë bëjnë këta persona?.....	64
Mësimi 19: Të bisedojmë për disa profesione.....	66
Mësimi 20: T'i njohim profesionet sipas vendit të punës.....	68
Mësimi 21: Të kontribuojmë në ekonominë familjare!.....	70
Mësimi 22: T'i ndihmojmë prindërit për kursimet!.....	72
Mësimi 23: Të mësojmë nga përvoja e shoqeve dhe e shokëve për kursim.....	74
Mësimi 24: Ta ruajmë mjedisin tonë!.....	76
Mësimi 25: Organizojmë një piknik.....	78
Mësimi 26: Mjedi dhe shëndeti.....	80
Mësimi 27: Zhurma e makinave në punishte.....	82
Mësimi 28: Pajisjet për përpunimin e drurit.....	84
Mësimi 29: Ndotja e mjedisit.....	86
Mësimi 30: Mbrojtja e mjedisit.....	88
Mësimi 31: Mediet.....	90
Mësimi 32: Mediet televizive.....	92
Mësimi 33: Programet festive.....	94
Mësimi 34: Garat e diturisë.....	96
Mësimi 35: Aktivitetet në internet.....	98
Mësimi 36: Revista.....	100
Mësimi 37: Thënie për libra.....	102

Të dashur mësues dhe mësuese,

Në duar keni librin tuaj, i hartuar për t'ju ardhur në ndihmë për zhvillimin e mësimit, mbështetur në metodologjitë më të përparuara bashkëkohore.

Sistemi arsimor në Kosovë ka kaluar nëpër vështirësi të ndryshme dhe në shkolla janë përdorur metoda tradicionale të mësimdhënies. Sot kemi mundësinë që arsimi t'i pajisë nxënësit me kompetencat që u nevojiten, për ta formësuar jetën e tyre dhe për të kontribuar në shoqëri. Për ta gjetur mënyrën më të mirë dhe për ta realizuar këtë synim, shtëpia botuese "Dukagjini" ka nisur projektin për përfshirjen e metodologjive të mësimdhënies ndërvepruese në librat e mësuesve, i cili ka për qëllim t'ju ndihmojë të gjeni përgjigje për pyetjen themelore: "Çfarë metodologjie do të përdorni për të ndërtuar e krijuar dije, shkathtësi, qëndrime dhe vlera që do t'u nevojiten nxënësve të Kosovës për ta formësuar të ardhmen e tyre?"

Integrimi në hapësirën arsimore të shekullit të 21-të kërkon, midis të tjerash, modernizimin e metodave ekzistuese të mësimdhënies dhe të të nxënit, futjen e veprimtarive bashkëkohore në mësim, që mundësojnë përgatitjen e një individi aktiv, të pavarur dhe të lirë, të pajisur me shprehje të menduarit kritik, krijues, komunikues dhe bashkëpunues, i aftë për t'i përmbushur kërkesat e shoqërisë së sotme.

Cilësia e re e të nxënit dhe mësimdhënies përbën përparësi absolute për arsimin. Ju nuk jeni vetëm burime informacioni, por lipset të përdorni metoda dinamike të mësimdhënies, të quajtura edhe metoda mësimore ndërvepruese, të cilat përbëjnë elementet bazë të këtij modeli, për t'i motivuar nxënësit që të angazhohen më shumë në mësim.

Modeli i këtyre librave po përdoret për herë të parë në Kosovë dhe mësimet janë hartuar nga kolegët tuaj, me profesionalizëm, përkushtim dhe përgjegjësi maksimale.

UDHËRRËFYES

për konceptimin e mësimëve model

Faqja në të majtë

- Këto janë të dhëna identifikuese, të cilat orientojnë për mësimin.
- Mësimi synon që përmes rezultateve të të nxënës, të kontribuojë në një ose disa prej kompetencave.
- Rezultatet specifike janë në koherencë me ato të fushës.
- Të gjitha mjetet dhe materialit që ndihmojnë në konkretizim.
- Parashikimi, faza e parë e orës mësimore e cila siguron përqendrimin dhe aktivizimin e nxënësve në mësim.



Paraqitja e faqes së librit të nxënësit ndihmon mësuesin/en.

Rezultatet e të nxënës të temës janë në koherencë me ato orës mësimore, tema është më e gjerë. mësimi.

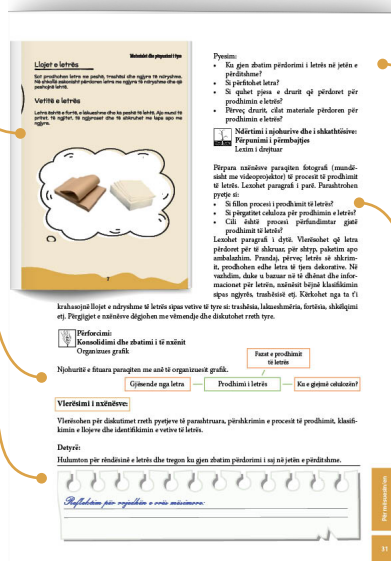
Rezultatet specifike të të nxënës janë ato mbi të cilat ndërtohet mësimi.

Janë zëbërthim i rezultateve të të nxënës sipas niveleve të arritjes. Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Zakonisht mësimi ka lidhje me lëndë dhe fusha të tjera, të cilat evidentohen.

Faqja në të djathtë

- Paraqitja e faqes së librit të nxënësit, ndihmon mësuesin/en, gjatë përgatitjes.
- Vlerësimi formues në raport me rezultatet e të nxënës.
- Vetëreflektim dhe vetëvlerësim për orën mësimore në raport me arritjen e rezultateve të nxënësve.



Përpunimi i përmbajtjes, faza e dytë e orës mësimore e cila bën përzgjedhjen e materialit mësimor dhe organizimin metodologjik të tij.

Përforsimi, faza e tretë e orës mësimore e cila bën integrimin e dijeve dhe të shprehjeve dhe zbatimin e tyre.

Përshkrim i rubrikave kryesore të orës së mësimi

Rezultatet e të nxënës të temës: Janë hartuar mbi bazën e koncepteve të përgjithshme të cilat janë pika referuese në përzgjedhjen e përmbajtjeve mësimore për lëndën dhe rezultateve të të nxënës për këtë temë. Në këtë rast mund të merren nga tabela e krahasimit të planeve dhe programeve ekzistuese me kurrikulën bërthamë, por edhe mund të hartohen vetë, mund të jenë një, dy a më shumë rezultate. Një rezultat i të nxënës të lëndës mësimore mund të shërbejë për një apo më shumë njësi mësimore, kjo varet nga përshkrimi i rezultatit të të nxënës dhe nga elementet përbërëse të tij.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: Filluar nga klasa e tretë e më lart, zotërojnë operacionet mendore, të menduarit e tyre është konkret me elemente të të menduarit abstrakt, prandaj mësimi me këta nxënës kalon në tri faza dhe të të menduarit të nxënësve sipas proceseve njohëse. Zhvillimi i kompetencave, përkatësisht në rezultatet e tyre, bëhet përmes fushës kurrikulare, e cila kontribuon në arritjen e rezultateve të kompetencave. Të gjitha kompetencat kryesore të kurrikulës zbërthehen në rezultate të të nxënësve. Ato janë pjesë e kurrikulës bërthamë dhe parashihen të përvetësohen nga nxënësit, me rastin e përfundimit të shkallës së kurrikulës.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: Shprehin kërkesat thelbësore të arritjes në fushën kurrikulare, drejt zotërimit të kompetencave kryesore, në përfundim të shkallës. Ato përshkruajnë atë se çfarë duhet të dijë, të besojë, të vlerësojë dhe të jetë i aftë për të bërë nxënësi në fund të shkallës a nivelit dhe shprehin një varg domenesh, duke përfshirë: njohuritë, shkathtësitë, qëndrimet dhe vlerat. Vendosen rezultatet e të nxënësve të fushës kurrikulare, vetëm ato që reflektohen në temën mësimore.

Rezultatet e të nxënësve: Rezultatet specifike të të nxënësve janë ato mbi të cilat ndërtohet ora e mësimi, të cilat përbëjnë detajimin e rezultateve të të nxënësve të temës, të cilat janë në koherencë me ato të fushës së kurrikulës.

Kriteret e vlerësimit/suksesit: Janë zbërthim i rezultateve të të nxënësve sipas niveleve të arritjes dhe sigurojnë vlerësim të drejtë për shkallën e zotërimit. Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Metodologjia dhe veprimtaritë me nxënësit - hapat e zhvillimit të mësimi: Mësimi zhvillohet përmes hapave, duke nxitur të menduarit logjik e kritik të nxënësit, duke pasur parasysh fazat e zhvillimit sipas Piazhesë.

Çfarë simbolizon modeli me tri pamje të ndryshme të ciklit të jetës së bimës së grurit në tri fazat e mësimi?

Mbillet një farë në një truall pjellor. Pasi është bërë puna themelore e fillimit, mësuesi/ja vazhdon dhe fara e grurit lëshon rrënjë dhe bima rritet. Kalliri i grurit është pjekur dhe përmban fara për shumë bimë të tjera; po kështu, edhe mësimi mund të çojë në shumë veprimtari të tjera. Cikli i jetës së grurit, nga fara në tokë, në bimë, e prapë në farë, sugjeron, gjithashtu, ciklin e vazhdueshëm të shkollimit, përmes mbështetjes në njohuritë ekzistuese, për të ecur më tej përpara.

Parashikimi: Përgatitja për të nxënësit



Në fazën e parashikimit mbillet një farë në një truall pjellor. Mësimi duhet të mbështetet edhe në njohuritë ekzistuese të nxënësve, ashtu si fara merr ushqim nga trualli ku është mbjellë.

Kjo është faza e parë e strukturës për zhvillimin e të menduarit dhe të nxënësve, kryhen veprimtari të ndryshme njohëse, nxënësi është i përfshirë gjallërisht në rikujtimin e asaj çka di rreth temës së mësimi, bën lidhjen e njohurive të reja me ato që dihen. Nxënësit ndërtojnë njohuritë, konceptet, kuptimin e ri mbi dukuritë e caktuara nga bazat e njohurive të mëparshme.

Ndërtimi i njohurive: Përpunimi i përmbajtjes.



Mësimi vazhdon me fazën e ndërtimit të njohurive; fara e grurit lëshon rrënjë dhe bima rritet. Kjo është faza e dytë e strukturës për zhvillimin e të menduarit të nivelit të lartë gjatë të nxënësve dhe nxënësi është i përfshirë në procesin e përfuturit të kuptimit të njohurive, gjithashtu ruan interesin dhe ritmin e vendosur gjatë fazës së parashikimit.

Përfundimi: Konsolidimi i të nxënësve.



Mësimi përfundon me fazën e përfundimit. Kalliri i grurit është pjekur dhe përmban fara për shumë bimë të tjera; po kështu, edhe mësimi mund të çojë në shumë veprimtari të tjera. Në këtë fazë, nxënësit konsolidojnë të nxënësit e ri dhe, në mënyrë të gjallë, ristrukturojnë skemën e tyre për të përshtatur konceptet e reja dhe për t'i zbatuar ato.

HYRJE

Konceptimi dhe ndërtimi i librit për mësuesin

SHKATHTËSI PËR JETË 3

Përderisa përgatitja për jetë dhe për punë theksohet në tërë kurrikulën si një çështje e rëndësishme, fusha e kurrikulës “Jeta dhe puna” synon të kontribuojë veçanërisht si një fushë “mbartëse” në zhvillimin e kompetencave për jetë dhe për punë. Në shkallët 1 dhe 2 të kurrikulës, ajo përqendrohet në shkathtësitë për jetë, krahas shkathtësive që kanë të bëjnë me artizanatet dhe amvisërinë. Përmes kësaj fushe të kurrikulës, nxënësit do të njihen me rolet e ndryshme të individëve në jetë dhe në punë, si: anëtarët e familjes, qytetarët, prodhuesit, konsumuesit, punëdhënësit dhe punëmarrësit. Nxënësit do të zhvillojnë vetëdijësimin dhe vetëbesimin duke qenë po ashtu të vetëdijshëm për ekzistimin e të tjerëve dhe nevojës për t’u mbështetur në marrëdhënie ndërpersonale në jetë dhe në punë për sa i përket tolerancës dhe respektit të ndërsjellë. Ata do të zhvillojnë shpirtin për iniciativë dhe përgjegjshmëri; të hartojnë dhe të respektojnë planet e punës dhe afatet kohore, si dhe të njihen me cilësinë e proceseve dhe të rezultateve të tyre.

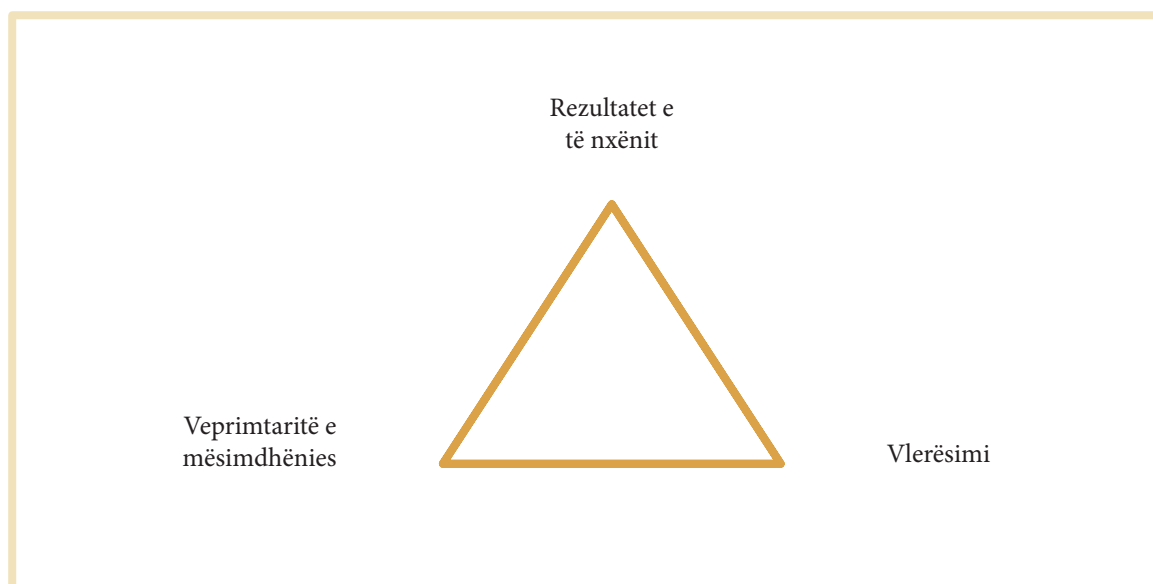
Udhëzime metodologjike

Për realizimin e përmbajtjeve që përcaktohen në fushën kurrikulare “Jeta dhe puna” mund të përdoren metodat e ndryshme të punës, me qëllim të përmbytjes së kërkesave që ka kjo fushë, por edhe për shkak të specifikave që bart në vete. Disa prej metodave që e lehtësojnë zhvillimin e suksesshëm janë metodat e mësimdhënies që në qendër kanë nxënësin.

Metodologjia ndërvepruese në mësimdhënie dhe të nxënë

Ky libër është hartuar për t’ju pajisur me metodologjinë ndërvepruese në ndërtimin e dijeve dhe formimin e shkathtësive. Ai i trajton temat mësimore në përputhje me “Kurrikulën bërthamë për klasën përgatitore dhe arsimin fillor të Kosovës” (2016), si edhe të gjitha dokumentet dhe udhëzimet administrative në fuqi, ku është mbështetur metodologjia me të gjitha elementet përbërëse, duke filluar me kontributin në kompetencat kryesore dhe rezultatet e të nxënësit të fushës, rezultatet specifike të të nxënësit të njësive mësimore, mjetet e punës, ecuria metodologjike e orës së mësimi deri te vlerësimi i nxënësve. Një nga risitë e këtij libri është se përmban edhe një rubrikë: *Reflektim për rrjedhën e orës mësimore*. Qëllimi i kësaj rubrike është që t’ju ndihmojë të mbani shënime për punën tuaj në klasë, arritjet, por edhe mospësuksin, dhe më pas të reflektoni kur të bëni përsëritje, të kontrolloni dijet dhe të bëni vlerësimin e nxënësve, por edhe kur të zhvilloni mësimin një vit apo disa vjet më pas.

Në aspektin metodologjik të hartimit të modeleve orientuese për çdo orë mësimi, është treguar kujdes i veçantë në harmonizimin e të gjitha veprimtarive. Marrëdhëniet midis rezultateve të të nxënësit - procedurave të mësimdhënies dhe të nxënësit - vlerësimit, përbëjnë atë që në metodologjinë e sotme quhet “treëndësh magjik”. Ky treëndësh paraqet marrëdhënien koherente midis rezultateve të të nxënësit, veprimtaritë e mësimdhënies/të nxënësit dhe vlerësimit. Këta tre komponentë janë në koherencë me njëri-tjetrin, me qëllim që nxënësit të inkurajohen për të mësuar, të jenë pjesëmarrës aktivë në ndërtimin e dijes dhe të shkathtësive.



Burimi: Metodologji e mësimdhënies, (faqe 102), B. Musai, 2014. Botuar në Tiranë: CDE



Zgjeroni dhe thelloni dijet

Për më shumë lexoni në: Musai. B. (2014)

Metodologji e mësimdhënies. Tiranë: CDE, faqe 101-128.

Metodologjia e çdo teme zhvillohet në mënyrë pamore rreth mësimi të librit të nxënësit, e cila ju ndihmon ta shikoni atë pa pasur nevojën që ta keni pranë. Përdorimi i kësaj mënyre të paraqitjes metodologjike të mësimi ka dhënë rezultate mjaft të mira.

Metodologjia ndërvepruese ka si qëllim përfshirjen aktive të nxënësve në ndërtimin e dijes dhe formimin e shprehive. Zhvillimi i nxënësve që mendojnë në mënyrë kritike e që janë krijues është në qendër të metodave të mësimdhënies, të mënyrave të të nxënit e të çdo veprimtarie tjetër, me synim zhvillimin e shprehive të të menduarit të nivelit të lartë. Por, nga ana tjetër, jemi mbështetur edhe në parimet e psikologjisë së edukimit, kryesisht të zhvillimit njohës sipas moshave, me konsideratë të veçantë Zonën e



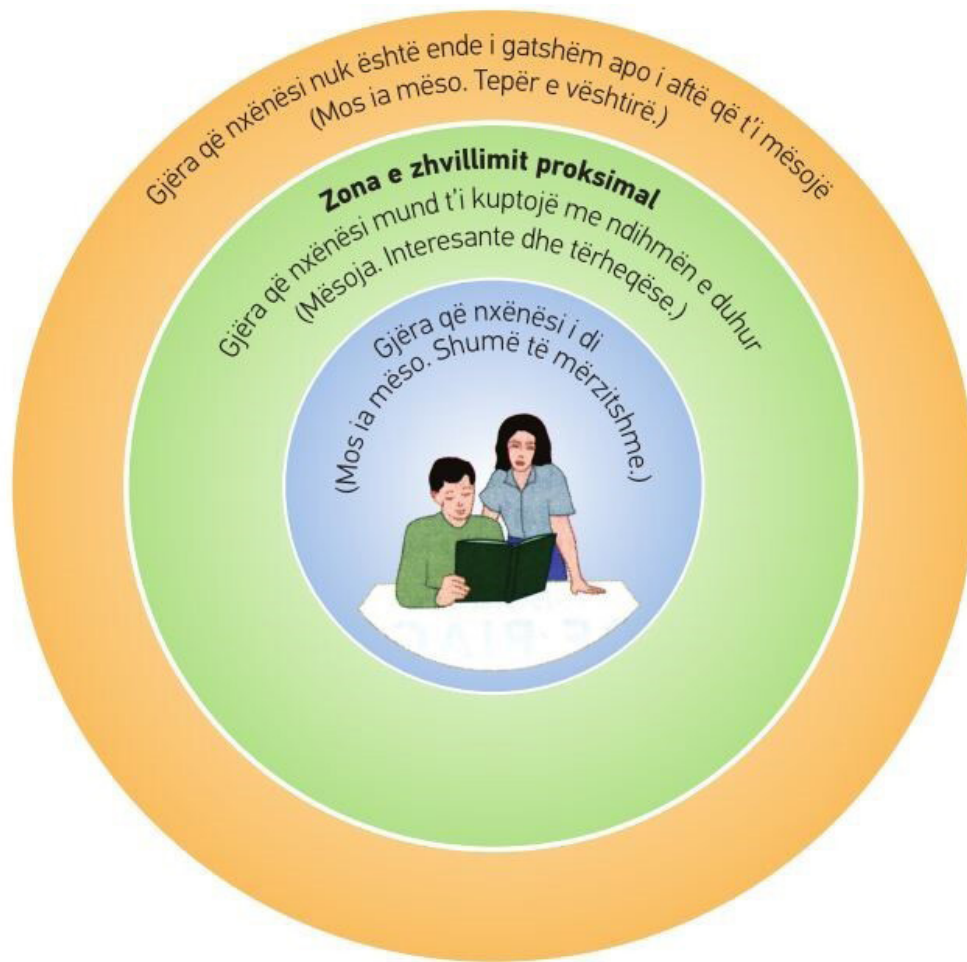
Zgjeroni dhe thelloni dijet

Për më shumë lexoni në: Woolfolk. A. (2011)

Psikologji edukimi. Tiranë: CDE, faqe 47-51.

Zhvillimit Proksimal të Vigotskit, e cila është zona midis nivelit aktual të zhvillimit të fëmijës sipas përcaktimit të aftësive për zgjidhjen e pavarur të problemeve dhe nivelit të zhvillimit që fëmija është në gjendje të arrijë, përmes orientimit të të rriturve apo në bashkëpunim me bashkëmoshtarët e tij më të aftë. Kjo është një hapësirë dinamike ku mësimdhënia mund të japë rezultate e ndodhet diku midis asaj që nxënësi di dhe asaj që nxënësi nuk është gati të mësojë. Zona e zhvillimit proksimal është

hapësira e mësimi midis së mërzitshmes dhe së pamundurës. Në këtë hapësirë, mbështetja nga mësuesi apo nga një bashkëmoshtar mund të bëjë që mësimi të japë rezultate.



Burimi: Psikologji edukimi, (faqe 47), A. Woolfolk, 2011. Botuar në Tiranë: CDE



Zgjeroni dhe thelloni dijet

Për më shumë lexoni në: Woolfolk. A. (2011)
Psikologji edukimi. Tiranë: CDE, faqe 32-36.

Rezultatet e të nxënës për kompetencat kryesore të shkallës 2

I Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv	
1.	Lexon me zë drejt një tekst letrar apo joletrar, të palexuar më parë.
2.	Shkruan një tekst deri në një faqe (500 fjalë) e më shumë për një temë të caktuar.
3.	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje; pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë.
4.	Shpreh qëndrimin për ngjarjen apo për performancën dhe emocionet e veta që i ka përjetuar gjatë shikimit të një filmi, të një dokumentari të përshtatshëm për moshën e vet, gjatë leximit të një libri, një interpretimi muzikor, një ekspozite, një recitimi apo dramatizimi, në njërin nga format shprehëse, si: me të folur, me shkrim, me vizatim, me mimikë, me lëvizje etj.
5.	Merr pjesë në organizimin e një shfaqjeje artistike në harmoni me moshën e vet, duke përdorur forma të ndryshme të të shprehurit.
6.	Identifikon personazhet kryesore të një tregimi, drame, filmi, kënge apo ndonjë ngjarjeje nga jeta, bën dallimin e tyre duke bërë një listë me vetitë që i pëlqejnë dhe që nuk i pëlqejnë tek ata, diskuton rreth tyre, performon rolin e njërit prej personazheve në bashkëveprim me moshatarë.
7.	Shpreh, në formë verbale dhe të shkruar, fjali të thjeshta në gjuhë të huaj dhe përkthen në gjuhë amtare fjali të tjera të thjeshta që i dëgjon nga mjetet auditive, audiovizuale apo nga mësuesi/ja në gjuhë të huaj të dhëna si detyrë.
8.	Prezanton një temë të caktuar para të tjerëve në kohëzgjatje deri në 10 minuta duke përdorur TIK-un apo teknologji tjetër, u përgjigjet pyetjeve të bëra nga të tjerët si dhe bën pyetje gjatë dhe pas prezantimit, për të vazhduar më tej me kërkimin e informatave të tjera

II. Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ	
1.	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njëres nga format shprehëse.
2.	Identifikon çështjet e njëjta, dalluese ose kryesore të një teme apo ngjarjeje të njëjtë, por të nxjerra nga dy a më shumë burime të ndryshme të informacionit (tekst mësues, gazetë, internet, burime njerëzore apo burime të tjera).
3.	Paraqet për diskutim argumentet për pajtueshmërinë ose kundërshtimin për një mendim e qëndrim të shprehur apo sjellje të manifestuar nga një apo më shumë persona (në klasë/shkollë apo jashtë saj).
4.	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca e natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme.
5.	Ndërton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna.
6.	Përshkruan dukurinë e caktuar (natyrore, historiko-shoqërore) në njërin nga format shprehëse, duke veçuar ndryshimet që ndodhin apo kanë ndodhur në mjedisin që e rrethon e që janë rrjedhojë e kësaj dukurie.
7.	Paraqet dhe arsyeton me argumente mënyrën e zgjidhjes së një problemi/detyrë të caktuar të fushave të ndryshme (matematikore, gjuhësore, të shkencave të natyrës, shoqërore, të arteve, shëndetësore... etj.) në kohëzgjatje prej 6-10 minutash.
8.	Dallon lëndët, trupat, objektet, dukuritë natyrore apo shoqërore të dhëna në detyrë sipas karakteristikave (përbërjes, vetive, shndërtimeve apo pozitive në kohë e hapësirë dhe bashkëveprimet) të tyre.

III. Kompetenca e të nxënës – Nxënës i suksesshëm	
1.	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njërës nga format e shprehjes.
2.	Shfrytëzon burime të ndryshme të informacionit me rastin e përgatitjes së një teme të caktuar.
3.	Identifikon dhe krahason informatat e njohura me ato të panjohura për një temë, çështje apo ngjarje të caktuara duke përdorur teknika të ndryshme (p.sh., duke i shënjuar me shenja të ndryshme).
4.	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj.
5.	Krahason përparimin e vet me përvojën paraprake gjatë kryerjes së një detyre apo një aktiviteti të caktuar.
6.	Përdor dosjen personale si mjet për identifikimin e përparësive dhe mangësive të veta në fusha të caktuara dhe bën një plan për mënyrën e korrigjimeve të nevojshme.
7.	Identifikon cilësitë e veta që i posedon dhe cilësitë e nevojshme që duhet t'i zhvillojë për të nxënë një detyrë apo aktivitetet të caktuara dhe për të bashkëpunuar me të tjerët.
8.	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.
9.	Përdor dhe zbaton në mënyrë efektive informatën/njohurinën për zgjidhjen e një problemi/detyre të caktuar përmes shfrytëzimit të TIK-ut apo teknologjisë tjetër, prezanton përvojën e vet para të tjerëve për 6-10 minuta.

IV. Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribues produktiv	
1.	Përgatit një autobiografi në të cilën prezanton veten me të dhënat personale dhe me prirjet për fusha të caktuara duke i gjetur të përbashkëtat me profesionet e dëshiruara.
2.	Përgatit një plan pune për një javë dhe specifikon aktivitetet më me prioritet duke arsyetuar përzgjedhjen e tyre.
3.	Përgatit një projekt të vogël duke veçuar aktivitetet kryesore për një çështje që e preokupojnë atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për bërjen/kryerjen e tyre etj.
4.	Diskuton në grup për gjendjen e mjedisit që e rrethon, të incizuar më parë (si: vëzhgim, fotografim etj.) dhe bën një listë në bashkëpunim me anëtarët e grupit për aktivitetet e mundshme për mbikëqyrjen dhe përmirësimin e gjendjes.
5.	Debaton me moshatarë për mënyrën e sjelljes së nxënësve në klasë-laborator, në shkollë dhe në mjedise të tjera apo për një grup të caktuar njerëzish për një situatë të caktuar duke mbrojtur idetë e veta me shembuj konkretë.
6.	Identifikon ushqimet më të shpeshta, materialet e tjera shpenzuese të familjes apo harxhimet vetjake dhe llogarit shpenzimet për një javë, të dhënat e gjetura i paraqet në formë tabelare/grafike apo në një formë tjetër.
7.	Lexon etiketën, udhëzuesin e produkteve të ndryshme (rrobave, ushqimit, barnave apo të teknikës) dhe jep sqarim për prejardhjen, përmbajtjen, përdorimin, mënyrën e mirëmbajtjes apo për rreziqet në rast mospërdorimi të drejtë.
8.	Paraqet në formë tabelare, grafike, të vizatimit apo në një formë tjetër, aktivitetet e kujdesit që i bën ndonjë qenieje të gjallë, të cilat i mundësojnë zhvillimin, rritjen apo ruajtjen e shëndetit të tij/saj.

V. Kompetenca personale – Individ i shëndoshë	
1.	Prezanton para të tjerëve mënyrën e zbatimit të rregullave themelore të higjienës personale (fizike, të veshmbathjes, të gjëseneve personale) dhe të higjienës së mjedisit, ku jeton dhe vepron, përmes formave të ndryshme të shprehjes.
2.	Merr pjesë në aktivitete fizike-lojëra lëvizore dhe në lojëra sportive, bën përpjekje për arritjen e standardeve të përcaktuara, luan fer, menaxhon emocionet e veta dhe prezanton para të tjerëve gjendjen fizike dhe shpirtërore pas realizimit të një aktiviteti fizik apo loje sportive.
3.	Përgatit një listë (me njërin nga format e shprehjes, shkrim, vizatim etj.) me ushqime të cilat i konsumon familja duke i renditur ato sipas kalorisë dhe më pas i klasifikon në ushqime të shëndetshme dhe më pak të shëndetshme.
4.	Lexon të dhënat në paketim të ushqimit dhe diskuton në grup për këto të dhëna (vlerat ushqyese, afatet e prodhimit etj.).
5.	Identifikon përparësitë dhe mangësitë e personalitetit të vet dhe jep mendime për mënyrën e përmirësimit, në forma të ndryshme shprehëse.
6.	Propozon alternativa për zgjidhjen konstruktive të një konflikti ndërpersonal duke i analizuar paraprakisht me kujdes rrethanat që kanë shkaktuar konfliktin, ndan përvojat, mendimet dhe ndjenjat e veta me anëtarët e grupit.
7.	Dallon dhe përshkruan rolet e personave dhe shërbimeve të nevojshme për kërkimin e ndihmës në situata të caktuara të rrezikut të shëndetit të vet, fizik dhe mendor.
8.	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në bazë klase/shkolle apo jashtë saj).
9.	Përkujdeset për mjedis të shëndoshë në rrethanat në të cilat realizon një aktivitet të caktuar duke i krijuar vetes dhe pjesëmarrësve të tjerë kushte të përshtatshme të punës (ajrosje, shfrytëzim të dritës, shfrytëzim maksimal të hapësirës, mbajtje të pastërtisë, mbajtja e rregullt e sendeve që e rrethojnë etj.).

VI Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm	
1.	Paraqet në forma të ndryshme të drejtat dhe përgjegjësitë e pjesëtarëve të familjes së vet dhe i diskuton ato me të tjerët, më pas i krahason me të drejtat dhe përgjegjësitë e nxënësve, mësuesve dhe stafit menaxhues në shkollë apo me pjesëtarët e ndonjë institucioni.
2.	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
3.	Propozon vlera shoqërore, që janë të rëndësishme të kultivohen në klasë, në shkollë apo në familje (si p.sh. besimi i ndërsjellë, toleranca, solidariteti, respekti, mirësjellja etj.) dhe me shembull konkret përshkruan ndonjë situatë ku gjen shprehje ndonjëra nga ato.
4.	Manifeston veprime që shprehin mirësjellje në situata të ndryshme dhe me shembull konkret tregon përdorimin e tyre në klasë/shkollë, në familje e në komunitet.
5.	Propozon dhe ndan mendimin me shokët/shoqet e klasës për procedurën e zgjedhjes së anëtarëve të grupeve të aktiviteteve të ndryshme me karakter mësimor, të këshillave në klasë apo në shkollë, përbërjen dhe rolin e tyre.
6.	Merr pjesë në hartimin e rregullave të lojës, në klasë, në shkollë (p.sh., si propozues rregullash, menaxhues i propozimeve nga të tjerët etj.) dhe argumenton rëndësinë e respektimit të ndonjëres rregull të propozuar në forma të ndryshme të shprehjes, duke parashikuar pasojat e moszbatimit të saj.
7.	Identifikon dy e me shumë organizime shoqërore dhe përshkruan (në formë të shkruar apo në ndonjë formë tjetër) mënyrat/mundësitë se si njerëzit e ndryshëm me përvoja të ndryshme mund të organizojnë diçka të përbashkët.
8.	Prezanton në mënyrë kronologjike ndryshimet e familjes dhe të rrethit në aspekte të ndryshme (si: objektet e banimit, festat, veshjet, ushqimet, mënyrat e të ushqyerit, menaxhimi i ekonomisë familjare, të drejtat, përgjegjësitë dhe vendimmarrja në familje etj.) ose disa nga personalitetet dhe ngjarjet kryesore të popullit të vet, duke e dalluar të tashmen nga e kaluara.
9.	Paraqet me shembuj konkretë sjelljet që duhet manifestuar në rast rreziku nga fatkeqësitë natyrore apo të krijuara nga njeriu, si: zjarri, vërshimi, tërmeti, komunikimi me njerëz të panjohur etj.

REZULTATET E TË NXËNIT TË FUSHËS JETA DHE PUNA **Shkalla 2**

1. NJOHURITË, TË KUPTUARIT, SHKATHTËSITË që zhvillohen	
1. Ushtrimi i punës praktike në shtëpi, në shkollë dhe në komunitet	
Nxënësi/ja:	
1.	Përshkruan ndryshimet ndërmjet aktiviteteve që bëhen individualisht dhe në grup,
2.	Ndërmerr aktivitete praktike bazuar në vetiniciativë dhe në qasje të pavarura për të finalizuar produkte të ndryshme punëdore, duke u nisur nga një model i dhënë, fotografi a vizatim.
2. Ngritja e cilësive personale për jetë dhe punë	
Nxënësi/ja:	
1.	Demonstron gatishmëri dhe vetiniciativë për pjesëmarrje dhe organizime të aktiviteteve të ndryshme grupore në shkollë dhe në komunitet duke respektuar rregullat e ndërveprimit dhe të punës në grup.
3. Përdorimi i teknologjisë për jetën dhe punën e përditshme	
Nxënësi/ja:	
1.	Përdor vegla dhe pajisje shtëpiake në situata të përditshmërisë.
2.	Përdor veglat, mjetet dhe materialet adekuate për të punuar prodhime të thjeshta bazuar në udhëzimet e mësuesit/es.
4. Përdorimi i TIK-ut për të avancuar nxënien dhe cilësinë e jetës së përditshme	
Nxënësi/ja:	
1.	Përdor kompjuterin personal për të reflektuar ide dhe krijimtari fillestare.
2.	Përdor i sigurt TIK-un për të krijuar projekte të ndryshme, planifikim të aktiviteteve, krijim të detyrave, hulumtim dhe zhvillim të shkathtësive praktike.
5. Ushtrimi i zhvillimit të ndërmarrësisë dhe planit të biznesit	
Nxënësi/ja:	
1.	Drejtëpërdrejt hulumton dhe përfshihet në aktivitete të ekonomisë familjare dhe ushtron përgjegjësi elementare organizative-buxhetore.
6. Promovimi i kushteve të sigurta për jetë dhe për punë	
Nxënësi/ja:	
1.	Përshkruan rregullat për mbrojtje dhe siguri, nga rreziqet në jetën e përditshme: në shtëpi, në shkollë dhe në mjedis.

7. Përgatitja për jetën profesionale dhe karrierën e ardhshme

Nxënësi/ja:

1. Demonstron përmes veprimeve të veta nevojën për marrjen e përgjegjësisë, ndarjen e aktiviteteve që zhvillohen në shtëpi, shkollë dhe komunitet.

8. Komunikimi në/për jetë dhe punë

Nxënësi/ja:

1. Është i vetëdijshëm për ekzistimin e diversitetit individual në klasë, në shkollë dhe në jetë për të përmirësuar të kuptuarit, dëshirat dhe aspiratat e të tjerëve, duke menaxhuar situatat dhe zgjidhjen e konflikteve në mënyrë konstruktive dhe paqësore.

9. Edukimi për zhvillim të qëndrueshëm - mbrojtja dhe ruajtja e natyrës dhe e mjedisit

Nxënësi/ja:

1. Përpunon materiale ricikluese bazike nga ekonomia familjare dhe merr masa mbrojtëse për ruajtjen e mjedisit.
2. Zhvillon njohuri dhe shkathtësi për shoqërinë, mbrojtjen e mjedisit, ekonominë familjare dhe përdorimin e TIK-ut.

II. QËNDRIMET DHE VLERAT që zhvillohen

- Toleranca
- Respektimi i diversitetit
- Përkushtimi
- Qëndrim pozitiv
- Bashkëpunimi
- Respektimi i kodit të mirësjelljes
- Respektimi rregulloreve
- Gatishmëria
- Siguria
- Pavarësia në mendime dhe në veprime
- Iniciativa dhe interesi për qasje të ndryshme
- Besimi në përdorimin e TIK-ut
- Formimi human dhe zhvillimi i personalitetit
- Gatishmëria për bashkëpunim

III. AFTËSITË DHE SHKATHTËSITË që zhvillohen

- Njeh veten dhe të tjerët
- Tregon për veten, për familjen dhe për mjedisin
- Identifikon rreziqet e ndryshme
- Kupton ndikimin e veprimeve pozitive dhe negative
- Shkëmben përvojat
- Demonstron sjellje, veprime, shprehi
- Praktikon ushtrime
- Ndërton bashkëpunim
- Shfaq vendosmëri

Planifikimi vjetor i temave mësimore për fushën e kurrikulës: Jeta dhe puna - **Klasa III**

Lëndët e fushës kurrikulare	TEMAT MËSIMORE TË SHPËRNDARA GJATË MUAJVE				Rezultatet e kompetencave (Rezultatet e të nxënit për shkallë)	
	PERIUDHA I		PERIUDHA II	PERIUDHA III		
	shtator—tetor	nëntor—dhjetor	janar—shkurt—mars	prill—maj—qershor		
SHKATHËTËSI PËR JETË	Materialet dhe përpunimi i tyre (7 orë)	Njohja e rreziqeve (7 orë)	Karriera ime (3 orë)	Mjedisi dhe shëndeti (1 orë)	I	Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv 1, 3, 4, 5, 8
	Njohja e rreziqeve (2 orë)	Karriera ime (1 orë)	Planifikimi (5 orë)	Mediet (7 orë)	II	Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
			Mjedisi dhe shëndeti (4 orë)		III	Kompetenca e të nxënit – Nxënës i suksesshëm 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9
					IV	Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribues produktiv 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
					V	Kompetenca personale – Individ i shëndoshë 1, 7, 8, 9
					VI	Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
	Gjithsej 9 orë	Gjithsej 8 orë	Gjithsej 12 orë	Gjithsej 8 orë		

PLANI DYMUJOR: SHTATOR—TETOR

Lënda mësimore: Shkathtësi për jetë

Fusha e kurrikulës: Jeta dhe puna

Klasa: III

Temat mësimore: Materialet dhe përpunimi i tyre
Njohja e rreziqeve

Rezultatet e të nxënit për kompetencat kryesore të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave: *Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv*

I.1	Lexon me zë një tekst letrar apo joletrar, të palexuar më parë.
I.3	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje; pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë.

Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ

II.1	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njëres nga format shprehëse.
II.5	Ndërton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna.
II.8	Dallon lëndët, trupat, objektet, dukuritë natyrore apo shoqërore të dhëna në detyrë sipas karakteristikave (përbërjes, vetive, shndërrimeve apo pozitive në kohë e hapësirë dhe bashkëveprimet) të tyre.

Kompetenca e të nxënit – Nxënës i suksesshëm

III.1	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njëres nga format e shprehjes.
III.2	Shfrytëzon burime të ndryshme të informacionit me rastin e përgatitjes së një teme të caktuar.
III.4	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohej prej tij/saj.
III.8	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.

Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribues produktiv

IV.4	Diskuton në grup për gjendjen e mjedisit që e rrethon, të incizuar më parë (si: vëzhgim, fotografim etj.) dhe bën një listë në bashkëpunim me anëtarët e grupit për aktivitetet e mundshme për mbikëqyrjen dhe përmirësimin e gjendjes.
IV.5	Debaton me moshatarë për mënyrën e sjelljes së nxënësve në klasë, në laborator, në shkollë dhe në mjedis të tjera apo për një grup të caktuar njerëzish për një situatë të caktuar duke mbrojtur idetë e veta me shembuj konkretë.
IV.7	Lexon etiketën, udhëzuesin e produkteve të ndryshme (rrobave, ushqimit, barnave apo të teknikës) dhe jep sqarim për prejardhjen, përmbajtjen, përdorimin, mënyrën e mirëmbajtjes apo për rreziqet në rast mospërdorimi të drejtë.

Kompetenca personale – Individ i shëndoshë

V.7	Dallon dhe përshkruan rolet e personave dhe shërbimeve të nevojshme për kërkimin e ndihmës në situata të caktuara të rrezikut të shëndetit të vet, fizik dhe mendor.
V.8	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në klasë, në shkollë apo jashtë saj).
V.9	Përkujdeset për mjedis të shëndoshë në rrethanat në të cilat realizon një aktivitet të caktuar duke i krijuar vetes dhe pjesëmarrësve të tjerë kushte të përshtatshme të punës (ajrosje, shfrytëzim të dritës, shfrytëzim maksimal të hapësirës, mbajtje të pastërtisë, mbajtje të rregullt të gjërave që e rrethojnë etj.).

Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm

VI.2	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
VI.8	Paraqet me shembuj konkretë sjelljet që duhet manifestuar në rast rreziku nga fatkeqësitë natyrore apo të krijuara nga njeriu, si: zjarri, vërshimi, tërmeti, komunikimi me njerëz të panjohur etj.

Rezultatet e të nxëniet të fushës kurrikulare të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:

1.	Ushtrimi i punës praktike në shtëpi, në shkollë dhe në komunitet. 1.1 Përshkruan ndryshimet ndërmjet aktiviteteve që bëhen individualisht dhe në grup. 1.2 Ndërmerr aktivitete praktike bazuar në vetiniciativë dhe në qasje të pavarura për të finalizuar produkte të ndryshme punëdoreje, duke u nisur nga një model i dhënë, fotografi a vizatim.
2	Ngritja e cilësive personale për jetë dhe për punë 2.1 Demonstron gatishmëri dhe vetiniciativë për pjesëmarrje dhe organizime të aktiviteteve të ndryshme grupore në shkollë dhe në komunitet, duke respektuar rregullat e ndërveprimit dhe të punës në grup.
3	Përdorimi i teknologjisë për jetë dhe për punën e përditshme 3.1. Përdor vegla dhe pajisje shtëpiake në situata të përditshmërisë. 3.2 Përdor veglat, mjetet dhe materialet adekuate për të punuar prodhime të thjeshta bazuar në udhëzimet e mësuesit/es.
6	Promovimi i kushteve të sigurta për jetë dhe për punë 6.1. Përshkruan rregullat për mbrojtje dhe siguri nga rreziqet në jetën e përditshme: në shtëpi, në shkollë dhe në mjedis.
9	Mbrojtja dhe ruajtja e natyrës dhe e mjedisit 9.1 Përpunon materiale ricikluese bazike nga ekonomia familjare dhe merr masa mbrojtëse për ruajtjen e mjedisit.

Temat mësimore	Rezultatet e të nxënit për temat mësimore	Njësitë mësimore	Koha mësimore (orë mësimore)	Metodologjia e mësimdhënies	Metodologjia e vlerësimit	Ndërlidhja me lëndët e tjera mësimore, me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore	Burimet
Materialet dhe përpunimi i tyre	- Përkshkruan procesin e prodhimit të letrës dhe të kartonit. - Klasifikon llojet e letrës dhe të kartonit. - Identifikon vetitë e ndryshme të letrës dhe të kartonit. - Modelon objekte nga letra dhe kartoni. - Dallon materialet, si: leshti, pambuku dhe materialet sintetike si zëvendësim i materialeve natyrore. - Përkshkruan procesin e qethjes, larjes, pastrimit dhe krehjes së leshtit. - Përkshkruan procesin e kultivimit, tjerjes, ngjyrosjes dhe endjes së pambukut. - Përkshkruan burimet kryesore të rreziqeve nga pajisjet dhe instalimet e ndryshme elektrike.	1. Letra (prodhimi, llojet dhe vetitë) 2. Modelimi i objekteve nga letra 3. Kartoni (prodhimi, llojet dhe vetitë) 4. Modelimi i objekteve nga kartoni 5. Leshti (procesi i përpunimit, vetitë) 6. Pambuku 7. Materialet sintetike 8. Njohja e rreziqeve 9. Rreziqet nga instalimet dhe pajisjet elektrike	9	- Diskutimi dhe të nxënit në bashkëpunim (në grupe të vogla, grupe më të mëdha dhe me të gjithë nxënësit); - Mësimdhënie përmes vëzhgimit, demonstrimit dhe eksperimentit; - Të mësuarit dhe të nxënit përmes mjeteve multimediale e në veçanti përmes kompjuterit; - Mësimdhënie që nxit hulumtimin e pavarur; - Të mësuarit përmes projekteve, punëve kërkimore në terren;	- Buletini i pjesëmarrjes; - Lista e kontrollit; - Portfolio; - Vëzhgimi i drejtëpërdrejtë; - Vlerësimi përskrues; - Projekte;	Njeriu dhe natyra; Gjuhë shqipe; Edukatë fizike, sportet dhe shëndeti; Edukatë figurative; Çështjet ndërkurrikulare; Arsimi për zhvillim të qëndrueshëm	Tekstet shkollore; Librat e aktiviteve dhe të ushtrimeve; Librat e punës; Broshura; Atlase; Enciklopedi; Gazeta; Revista; Doracakë; https://emesi-mi.rks-gov.net/shq/
Njohja e rreziqeve							

PLANI DYMUJOR: NËNTOR—DHJETOR

Lënda mësimore: Shkathtësi për jetë

Fusha e kurrikulës: Jeta dhe puna
Temat mësimore: Njohja e rrezeve
Karriera ime

Klasa: III

Rezultatet e të nxënësve për kompetencat kryesore të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave: *Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv*

I.1	Lexon me zë një tekst letrar apo joletrar, të palexuar më parë.
I.3	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje; pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë.
I.8	Prezanton një temë të caktuar para të tjerëve në kohëzgjatje deri në 10 minuta duke përdorur TIK-un apo teknologji tjetër, u përgjigjet pyetjeve të bëra nga të tjerët si dhe bën pyetje gjatë dhe pas prezantimit, për të vazhduar më tej me kërkimin e informatave të tjera.

Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ

II.4	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca e natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme.
------	---

Kompetenca e të nxënësve – Nxënës i suksesshëm

III.1	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njërës nga format e shprehjes.
III.2	Shfrytëzon burime të ndryshme të informacionit me rastin e përgatitjes së një teme të caktuar.
III.3	Identifikon dhe krahason informatat e njohura me ato të panjohura për një temë, çështje apo ngjarje të caktuara, duke përdorur teknika të ndryshme (p.sh., duke i shënjuar me shenja të ndryshme).
III.4	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj.
III.8	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.
III.9	Përdor dhe zbaton në mënyrë efektive informatën/njohurinë për zgjidhjen e një problemi/detyre të caktuar përmes shfrytëzimit të TIK-ut apo teknologjisë tjetër, prezanton përvojën e vet para të tjerëve për 6-10 minuta.

Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribues produktiv

IV.4	Diskuton në grup për gjendjen e mjedisit që e rrethon, të incizuar më parë (si: vëzhgim, fotografim etj.) dhe bën një listë në bashkëpunim me anëtarët e grupit për aktivitetet e mundshme për mbikëqyrjen dhe përmirësimin e gjendjes.
IV.5	Debaton me moshatarë për mënyrën e sjelljes së nxënësve në klasë, në laborator, në shkollë dhe në mjedis të tjera apo për një grup të caktuar njerëzish për një situatë të caktuar duke mbrojtur idetë e veta me shembuj konkretë.
IV.8	Paraqet në formë tabelore, grafike, të vizatimit apo në një formë tjetër, aktivitetet e kujdesit që i bën ndonjë gjallesë, të cilat i mundësojnë zhvillimin, rritjen apo ruajtjen e shëndetit të tij/saj.

Kompetenca personale – Individ i shëndoshë	
V.7	Dallon dhe përshkruan rolet e personave dhe shërbimeve të nevojshme për kërkimin e ndihmës në situata të caktuara të rrezikut të shëndetit të vet, fizik dhe mendor.
V.8	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në klasë/shkollë apo jashtë saj).
V.9	Përkujdeset për mjedis të shëndoshë në rrethanat në të cilat realizon një aktivitet të caktuar duke i krijuar vetes dhe pjesëmarrësve të tjerë kushte të përshtatshme të punës (ajrosje, shfrytëzim të dritës, shfrytëzim maksimal të hapësirës, mbajtje të pastërtisë, mbajtje të rregullt të gjërave që e rrethojnë etj.).

Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm	
VI.2	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
VI.3	Propozon vlera shoqërore, që janë të rëndësishme të kultivohen në klasë, në shkollë apo në familje (si p.sh. besimi i ndërsjellë, toleranca, solidariteti, respekti-mirësjellja etj.) dhe me shembull konkret përshkruan ndonjë situatë ku gjen shprehje ndonjëra nga ato.
VI.8	Paraqet me shembuj konkretë sjelljet që duhet manifestuar në rast rreziku nga fatkeqësitë natyrore apo të krijuara nga njeriu, si: zjarri, vërshimi, tërmeti, komunikimi me njerëz të panjohur etj.

Rezultatet e të nxënës të fushës kurrikulare të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:	
3.	Përdorimi i teknologjisë për jetë dhe për punën e përditshme 3.1. Përdor vegla dhe pajisje shtëpiake në situata të përditshmërisë.
6.	Promovimi i kushteve të sigurta për jetë dhe për punë 6.1. Përshkruan rregullat për mbrojtje dhe siguri nga rreziqet në jetën e përditshme: në shtëpi, në shkollë dhe në mjedis.

Temat mësimore	Rezultatet e të nxënësve për temat mësimore	Njësitë mësimore	Koha mësimore (orë mësimore)	Metodologjia e mësimdhënies	Metodologjia e vlerësimit	Ndërlidhja me lëndët e tjera mësimore, me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore	Burimet
Njohja e rreziqeve	- Identifikon shkaqet potenciale për shpërrthimin e zjarrit dhe merr masa preventive për parandalimin e tij. - Identifikon rrezikun nga lëvizjet e pakujdesshme në pjesët e larta të objekteve të banimit, ballkone, kulme, ashensorë, pastaj puse etj., si dhe masat preventive për menjanimin e këtyre rreziqeve. - Njihet me rreziqet që shkaktojnë valët e internetit, telefonit etj. dhe vetëdijësohet për përdorimin e drejtë të pajisjeve elektronike. - Identifikon disa nga substancat kryesore kimike dhe mjetet shpërthyes që mund t'i hasë nxënësi në shtëpi, shkollë, terren të hapur etj. - Paraqet shkathësi dhe dëshirën për profesionin e tij të ardhshëm;	10. Rreziku nga zjarri 11. Parandalimi i rrezikut nga zjarri 12. Rreziku nga lartësia, ashensori dhe pusht 13. Rreziku nga valët e telefonit dhe të internetit 14. Amari, Fiona dhe lojërat kompjuterike 15. Rreziku nga lëndët kimike 16. Rreziku nga mjetet shpërthyes 17. Karriera ime	8	- Diskutimi dhe të nxënësve në bashkëpunim (në grupe të vogla, grupe më të mëdha dhe me të gjithë nxënësit); - Mësimdhënie përmes vërtetimit, demonstrimit dhe eksperimentit; - Të mësuarit dhe të nxënësve përmes mjeteve multimediale e në veçanti përmes kompjuterit; - Mësimdhënie që nxit humilumin e pavarur; - Të mësuarit përmes projekteve, punëve kërkimore në terren;	- Buletini i pjesëmarrjes; - Lista e kontrollit; - Portfolio; - Vëzhgimi i drejtpërdrejtë; - Vlerësimi përshkrues; - Projekte;	Njeriu dhe natyra; Gjuhë shqipe; Edukatë fizike, sportet dhe shëndeti; Çështjet ndërkurrikulare; Arsimi për zhvillim të qëndrueshëm	Tekstet shkollore; Librat e aktiviteteve dhe të ushtrimeve; Librat e punës; Broshura; Atlase; Enciklopedi; Gazeta; Revista; Doracakë; https://emesimi.rks-gov.net/shq/

PLANI TREMUJOR: JANAR—SHKURT—MARS

Lënda mësimore: Shkathtësi për jetë

Fusha e kurrikulës: Jeta dhe puna

Temat mësimore: Karriera ime

Planifikimi

Mjedisi dhe shëndeti

Rezultatet e të nxënit për kompetencat kryesore të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave: *Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv*

I.1	Lexon me zë një tekst letrar apo joletrar, të palexuar me parë.
I.3	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje; pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë.
I.8	Prezanton një temë të caktuar para të tjerëve në kohëzgjatje deri në 10 minuta duke përdorur TIK-un apo teknologji tjetër, u përgjigjet pyetjeve të bëra nga të tjerët si dhe bën pyetje gjatë dhe pas prezantimit, për të vazhduar më tej me kërkimin e informatave të tjera.

Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ

II.1	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njërës nga format shprehëse.
II.3	Paraqet për diskutim argumentet për pajtueshmërinë ose kundërshtimin për një mendim e qëndrim të shprehur apo sjellje të manifestuar nga një apo më shumë persona (në klasë/shkollë apo jashtë saj).
II.4	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca e natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme.
II.5	Ndërton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna.
II.6	Përshkruan dukurinë e caktuar (natyrore, historiko-shoqërore) në njërën nga format shprehëse, duke veçuar ndryshimet që ndodhin apo kanë ndodhur në mjedisin që e rrethon e që janë rrjedhojë e kësaj dukurie.
II.7	Paraqet dhe arsyeton me argumente mënyrën e zgjidhjes së një problemi/detyrë të caktuar të fushave të ndryshme (matematikore, gjuhësore, të shkencave të natyrës, shoqërore, të arteve, shëndetësore... etj.) në kohëzgjatje prej 6-10 minutash.
II.8	Dallon lëndët, trupat, objektet, dukuritë natyrore apo shoqërore të dhëna në detyrë sipas karakteristikave (përbërjes, vetive, shndërtimeve apo pozitive në kohë e hapësirë dhe bashkëveprimet) të tyre.

Kompetenca e të nxënit – Nxënës i suksesshëm

III.1	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njëres nga format e shprehjes.
III.2	Shfrytëzon burime të ndryshme të informacionit me rastin e përgatitjes së një teme të caktuar.
III.3	Identifikon dhe krahason informatat e njohura me ato të panjohura për një temë, çështje apo ngjarje të caktuara duke përdorur teknika të ndryshme (p.sh., duke i shënjuar me shenja të ndryshme).
III.4	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj;
III.6	Përdor dosjen personale si mjet për identifikimin e përparësive dhe mangësive të veta në fusha të caktuara dhe bën një plan për mënyrën e korrigjimeve të nevojshme.
III.7	Identifikon cilësitë e veta që i posedon dhe cilësitë e nevojshme që duhet t'i zhvillojë për të nxënë një detyrë apo aktivitetet të caktuara dhe për të bashkëpunuar me të tjerët.
III.8	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.
III.9	Përdor dhe zbaton në mënyrë efektive informatën/njohurinë për zgjidhjen e një problemi/detyre të caktuar përmes shfrytëzimit të TIK-ut apo teknologjisë tjetër, prezanton përvojën e vet para të tjerëve për 6-10 minuta.

Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribues produktiv

IV.1	Përgatit një autobiografi në të cilën prezanton veten me të dhënat personale dhe me prirjet për fusha të caktuara duke i gjetur të përbashkëtat me profesionet e dëshiruara.
IV.3	Përgatit një projekt të vogël duke veçuar aktivitetet kryesore për një çështje që e preokupojnë atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për kryerjen e tyre etj.
IV.4	Diskuton në grup për gjendjen e mjedisit që e rrethon, të incizuar më parë (si: vëzhgim, fotografim etj.) dhe bën një listë në bashkëpunim me anëtarët e grupit për aktivitetet e mundshme për mbikëqyrjen dhe përmirësimin e gjendjes.
IV.5	Debaton me moshatarë për mënyrën e sjelljes së nxënësve në klasë, në laborator, në shkollë dhe në mjedis të tjera apo për një grup të caktuar njerëzish për një situatë të caktuar duke mbrojtur idetë e veta me shembuj konkretë.
IV.6	Identifikon ushqimet më të shpeshta, materialet e tjera shpenzuese të familjes apo harxhimet vetjake dhe llogarit shpenzimet për një javë. Të dhënat e gjetura i paraqet në formë tabelore/grafike apo në një formë tjetër.
IV.8	Paraqet në formë tabelore, grafike, të vizatimit apo në një formë tjetër, aktivitetet e kujdesit që i bën ndonjë gjallesë, të cilat i mundësojnë zhvillimin, rritjen apo ruajtjen e shëndetit të tij/saj.

Kompetenca personale – Individ i shëndoshë

V.1	Prezanton para të tjerëve mënyrën e zbatimit të rregullave themelore të higjienës personale (fizike, të veshmbathjes, të gjësëndeve personale) dhe të higjienës së mjedisit, ku jeton dhe vepron, përmes formave të ndryshme të shprehjes.
V.7	Dallon dhe përshkruan rolet e personave dhe shërbimeve të nevojshme për kërkimin e ndihmës në situata të caktuara të rrezikut të shëndetit të vet, fizik dhe mendor.
V.8	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në klasë/shkollë apo jashtë saj).
V.9	Përkujdeset për mjedis të shëndoshë në rrethanat në të cilat realizon një aktivitet të caktuar duke i krijuar vetes dhe pjesëmarrësve të tjerë kushte të përshtatshme të punës (ajrosje, shfrytëzim të dritës, shfrytëzim maksimal të hapësirës, mbajtje të pastërtisë, mbajtja të rregullt të gjërave që e rrethojnë etj.).

Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm	
VI.2	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
VI.4	Propozon dhe ndan mendimin me shokët/shoqet e klasës për procedurën e zgjedhjes së anëtarëve të grupeve të aktiviteteve të ndryshme me karakter mësimor, të këshillave në klasë apo në shkollë, përbërjen dhe rolin e tyre.
VI.5	Merr pjesë në hartimin e rregullave të lojës, në klasë, në shkollë (p.sh., si propozues rregullash, menaxhues i propozimeve nga të tjerët etj.) dhe argumenton rëndësinë e respektimit të ndonjëres rregull të propozuar në formë të ndryshme të shprehjes, duke parashikuar pasojat e moszbatimit të saj.
VI.6	Identifikon dy e me shumë organizime shoqërore dhe përshkruan (në formë të shkruar apo në ndonjë formë tjetër) mënyrat/mundësitë se si njerëzit e ndryshëm me përvoja të ndryshme mund të organizojnë diçka të përbashkët.
VI.7	Prezanton në mënyrë kronologjike ndryshimet e familjes dhe të rrethit në aspekte të ndryshme (si: objektet e banimit, festat, veshjet, ushqimet/mënyra e të ushqyerit, menaxhimi i ekonomisë familjare, të drejtat, përgjegjësitë dhe vendimmarrja në familje etj.) ose disa nga personalitetet dhe ngjarjet kryesore të popullit të vet, duke e dalluar të tashmen nga e kaluara.

Rezultatet e të nxëniet të fushës kurrikulare të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:	
1.	Ushtrimi i punës praktike në shtëpi, në shkollë dhe në komunitet 1.2. Ndërmerr aktivitete praktike bazuar në vetiniciativë dhe në qasje të pavarura për të finalizuar produkte të ndryshme punëdoreje duke u nisur nga një model i dhënë, fotografi a vizatim.
4.	Përdorimi i TIK-ut për të avancuar nxënien dhe cilësinë e jetës së përditshme 4.1. Përdor kompjuterin personal për të reflektuar ide dhe krijimtari fillestare. 4.2. Përdor sigurt TIK-un për të krijuar projekte të ndryshme, planifikim të aktiviteteve, krijim të detyrave, hulumtim dhe zhvillim të shkathtësive praktike.
5.	Ushtrimi i zhvillimit të ndërmarrësisë dhe planit të biznesit 5.1. Drejtpërdrejt hulumton dhe përfshihet në aktivitete të ekonomisë familjare dhe ushtron përgjegjësi elementare organizative–buxhetore, duke zhvilluar shpirtin e ndërmarrësit.
6.	Promovimi i kushteve të sigurta për jetë dhe për punë 6.1. Përshkruan rregullat për mbrojtje dhe siguri, nga rreziqet në jetën e përditshme: në shtëpi, në shkollë dhe në mjedis.
7.	Përgatitja për jetën profesionale dhe karrierën e ardhshme 7.1. Demonstron përmes veprimeve të veta nevojën për marrjen e përgjegjësisë, ndarjen e aktiviteteve që zhvillohen në shtëpi, shkollë dhe komunitet.
9.	Mbrojtja dhe ruajtja e natyrës dhe e mjedisit 9.1. Përpunon materiale recikluese bazike nga ekonomia familjare dhe merr masa mbrojtëse për ruajtjen e mjedisit. 9.2. Zhvillon njohuri dhe shkathtësi për shoqërinë, mbrojtjen e mjedisit, ekonominë familjare dhe përdorimin e TIK-ut.

Temat mësimore	Rezultatet e të nxënësve për temat mësimore	Njësitë mësimore	Koha mësimore (orë mësimore)	Metodologjia e vlerësimit	Ndërlidhja me lëndët e tjera mësimore, me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore	Burimet
Karriera	- Prezanton para klasës përmes TIK-ut imazhe që ndërlidhen me punën dhe profesionet;	18. Çfarë bëjnë këta persona?	12	- Diskutimi dhe të nxënësve në bashkëpunim (në grupe të vogla, grupe më të mëdha dhe me të gjithë nxënësit);	Njeriu dhe natyra;	Tekstet shkollore;
Planifikimi	- Identifikon përmes objekteve dhe institucioneve llojet e vendeve të punës;	19. Të bisedojmë për disa profesione		- Lista e kontrollit;	Gjuhë shqipe;	Librat e aktiviteteve dhe të ushtrimeve;
	- Paraqet shkathtësi dhe dëshirën për profesionin e tij të ardhshëm;	20. T'i njohim profesionet sipas vendit të punës		- Portfolio;	Edukatë fizike, sportet dhe shëndeti;	Librat e punës;
	- Krijon një projekt të vogël me materiale të ndryshme që lidhen me profesionin e tij të ardhshëm;	21. Të kontribuojmë në ekonominë familjare!		- Vëzhgimi i drejtpërdrejtë;	Çështjet ndërkurrikulare;	Librat e punës;
	- Ale të ndryshme që lidhen me profesionin e tij të ardhshëm;	22. T'i ndihmojmë prindërit për kursimet!		- Vlerësimi përshkrues;	Arsimi për zhvillim të qëndrueshëm	Broshura;
	- Kontribuon në ekonominë familjare.	23. Të mësuarit dhe të nxënësve përmes mjeteve multimediale e në veçanti përmes kompjuterit;		- Projekte;		Atlase;
Mjedisi dhe shëndeti	- Organizon aktivitete argëtuese, humanitare, ruajtjen e mjedisit etj.	24. Ta ruajmë mjedisin tonë!				Enciklopedi;
	- Planifikon dhe punon një produkt prej materialeve ricikluar.	25. Organizojmë një piknik				Gazeta;
	- Identifikon repartet, punishtet dhe pajisjet që prodhojnë zhurmë të lartë, si ato për përpunimin e drurit, të materialeve plastike etj., që gjenden pranë mjedisit jetësor;	26. Mjedisi dhe shëndeti				Revista;
	- Përpilon orarin e lojës apo të argëtimit në kohën kur nuk pengon në mjedisin jetësor;	27. Zhurma e makinave në punishte				Doracakë;
	- Përkrauan dëmet që shkaktohen në mjedis nga djegia e mbeturinave, tymtarët e fabrikave, lirim i gazrave nga makinat etj.;	28. Pajisjet për përpunimin e drurit				https://emi-rks-gov.net/shq/
		29. Ndojta e mjedisit				

PLANI TREMUJOR: PRILL—MAJ—QERSHOR

Lënda mësimore: Shkathtësi për jetë

Fusha e kurrikulës: Jeta dhe puna

Klasa: III

Temat mësimore: Mjedisi dhe shëndeti
Mediet

Rezultatet e të nxënës për kompetencat kryesore të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave: *Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv*

I.1	Lexon me zë një tekst letrar apo joletrar, të palexuar me parë;
I.4	Shpreh qëndrimin për ngjarjen apo për performancën dhe emocionet e veta që i ka përjetuar gjatë shikimit të një filmi, të një dokumentari të përshtatshëm për moshën e vet, gjatë leximit të një libri, një interpretimi muzikor, një ekspozite, një recitimi apo dramatizimi, në njërin nga format shprehëse, si: me të folur, me shkrim, me vizatim, me mimikë, me lëvizje etj;
I.5	Merr pjesë në organizimin e një shfaqjeje artistike në harmoni me moshën e vet, duke përdorur forma të ndryshme të të shprehurit;

Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ

II.1	Identifikon çështjet e njëjta, dalluese ose kryesore të një teme apo ngjarjeje të njëjtë, por të nxjerra nga dy a më shumë burime të ndryshme të informacionit (tekst mësimor, gazetë, internet, burime njerëzore apo burime të tjera);
II.3	Paraqet për diskutim argumentet për pajtueshmërinë ose kundërshtimin për një mendim e qëndrim të shprehur apo sjellje të manifestuar nga një apo më shumë persona (në klasë/shkollë apo jashtë saj);
II.5	Ndërton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna;

Kompetenca e të nxënës – Nxënës i suksesshëm

III.1	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njërës nga format e shprehjes;
III.2	Shfrytëzon burime të ndryshme të informacionit me rastin e përgatitjes së një teme të caktuar;
III.3	Identifikon dhe krahason informatat e njohura me ato të panjohura për një temë, çështje apo ngjarje të caktuara duke përdorur teknika të ndryshme (p.sh., duke i shënjuar me shenja të ndryshme);
III.4	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj;
III.6	Përdor dosjen personale si mjet për identifikimin e përparësive dhe mangësive të veta në fusha të caktuara dhe bën një plan për mënyrën e korrigjimeve të nevojshme;
III.8	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj;
III.9	Përdor dhe zbaton në mënyrë efektive informatën/njohurinë për zgjidhjen e një problemi/detyrë të caktuar përmes shfrytëzimit të TIK-ut apo teknologjisë tjetër, prezanton përvojën e vet para të tjerëve për 6-10 minuta;

Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribues produktiv

IV.1	Përgatit një autobiografi në të cilën prezanton veten me të dhënat personale dhe me prirjet për fusha të caktuara, duke i gjetur të përbashkëta me profesionet e dëshiruara;
IV.3	Përgatit një projekt të vogël, duke veçuar aktivitetet kryesore për një çështje që e preokupojnë atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera, që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për kryerjen e tyre etj.;
IV.4	Diskuton në grup për gjendjen e mjedisit që e rrethon, të incizuar më parë (si: vëzhgim, fotografim etj.) dhe bën një listë në bashkëpunim me anëtarët e grupit për aktivitetet e mundshme për mbikëqyrjen dhe përmirësimin e gjendjes;

Kompetenca personale – Individ i shëndoshë

V.8	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në klasë/shkollë apo jashtë saj);
V.9	Përkujdeset për mjedis të shëndoshë në rrethanat në të cilat realizon një aktivitet të caktuar duke i krijuar vetes dhe pjesëmarrësve të tjerë kushte të përshtatshme të punës (ajrosje, shfrytëzim të dritës, shfrytëzim maksimal të hapësirës, mbajtje të pastërtisë, mbajtje të rregullt të gjërave që e rrethojnë etj.);

Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm

VI.2	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët;
VI.3	Propozon vlera shoqërore, që janë të rëndësishme të kultivohen në klasë, në shkollë apo në familje (si p.sh. besimi i ndërsjellë, toleranca, solidariteti, respekti, mirësjellja etj.) dhe me shembull konkret, përshkruan ndonjë situatë ku gjen shprehje ndonjëra nga ato;

Rezultatet e të nxëniet të fushës kurrikulare të shkallës që synohen të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:

2.	Ngritja e cilësive personale për jetë dhe punë 2.1. Demonstron gatishmëri dhe vetëiniciativë për pjesëmarrje dhe organizime të aktiviteteve të ndryshme grupore në shkollë dhe në komunitet duke respektuar rregullat e ndërveprimit dhe të punës në grup.
4.	Përdorimi i TIK-ut për të avancuar nxënien dhe cilësinë e jetës së përditshme 4.1. Përdor kompjuterin personal për të reflektuar ide dhe krijimtari fillestare. 4.2. Përdor sigurt TIK-un për të krijuar projekte të ndryshme, planifikim të aktiviteteve, krijim të detyrave, hulumtim dhe zhvillim të shkathtësive praktike.
6.	Promovimi i kushteve të sigurta për jetë dhe për punë 6.1. Përshkruan rregullat për mbrojtje dhe siguri, nga rreziqet në jetën e përditshme: në shtëpi, në shkollë dhe në mjedis.
9.	Mbrojtja dhe ruajtja e natyrës dhe e mjedisit 9.1. Përpunon materiale ricikluese bazike nga ekonomia familjare dhe merr masa mbrojtëse për ruajtjen e mjedisit. 9.2. Zhvillon njohuri dhe shkathtësi për shoqërinë, mbrojtjen e mjedisit, ekonominë familjare dhe përdorimin e TIK-ut.

Temat mësimore	Rezultatet e të nxënësve për temat mësimore	Njësitë mësimore	Koha mësimore (orë mësimore)	Metodologjia e vlerësimit	Ndërlidhja me lëndët e tjera mësimore, me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore	Burimet
Mjedisi dhe shëndeti	- Prezanton situatat e ndryshme se si bëhet mbrojtja e mjedisit. - Përkrahur prezencën e deponive, grumbullimin e mbeturinave dhe riciklimin e tyre.	30. Mbrojtja e mjedisit 31. Mediet 32. Mediet televizive 33. Programet festive 34. Garat e diturisë	8	- Diskutimi dhe të nxënësve në bashkëpunim (në grupe të vogla, grupe më të mëdha dhe me të gjithë nxënësit);	Njeriu dhe natyra; Gjuhë shqipe;	Tekstet shkollore; Librat e aktiviteteve dhe të ushtrimeve;
Mediet	- Prezanton para klasës disa lloje mediesh që shikon në shiti për moshën e tij. - Moderon aktivitetet brenda klasës, para prindërve, për festa të ndryshme. - Organizon aktivitetet të lira në kuadër të grupeve kulturore brenda klasës. - Prezanton përmes TIK-ut aktivitetet e grupit të tij për një periudhë të caktuar kohore. - Krijon fletushkën e klasës me punime të shkruara me dorë dhe me imazhe interesante.	35. Aktivitetet në internet 36. Revista 37. Thënie për libra		- Mësimdhënie përmes vërtetimit, demonstrimit dhe eksperimentit; - Të mësuarit dhe të nxënësve përmes mjeteve multimediale e në veçanti përmes kompjuterit; - Mësimdhënie që nxit hulumtimin e pavarur; - Të mësuarit përmes projekteve, punëve kërkimore në terren.	Edukatë fizike, sportet dhe shëndeti; Çështjet ndërkurrikulare; Arsimi për zhvillim të qëndrueshëm	Librat e punës; Broshura; Atlase; Enciklopedi; Gazeta; Revista; Doracakë; https://emesimi.rks-gov.net/shq/

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Materialet dhe përpunimi i tyre

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përshkruan procesin e prodhimit të letrës dhe të kartonit;

Klasifikon llojet e letrës dhe të kartonit.

Identifikon vetitë e ndryshme të letrës dhe të kartonit.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, I.3, II.8, III.2, V.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.1, 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Letra (prodhimi, llojet dhe vetitë)

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Përshkruan procesin e prodhimit të letrës;
- Klasifikon llojet e letrës sipas llojit, trashësisë, ngjyrës etj;
- Identifikon vetitë e letres.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Letra të formatit A4 me ngjyra të ndryshme, gazeta dhe revista të vjetra, fotografi, videoprojektor.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë dhe komunikim, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Kërkohet nga nxënësit që të identifikojnë brenda klasës gjëra të punuara nga materiale të ndryshme. Ata tregojnë se nga çfarë materiali janë ndërtuar ato. Theksohen gjërat nga letra dhe emërtohen ato. Shpjegohet që në jetën e përditshme përdoren shumë gjëra që përbëhen nga letra. Nxënësit gjejnë disa nga to. Pyesim:

Materialet dhe përpunimi i tyre



Letra

Prodhi i letrës

Procesi i prodhimit të letrës fillon me prodhimin e celulozës nga drurë të prerë ose letra të riciklueshme.

Celuloza përzihet me ujë, pastrohet dhe përgatitet për formim të shiritit, pastaj, e lagur shtrihet në një fletë të ngjashme me shiritin.

Kjo fletë thahet dhe shtrihet, shtypet dhe lëviz poshtë nëpër një vijë prodhimi të nxehtë, pas së cilës mbështillet në rrotulla.

Fjalët kyçe:

- letra;
- kartoni;
- celuloza;
- shtresimi.

Llojet e letrës

Sot prodhohen letra me peshë, trashësi dhe ngjyra të ndryshme. Në shkollë zakonisht përdoren letra me ngjyra të ndryshme dhe që peshojnë lehtë.

Vetitë e letrës

Letra është e hollë, e lakueshme dhe ka peshë të lehtë. Ajo mund të pritët, të ngjitet, të ngjyroset dhe të shkruhet me laps apo me ngjyra.



7

- Ku gjen zbatim përdorimi i letrës në jetën e përditshme?
- Si përfitohet letra?
- Si quhet pjesa e drurit që përdoret për prodhimin e letrës?
- Përveç drurit, cilat materiale përdoren për prodhimin e letrës?

**Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive:****Përpunimi i përmbajtjes**

Lexim i drejtuar

Përpara nxënësve paraqiten fotografi (mundësisht me videoprojektor) të procesit të prodhimit të letrës. Lexohet paragrafi i parë. Parashtrohen pyetje si:

- Si fillon procesi i prodhimit të letrës?
- Si përgatitet celuloza për prodhimin e letrës?
- Cili është procesi përfundimtar gjatë prodhimit të letrës?

Lexohet paragrafi i dytë. Vlerësohet që letra përdoret për të shkruar, për shtyp, paketim apo ambalazhim. Prandaj, përveç letrës së shkrim-it, prodhohen edhe letra të tjera dekorative. Në vazhdim, duke u bazuar në të dhënat dhe informacionet për letrën, nxënësit bëjnë klasifikimin sipas ngjyrës, trashësisë etj. Kërkohet nga ta t'i

krahasonjë llojet e ndryshme të letrës sipas vetive të tyre, si: trashësia, lakueshmëria, fortësia, shkëlqimi etj. Përgjigjet e nxënësve dëgjohen me vëmendje dhe diskutohet rreth tyre.

**Përforcimi:****Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit**

Organizues grafik

Njohuritë e fituara paraqiten me anë të organizuesit grafik.

Gjësende nga letra

Prodhimi i letrës

Ku e gjejmë celulozën?

Fazat e prodhimit të letrës

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohen për diskutimet rreth pyetjeve të parashtruara, përshkrimin e procesit të prodhimit, klasifikimin e llojeve dhe identifikimin e vetive të letrës.

Detyrë:

Hulumton për rëndësinë e letrës dhe tregon ku gjen zbatim përdorimi i saj në jetën e përditshme.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathtësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Materialet dhe përpunimi i tyre

Rezultatet e të nxënit të temës:

Modelon objekte nga letra dhe kartoni.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II.5, III.2, III.8, V.9.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.2, 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Modelimi i objekteve nga letra

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Planifikon veprimtarinë dhe përgatit materialet e nevojshme;
- Përdor me kujdes mjetet e punës;
- Modelon objekte nga letra.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Vizore, ngjitës, gërshërë, laps, letër me ngjyra.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Shpjegim

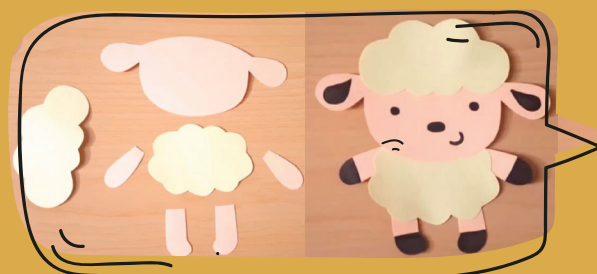
Fillimisht kërkohet nga nxënësit të organizojnë me kujdes vendin e punës, përgatitin materialet dhe mjetet e nevojshme. Ata duhet të kenë parasysh që mjetet e punës duhen përdorur me kujdes, sepse në këtë mënyrë do të krijojnë kushte për punë të sigurt dhe cilësore.



Materialet dhe përpunimi i tyre

Modelimi i objekteve nga letra

Punojeni qengjin nga letra, sipas figurave të mëposhtme. Materialet për punë: letra, lapsi, gërshërë, ngjitës, ngjyrat.



Pyetje:
- Si prodhohet letra?
- Cilat janë vetitë e saj?
- Për çka e përdorim letrën?

letër tualet			
kartoni			
gëta prej letre			

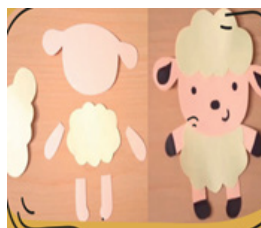
Cila letër mendoni që e thith ujin?
Demonstrojeni në shtëpi, në prani të prindërve apo kujdestarëve,
letrën që ju mendoni se e thith ujin. Përkthyeri se çfarë ndodh.



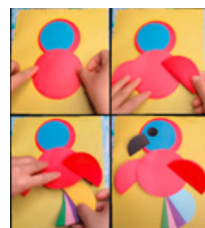
Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit të shikojnë vizatimin dhe të lexojnë udhëzimin në tekst përpara se të fillojnë me punën. Përcaktohen për modelet që do të punojnë. Modelet nga letra punohen dhe ndërtohen duke i ndjekur udhëzimet hap pas hapi.

Modeli 1: Delja



Modeli 2: Papagalli



Përforcimi: Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit Krijojmë një galeri

Pas veprimtarisë, vendi i punës çdoherë duhet pastruar.

Punimet e nxënësve ekspozohen në këndin e ekspozitës. Nxënësit lihen të lirë të shikojnë punimet e shokëve/shoqeve dhe t'i krahasojnë me punimet e tyre.

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohet përdorimi i drejtë i mjeteve të punës, modelet e përfunduara dhe përgatitja e hapësirës punuese.

Detyrë:

Punon nga letra e trashë byzylykun flutur (faqe 12 në fletore të punës).

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathtësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Materialet dhe përpunimi i tyre

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përshkruan procesin e prodhimit të letres dhe të kartonit.

Klasifikon llojet e letres dhe të kartonit.

Identifikon vetitë e ndryshme të letres dhe të kartonit.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.1, I.3, II.8, III.2, V.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.2, 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Kartoni (prodhimi, llojet dhe vetitë)

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Përshkruan procesin e prodhimit të kartonit;
- Klasifikon gjëra të ndryshme nga kartoni;
- Identifikon llojet dhe vetitë e kartonit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Ambalazhe nga kartoni i rrafshët dhe i valëzuar, qese nga kartoni, pako këpucësh, fotografi, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Bashkëbisedim

Paraqiten para nxënësve gjëra të ndryshme nga kartoni dhe nxiten t'i emërtojnë ato, p.sh. ambalazhe ushqimesh, qese dekorative, pako këpucësh etj. Kërkohe nga nxënësit të tregojnë gjithçka që dinë për kartonin dhe të identifikojnë edhe gjëra të tjera të punuara nga kartoni. Të tilla mund të gjejnë edhe në klasë.

Kartoni

Prodhiimi i kartonit

Kartoni prodhohet prej letres së vrazhdë, e cila mund të jetë shumështrësore.

Letra e vrazhdë vendoset në makinë për prodhimin e kartonit e cila, nën ndikimin e ngrohjes dhe me kontaktin e ngjitësit, që është niseshteja e kuzhinës, krijon shtresën e parë të valëzuar. Në të njëjtën mënyrë krijohet shtresa e dytë e valëzuar: ngjitet me ngjitës e kështu me radhë dhe, në fund, shtypen shtresat. Kartoni i formuar pastaj pritët në madhësi të caktuara. Kartoni kryesisht shërben për ambalazhimin e produkteve të ndryshme.

Llojet e kartonit

Sot, prodhohen kartonë me pesha, trashësi dhe ngjyra të ndryshme. Në shkolla zakonisht përdoren kartonë me ngjyra të ndryshme dhe që peshojnë lehtë.

Vetitë e kartonit

Kartoni është i fortë, mund të lakohet dhe është më i qëndrueshëm se letra.



Kartoni

Prodhiimi i kartonit

Kartoni prodhohet prej letres së vrazhdë, e cila mund të jetë shumështrësore.

Letra e vrazhdë vendoset në makinë për prodhimin e kartonit e cila, nën ndikimin e ngrohjes dhe me kontaktin e ngjitësit, që është niseshteja e kuzhinës, krijon shtresën e parë të valëzuar. Në të njëjtën mënyrë krijohet shtresa e dytë e valëzuar: ngjitet me ngjitës e kështu me radhë dhe, në fund, shtypen shtresat. Kartoni i formuar pastaj pritët në madhësi të caktuara. Kartoni kryesisht shërben për ambalazhimin e produkteve të ndryshme.

Llojet e kartonit

Sot, prodhohen kartonë me peshë, trashësi dhe ngjyra të ndryshme. Në shkollë zakonisht përdoren kartonë me ngjyra të ndryshme dhe që peshojnë lehtë.

Vetitë e kartonit

Kartoni është i fortë, mund të lakohet dhe është më i qëndrueshëm se letra.



9



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Lexim i drejtuar, demonstrim

Lexohet fillimisht vetëm paragrafi i parë dhe shpjegohet që edhe kartoni prodhohet nga celuloza, pasi paraprakisht është prodhuar letra e vrazhdë. Lexohet edhe paragrafi i dytë në të cilin përshkruhet mënyra e prodhimit të kartonit. Para-shtrohen pyetje dhe kërkesa, të tilla si:

- Si përfitohet kartoni?
 - Përshkruaj procesin e prodhimit të kartonit.
 - Me çka bëhet ngjitja e shtresave të letres për të përfituar kartonin e rrafshët?
 - Po kartoni i valëzuar, si përfitohet? Emërto disa lloje të kartonit.
 - Për çka shërben ai?
 - Çfarë kartoni përdorim zakonisht në shkollë?
- U shpërndahen nxënësve copëza kartoni të rrafshët dhe të valëzuar. Nxiten që t'i ndajnë shtresat e kartonit. Në fund lexohet paragrafi i tretë.
- Cilat janë vetitë e kartonit?



Përforcimi:

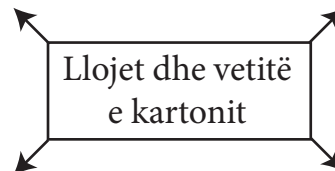
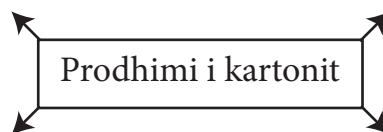
Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Pema e mendimeve

Nxënësve u shpërndahen fleta dhe u kërkohet që të punojnë në dyshe. Fillimisht njëri nxënës në

mes të fletës shënon “prodhiimi i kartonit”, ndërsa nxënësi tjetër “llojet dhe vetitë e kartonit”. Shkruajnë çka dinë për prodhimin e kartonit, vetitë dhe llojet e tij.

Më pas i ndërrojnë fletat dhe lexojnë punën e shokut/shoqes për të plotësuar shkrimet e tyre me informacione të tjera. Në fund, nxënësit paraqesin punimet e tyre dhe japin shembuj shtesë.



Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohen për përshkrimin e procesit të prodhimit të letres, klasifikimin e gjërave nga kartoni dhe identifikimin e llojeve dhe vetive të tyre.

Detyrë:

Hulumton për rëndësinë e kartonit dhe tregon ku gjen zbatim përdorimi i tij në jetën e përditshme.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna
Lënda: Shkathtësi për jetë
Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III
Tema: Materialet dhe përpunimi i tyre

Rezultatet e të nxënit të temës:
 Modelon objekte nga letra dhe kartoni.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II.5, III.2, III.8, V.9.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.2, 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Modelimi i objekteve nga kartoni

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Planifikon veprimtarinë dhe përgatit materialet e nevojshme;
- Përdor me kujdes mjetet e punës;
- Modelon objekte nga kartoni.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Vizore, ngjitës, gërshërë, laps, karton me një shtresë të valëzuar, ngjyra, shirit për fjongo.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë dhe komunikim, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Diskutim

Përpara nxënësve paraqiten fotografi me gjëra të punuara nga kartoni. Kërkohet nga ta që t'i emërtojnë ato.



Me anë të pyetjeve, nxënësit nxiten të kujtojnë njohuritë e fituara nga ora e kaluar. Si prodhohet kartoni? Çfarë lloji të kartonit njihni ju? Pse është i dobishëm riciklimi i sendeve nga letra dhe kartoni? Më pas, kërkohet nga nxënësit të organizojnë me kujdes vendin e punës, të përgatitin materialet dhe

Materialet dhe përpunimi i tyre

Modelimi i objekteve nga kartoni

Punojeni kutinë nga kartoni, sipas figurave të dhëna më poshtë. Mjetet që nevojiten për punimin e kësaj kutie: një letër e trashë apo një karton me një shtresë të valëzuar, laps, vizore, gërshërë, ngjitës, ngjyra dhe shirit për punimin e fjongos.



Modelimi i objekteve nga kartoni

Punojeni kutinë nga kartoni, sipas figurave të dhëna më poshtë. Mjetet që nevojiten për punimin e kësaj kutie: një letër e trashë apo një karton me një shtresë të valëzuar, laps, vizore, gërshërë, ngjytës, ngjyra dhe shirit për punimin e fjongos.



mjetet e nevojshme. Ata duhen të kenë parasysh që mjetet e punës duhen përdorur me kujdes, sepse në këtë mënyrë do të krijojnë kushte për punë të sigurt dhe cilësore.

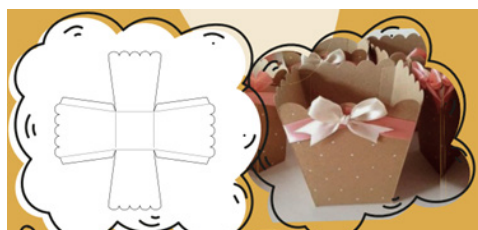


Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit të shikojnë vizatimin dhe të lexojnë udhëzimin në tekst përpara se të fillojnë me punën. Modelet nga kartoni punohen dhe ndërtohen duke i ndjekur udhëzimet hap pas hapi.



Përforsimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Krijojmë një galeri

Pas veprimtarisë, vendi i punës çdoherë duhet pastruar.

Punimet e nxënësve ekspozohen në këndin e eks-

pozitës. Nxënësit lihen të lirë të shikojnë punimet e shokëve dhe shoqeve. Më pas, ata i krahasojnë ato me punimet e tyre.

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohet përdorimi i drejtë i mjeteve të punës, modelet e përfunduara dhe përgatitja e hapësirës punuese.

Detyrë:

Hulumton në internet dhe punon nga letra e trashë ose kartoni modele të ngjashme.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Materialet dhe përpunimi i tyre

Rezultatet e të nxënit të temës:

Dallon materialet, si: leshi, pambuku dhe materialet sintetike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, I.3, II.1, II. 8, IV.7.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.2, 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore:

Leshi (procesi i përpunimit, vetitë)

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon veshje të përfituara nga fijet e leshit;
- Identifikon vetitë e leshit;
- Përshkruan proceset që ndodhin gjatë përpunimit të leshit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Veshje nga leshi, foto, videoprojektor, fije leshi, lesh i papërpunuar (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë dhe komunikim, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Përpara nxënësve paraqitet një fotografi e deles. Ata tregojnë gjithçka që dinë për të. Parashtrihen pyetje, të tilla si: Cilat produkte i marrim nga delja? Për çfarë e përdorim leshin e deles? Cilat veshje mund të punohen me fije leshi? etj.

Paraqiten me ndihmën e projektorit (ose fotografive) disa veshje të punuara nga fijet e leshit. Sqarohet që leshi nga delja deri në produktin përfundimtar kalon nëpër disa procese.

Materialet dhe përpunimi i tyre



Fjalët kyçe:

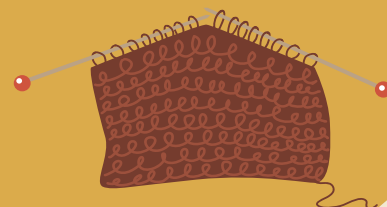
- leshi;
- pambuku;
- materialet sintetike.

Leshi

Leshi përfitohet nga qethja e deleve, e dhive etj. Leshi pastaj përpunohet për të fituar produkte të tekstilit ose përdoret për nevoja të amvisërisë.

Vetitë e leshit

Leshi është i qëndrueshëm, i reziston lagështisë dhe është i përshtatshëm për t'u përdorur në temperatura të ndryshme.



Procesi i përpunimit të leshit

Qethja e deleve zakonisht bëhet një herë në vit, në pranverë. Për t'i larguar papastërtitë, leshi lahet. Krehja e leshit bëhet me makinë. Tjerrja e leshit bëhet me dorë ose me makinë. Kështu formohen topat e leshit që përdoren përthurje.



13

Përgjigje të mundshme të nxënësve:

Delja është kafshë shtëpiake e zbutur nga njeriu. Delet janë të mbuluara me lesh. Leshi është produkt që fitohet nga qethja e deleve dhe përdoret në përpunimin e tekstilit.



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Lexim i drejtuar

Udhëzohen nxënësit të lexojnë paragrafin e parë. Parashtrihen pyetje: Si përfitohet leshi? Si përfitohen veshjet nga leshi? Pse veshjet nga leshi janë cilësore?

Lexohet edhe paragrafi i dytë. Parashtrihet pyetja: Cilat janë vetitë e leshit?

Shpjegohet që produktet e leshit përdoren shumë. Lexohet paragrafi i fundit.

Çfarë procese ndodhin gjatë përpunimit të leshit? Procesi i qethjes, i larjes, i krehjes, i tjerrjes, i ngjyrosjes, i endjes.



Përforsimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Organizues grafik

Nxënësit në mënyrë të pavarur plotësojnë organizuesin grafik të punuar paraprakisht.

Nga vjen leshi?	Përshkruaj procesin e qethjes.	Përshkruaj procesin e larjes së leshit.	Përshkruaj procesin e krehjes së leshit.	Përshkruaj procesin e tjerrjes së leshit.	Përshkruaj procesin e ngjyrosjes së leshit.	Përshkruaj procesin e endjes së leshit.

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohet për dallimin e veshjeve të përfituara nga fijet e leshit dhe përshkrimin e proceseve të përpunimit dhe identifikimin e vetive të tij.

Detyrë:

Me fije leshi punon kokat e kukullave (faqe 15 në fletore të punës).

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Materialet dhe përpunimi i tyre

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përshkruan procesin e kultivimit, të tjerjes, të ngjyrosjes dhe të endjes së pambukut.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II.8, III.2, III.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.1, 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Pambuku

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Emërton veshje të ndryshme që përfitohen nga fijet e pambukut;
- Përshkruan proceset që ndodhin gjatë përpunimit të pambukut;
- Identifikon vetitë e pambukut.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Pambuk, copëza të tekstileve nga pambuku, fotografi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Përpara nxënësve paraqitet një fotografi e bimës së pambukut. Ata tregojnë gjithçka që dinë për të. Parashtrihen pyetje dhe kërkesa, si: Çfarë dini për këtë bimë? Për çfarë e përdor njeriu pambukun? Tregoni ndonjë veshje që është punuar nga pambuku etj.

Më pas paraqiten me ndihmën e projektorit (ose fotografive) disa veshje të punuara nga fijet e pambukut. Po ashtu, prezantohen edhe produkte të tjera nga pambuku që njeriu përdor në përditshmëri. Sqarohet që pambuku nga bima deri te produkti final kalon nëpër disa procese.



Materialet dhe përpunimi i tyre

Pambuku

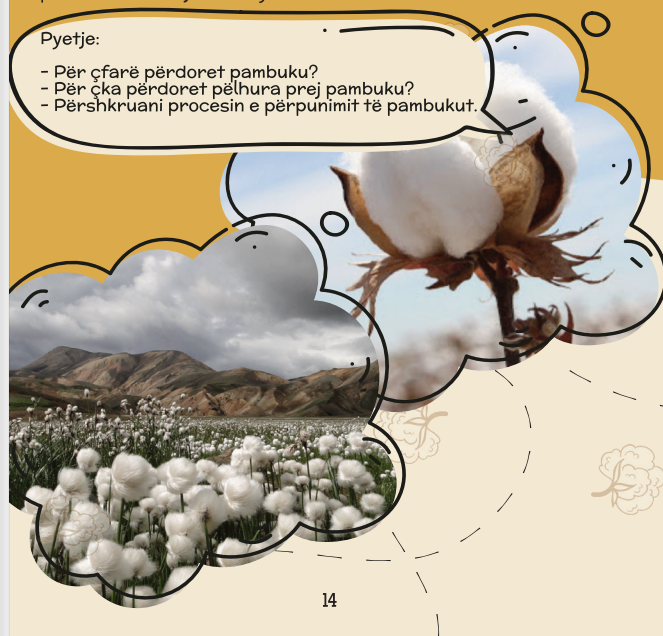
Pambuku është një material që përdoret për të bërë lloje të ndryshme të rrobave, të perdeve etj. Fijet e pambukut janë të holla, të gjata, të forta dhe elastike (pra, zgjaten).

Kultivimi dhe përpunimi i pambukut

Pambuku është një bimë që kultivohet për një mori qëllimesh. Pas vjeljes së pambukut, ai duhet të tirket, të ngjyroset, të endet. Endja bëhet në vegjë ose në fabrikë, dhe kështu përfitohen pëlhura për të bërë veshje të ndryshme.

Pyetje:

- Për çfarë përdoret pambuku?
- Për çka përdoret pëlhura prej pambuku?
- Përshkruani procesin e përpunimit të pambukut.



Materialet dhe përpunimi i tyre

Pambuku

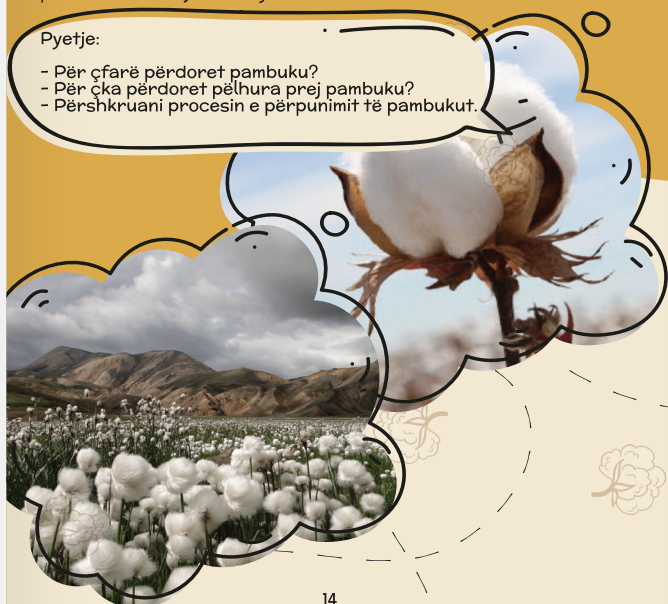
Pambuku është një material që përdoret për të bërë lloje të ndryshme të rrobave, të perdeve etj. Fijet e pambukut janë të holla, të gjata, të forta dhe elastike (pra, zgjaten).

Kultivimi dhe përpunimi i pambukut

Pambuku është një bimë që kultivohet për një mori qëllimesh. Pas vjeljes së pambukut, ai duhet të firret, të ngjyrosët, të endët. Endja bëhet në vegjë ose në fabrikë, dhe kështu përfitohen pëlhura për të bërë veshje të ndryshme.

Pyetje:

- Për çfarë përdoret pambuku?
- Për çka përdoret pëlhura prej pambuku?
- Përshkruani procesin e përpunimit të pambukut.



14

Pambuku është bimë barishtore njëvjeçare e vendeve të ngrohta.

Është kultura natyrore më e përdorur për prodhimin e fijeve nga të cilat përfitohet tekstili. Ka ngjyrë të bardhë dhe është shumë i butë.



Ndërtimi i njohurive:

Përpunimi i përmbajtjes

Tryeza rrethore

Analizohet me kujdes ilustrimi dhe lexohet teksti. Në tekst nënvizohen fjalët: *vjelja, ngjyrosja, tjerrja, endja*. Nxënësit ndahen në katër grupe. Secili grup do të plotësojë një fletë formati A4 me njërin nga këto procese të përpunimit të pambukut. Çdo pjesëtar i grupit duhet të shtojë një informacion, ilustrim apo pyetje. Fleta në mënyrë rrethore përcillet nga njëri nxënës te tjetri. Fleta duhet të përmbajë aq elemente sa ka anëtarë në grup. Kur të gjithë nxënësit të kenë shprehur mendimin, pyetjen apo atë që kanë vizatuar, aktiviteti konsiderohet i përfunduar. Analizohen punimet, sqarohen paqartësitë dhe ofrohen përgjigjet në pyetjet e parashtruara.



Përforsimi:

Konsolidimi i të nxënësve

Pesëvargëshi

Disa nga vetitë e pambukut janë: thith lagështinë; nuk shkakton alergji; mban ngrohtë; mirëmbahet lehtë; i përshtatshëm për qepjen e rrobave të ndryshme.

Duke u bazuar në këto të dhëna punohet pesëvargëshi në mënyrë individuale.

Pambuku

i bardhë

ngjyrosim

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohen për emërtimin e veshjeve nga pambuku, përshkrimin e proceseve që ndodhin gjatë përpunimit të tij dhe identifikimin e vetive të tij.

Detyrë:

Bën një koleksion të fotografive të veshjeve të punuara nga pambuku.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Materialet dhe përpunimi i tyre

Rezultatet e të nxënit të temës:

Dallon materialet, si: leshi, pambuku dhe materialet sintetike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, I.3, II.1, II.8, IV.7.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.2, 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Materialet sintetike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon veshjet e punuara nga materialet sintetike;
- Lexon etiketat e veshjeve dhe konstaton prejardhjen;
- Identifikon vetitë e materialeve sintetike.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Copëza të materialit sintetik, foto, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë dhe komunikim, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Parashikimi me terma paraprak

Në tabelë paraqiten organizuesit grafikë me termat: poliestër, akrilik dhe najlon. Nxiten nxënësit të thonë gjithçka që dinë për këto materiale.

Si përfitohen?

Ku përdoren? etj

Mendimet e nxënësve shënohen në tabelë. Diskutohet rreth tyre.

Poliestër

Akrilik

Najlon

Materialet dhe përpunimi i tyre

Materialet sintetike

Materialet sintetike janë mjaft të përhapura. Ato formohen nga endja e fijeve të tilla, si: najloni, akriliku, poliesteri etj. Poliesteri, për shembull, është i fortë, elastik, nuk rrudhet lehtë dhe nuk e humb ngjyrën. Materialet sintetike mund të përdoren në vend të leshit ose të pambukut.

Pyetje:

- Përmendni disa lloje të materialeve sintetike.
- Çfarë vetish ka poliesteri?



15



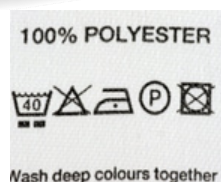
Ndërtimi i njohurive: Përpunimi i përmbajtjes Lexim i drejtuar

Lexohet paragrafi i parë. Parashtrohen pyetje si:
Si përfitohen materialet sintetike?
Pse këto materiale përdoren në masë të madhe nga industria e veshjeve?
Cilat materialet janë të dobishme për njeriun?
Shpjegohet që produktet e leshit dhe pambukut përdoren shumë. Ndërkohë që përparësi e produkteve nga materialet sintetike është çmimi më i lirë.



Përforcimi: Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit Diskuto në dyshe, thuaja klasës

Kërkohet nga nxënësit që të shikojnë etiketat e veshjeve në klasë. Tregojnë prejardhjen e materialeve nga të cilat janë punuar veshjet. Diskutojnë fillimisht në dyshe dhe më pas të ato që i gjejnë, i prezantojnë përpara klasës.



Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohen për dallimin e materialeve sintetike, identifikimin e vetive dhe leximin e etiketave të veshjeve të tyre.

Detyrë:

Në faqen 17 në fletoren e punës, punon zogun nga materiali sintetik. Në fletore shkruan për vetitë e materialeve sintetike si: viskoza, poliesteri, najloni etj.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Njohja e rreziqeve

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përshkruan burimet kryesore të rreziqeve nga pajisjet dhe instalimet elektrike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, III.1, V.7, VI.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 6.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Njohja e rreziqeve

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Numëron rreziqet e mundshme në jetën e përditshme;
- Përshkruan mënyrat për shmangien e rreziqeve nga pajisjet elektrike.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fotografi, material shtesë nga interneti, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë dhe komunikim, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Mendo, puno në dyshe, thuaja grupit

Përpara nxënësve paraqesim disa fotografi që paraqesin rrezik në jetën e përditshme.



Nxënësit në dyshe diskutojnë për rreziqet e mundshme dhe burimet e rreziqeve që hasin në jetën e përditshme. Pasi të kenë shkëmbyer përvojat në çifte, ato i ndajnë edhe në grup. Në fund, një nga anëtarët e grupit tregon për përvojat që kanë diskutuar në grup dhe fokusohen në rreziqet nga pajisjet elektrike.

Njohja e rreziqeve

Njohja e rreziqeve

Në jetën e përditshme hasim rreziqe nga më të ndryshmet, si:

- rreziqet nga pajisjet dhe instalimet elektrike;
- rreziqet nga zjarri;
- rreziqet nga moskujdesi në lartësi, në shkallë, në ballkone, në kulme dhe në ashensorë;
- rreziqet nga valët e internetit dhe të telefonit;
- rreziqet nga lëndët kimike;
- rreziqet nga mjetet shpërthyes.

Fjalët kyçe:
• rrezik;
• zjarr;
• lartësi;
• internet.



17



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Diskutim

Udhëzohen nxënësit që të lexojnë tekstin të pavarur. Diskutohet për rreziqet e mundshme dhe shkaktarët e tyre. Ndalemi në veçanti të rreziqet nga rryma elektrike dhe diskutojmë për mundësitë e shmangies nga këto rreziqe.

Parashtrohen pyetje si:

Pse nuk duhet ta prekim tharësen e flokëve me duar të lagura?

Pse nuk duhet të vendosim spinën në prizën e dëmtuar?

Nëse kabloja është e zhveshur, çfarë rreziku paraqet?

Pse është rrezik të luajmë pranë trafave me tension të lartë?



Përforsimi: Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit Puna me tekst

Nxënësit i plotësojnë individualisht faqet 20 dhe 21 në fletore të punës. Numërojnë rreziqet që hasin në jetën e përditshme dhe veprimet që duhet të ndërmarin për t'i parandaluar ato.

Disa nxënës lexojnë mendimet e shënuara në rubrikat e zbrazëta.

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohen për numërimin e rreziqeve të mundshme në jetën e përditshme dhe evidentimin e veprimeve për shmangien e rrezikut nga rryma elektrike.

Detyrë:

Hulumton në internet dhe vizaton shenjat e rrezikut nga rryma elektrike.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Njohja e rreziqeve

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përshkruan burimet kryesore të rreziqeve nga pajisjet dhe instalimet elektrike;

Zbaton rregullat e përdorimit të drejtë të pajisjeve elektrike: prizat, çelësat, poçat, përcuesit etj.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, III.1, V.7, VI.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 6.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore:

Rreziqet nga instalimet dhe pajisjet elektrike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Identifikon rreziqet e mundshme në jetën e përditshme;
- Dallon rreziqet nga instalimet elektrike;
- Shpjegon mënyrat për shmangien e rreziqeve nga pajisjet elektrike.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fotografi, material shtesë nga interneti, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore:

Gjuhët dhe komunikimi, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Mendo, puno në dyshe, thuaja grupit

Ftohen nxënësit të hapin tekstin, të analizojnë ilustrimin individualisht dhe të diskutojnë në dyshe. Nxënësit në dyshe diskutojnë për rreziqet e mundshme dhe burimet e rreziqeve që hasin në jetën e

Njohja e rreziqeve

Rreziqet nga instalimet dhe pajisjet elektrike

Rryma elektrike në jetën e përditshme është nevojë elementare për jetë, sepse pothuajse çdo pajisje sot funksionon me rrymë elektrike. Por, me të dhe me pajisje elektrike duhet të kemi shumë kujdes dhe duhet të jemi të vëmendshëm gjatë përdorimit të tyre. Rryma elektrike është një rrezik i padukshëm, prandaj duhet të jemi të vëmendshëm, që:

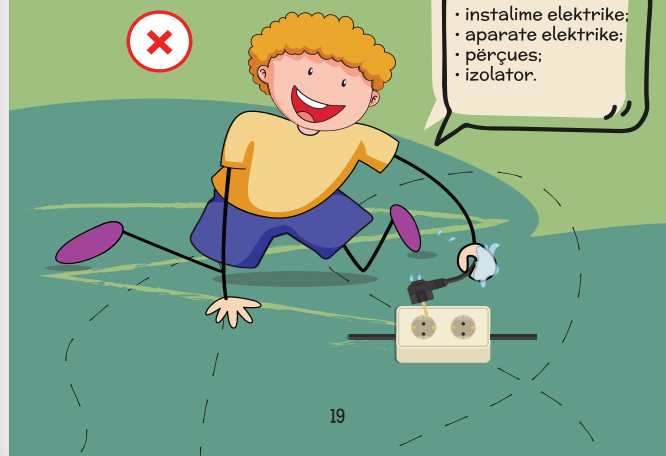
- Asnjëherë të mos i prekim aparatet elektrike, përcuesit, poçat dhe çelësat elektrikë me duar të lagura.

- Asnjëherë të mos hedhim ujë në aparate elektrike.

- Asnjëherë të mos i prekim prizën, poçin dhe çelësin elektrik, sidomos në rastet kur dalin apo varen nga vendi i tyre, gjithmonë duhet t'i informojmë prindërit për t'i riparuar.

Fjalët kyçe:

- instalime elektrike;
- aparate elektrike;
- përcues;
- izolator.



Njohja e rreziqeve

- Gjithmonë duhet të mbathim pantofla kur hyjmë në banjë, sepse uji në dysheme e përçon rrymën elektrike.
- Kur i thajmë flokët në banjë, duhet të kemi kujdes që uji të mos bjerë në kontakt me tharësen e flokëve.
- Para se të bëjmë dush, duhet ta shkyçim nga rryma elektrike nxehësin e ujit.
- Sa herë të dalim nga shtëpia, sigurohemi që t'i fikim të gjitha pajisjet elektrike dhe t'i shkyçim nga prizat elektrike, me ç'rast, njëkohësisht, edhe e kursejmë rrymën elektrike.
- Të mbajmë në mend se përçues të rrymës elektrike janë: metalet, uji, disa qeramika, ndërsa izolatorë janë: druri, plastika dhe goma.



20

përditshme. Pasi të kenë shkëmbyer përvojat në çifte, ato i ndajnë edhe në grup. Në fund një nga anëtarët e grupit tregon për përvojat që kanë diskutuar në grup dhe fokusohen në rreziqet nga pajisjet elektrike.



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes

Dëgjim dhe mendim i drejtuar (DLTA)

Lexohet teksti me ndalesa. Pas çdo pjese të lexuar nga ndonjë nxënës parashtrihen pyetje.

Ndalesa 1: Si do të ishte jeta pa energji elektrike? Pse duhet t'i përdorim pajisjet elektrike me kujdes?

Ndalesa 2: Çfarë ndodh nëse pajisjet elektrike/përçuesit i prekim me duar të lagura? Pse nuk duhet ta bëjmë këtë veprim?

Ndalesa 3: Si duhet përdorur tharësja e flokëve?

Ndalesa 4: Pse në banjë duhet të mbajmë mbathur pantofla?

Ndalesa 5: Si duhet të veprojmë kur dalim nga shtëpia? Pse?

Ndalesa 6: Trego cilët janë përçues të rrymës e cilët izolatorë?



Përforcimi: Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit Pesëvargësh

Fillimisht nxënësit udhëzohen të plotësojnë të pavarur pesëvargëshin.

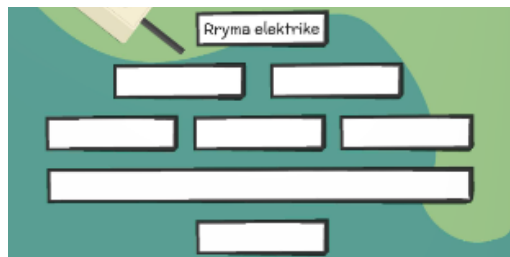
Vazhdohet me diskutimin duke parashtruar pyetje, si: Çka i vë në funksion frigoriferin, televizorin dhe lavatriçen? Pse nuk duhet të ketë kontakt rryma elektrike me ujin? Cilat janë materialet që përçojnë më shumë rrymën? Jepen sqarime shtesë.

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohen për evidentimin e burimeve të rrezikut, dallimin e rreziqeve nga pajisjet dhe instalimet elektrike dhe përshkrimin e veprimeve për shmangie ndaj rreziqeve.

Detyrë:

Plotëson robotin në faqen 22 në fletore të punës.



Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Njohja e rreziqeve

Rezultatet e të nxënit të temës:

Identifikon shkaqet potenciale për shpërthimin e zjarrit dhe merr masa për parandalimin e tij.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, V.7, VI.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 6.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Rreziku nga zjarri

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Identifikon burimet e zjarrit;
- Diskuton për rreziqet e mundshme nga zjarri;
- Rendit disa këshilla për parandalimin e zjarrit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fotografi, flipçart, lapsa me ngjyra, fleta A4, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situata jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Pema e mendimeve

Paraqitet përpara nxënësve një imazh zjarri dhe parashirohet pyetja: Cilët janë shkaktarët e zjarrit?



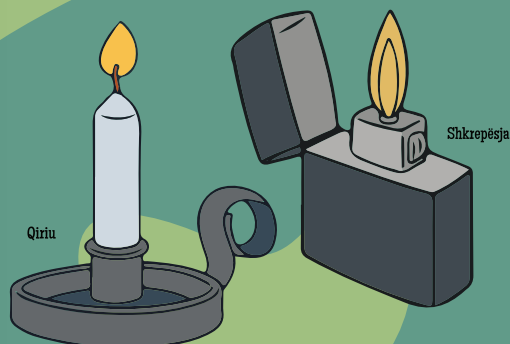
Mendimet e nxënësve shënohen në tabelë. Shpjegohet se njerëzit janë shpesh në kontakt me zjarrin dhe me burimet e tij: kur gatuajnë, ngrohen, ndezin qirinj etj. Edhe pse shumë i dobishëm, zjarri paraqet



Rreziku nga zjarri

Njohja e rreziqeve

Në jetën e përditshme, në shumë familje, ngrohja e ambienteve, e shtëpive, njëkohësisht edhe përgatitja e ushqimeve bëhen me stufa të drurit dhe të gazit. Nga pakujdesia, ndonjëherë, shkaktohet zjarr, dhe, nëse nuk vërehet në kohë, mund të ketë dëme a pasoja të mëdha.



Fjalët kyçe:

- zjarr;
- shkrepëse;
- rrezik;
- qirinj;
- gaz.

22

rrezik, veçanërisht për fëmijët, prandaj duhet pasur kujdes të shtuar.



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Semafori

Nxënësit udhëzohen të lexojnë tekstin në mënyrë individuale. Ndërkohë është vizatuar një semafor në flipçart. Ky semafor përfaqëson një plan të veprimit. Shpërndahen fleta për secilin nxënës dhe sqarohet që detyra e tyre është që të vizatojnë një semafor, ku drita e kuqe përfaqëson gjërat që nuk duhet t'i bëjnë, drita e verdhë përfaqëson atë se çka ata guxojnë të bëjnë me mbikëqyrjen e të rriturve dhe drita e gjelbër përfaqëson atë çka guxojnë të bëjnë të pavarur. Pasi të përfundojnë detyrën, ndajnë punën e tyre me gjithë grupin. Arsyetojnë mendimet e tyre, të cilat diskutohen me të gjithë klasën. Ndërkohë që përfaqësuesit e grupeve prezantojnë punën e tyre, plotësohet edhe semafori i prezantuar nga mësuesi/ja.



Përforcimi:
Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit
Tabela e koncepteve

Në grup nxënësit diskutojnë dhe analizojnë rreth parandalimit të zjarrit. Plotësohet në bashkëpunim tabela e parapërgatitur më herët.

Mësova për zjarrin dhe parandalimin e rrezikut nga zjarri.

-
-
-

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohet bashkëpunimi në grup, evidentimi i rreziqeve si dhe këshillat për parandalimin e zjarrit.

Detyrë:

Plotëson faqen 24 në fletore të punës. Për të mos u rrezikuar nga zjarri, numëroni disa këshilla për parandalimin e tij.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Njohja e rreziqeve

Rezultatet e të nxënit të temës:

Identifikon shkaqet potenciale për shpërthimin e zjarrit dhe merr masa për parandalimin e tij.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, V.7, VI.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 6.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Parandalimi i rrezikut nga zjarri

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Identifikon disa shkaqe për shpërthim të zjarrit;
- Tregon disa këshilla për përdorim të kujdesshëm të zjarrit;
- Ndërmerr veprime parandaluese për mbrojtje nga zjarri.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fotografi, flipçart, lapsa me ngjyra, fleta A4, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Shkruhet në tabelë apo flipçart “Burimet e zjarrit” dhe pyeten nxënësit se çfarë u vjen në mendje.

Nxiten të tregojnë shkaqet potenciale të zjarrit. Disa nga përgjigjet e mundshme të nxënësve mund të jenë: shkrepësja, qiriri, bombolat e gazit, pajisjet elektrike etj.

Vazhdohet me diskutimin: Përveç dobisë që kemi nga zjarri, kemi edhe rreziqe. Cilat mund të jenë ato?

Njohja e rreziqeve

Parandalimi i rrezikut nga zjarri

Më poshtë po i rendisim disa këshilla se si ta parandalojmë rrezikun nga zjarri:

- Mos luani me shkrepëse!

- Mos ndizni letra as në shtëpi, as në natyrë!

- Kur bëni piknik dhe përdorni skarën, sigurohuni që të jenë fikur të gjitha gacat e zjarrit në fund.

- Nëse nuhatni erë gazi në ambiente të mbyllura, mos ndizni poça elektrikë ose shkrepëse, sepse bie zjarr, por hapni dritaret që të ajroset ambienti.



23

Njohja e rreziqeve

- Mos derdhni yndyra mbi stufën e përgatitjes së ushqimit, sepse ato mund të digjen e ndizen dhe të shndërrohen në zjarr.
- Kur i ndizni qirinjtë, sigurohuni që të ketë metal ose qeramikë poshtë tyre, në mënyrë që të mos digjet diçka e të shkaktohen dëme.
- Në raste të zjarrit në ambiente të mbyllura, mos i hapni dritaret, sepse ajri që hyn e ndihmon zjarrin që të rritet edhe më shumë.



24



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Lexim/Përmbledhje në dyshe

Nxënësit lexojnë të pavarur tekstin. Më pas u shpërndahen fletat e përgatitura paraprakisht. Nxënësit plotësojnë në grupe.

Thënie	Mendimi i nxënësve	Thënie	Mendimi i nxënësve
Mos luaj me shkrepëse!		Nëse nuhat erë gazi, hapeni dritaren.	
Mos ndiz letra në shtëpi dhe natyrë!		Poshtë qiri-njve vendosni një mbajtëse qeramike.	
Pas çdo pikniku, duhet siguruar që s'ka mbetur zjarri ndezur.		Nëse vjen deri te zjarri, lajmëro zjarrfikësit në numrin 193, ose emergjencën në 112.	



Përforcimi: Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit Krijimi i një galerie

Fletat e plotësuara vendosen në mur, në një vend të përshtatshëm ku mund të lexohen nga të gjithë nxënësit. Ftohen nxënësit të lëvizin rreth klasës, t'i shikojnë punimet, të diskutojnë për to, të shkruajnë komente etj. Në fund, grupet i marrin punimet e veta, i rishikojnë, i krahasojnë me punimet e të tjerëve, i lexojnë komentet e marra nga nxënësit e tjerë.

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohet bashkëpunimi në grup, njohja e rreziqeve nga zjarri dhe masave për parandalimin e këtyre rreziqeve.

Detyrë:

Evidento gjërat që mund të jenë burim zjarri dhe trego për kujdesin që duhet të tregojmë.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathtësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Njohja e rreziqeve

Rezultatet e të nxënit të temës:

Identifikon rrezikun nga lëvizjet e pakujdesshme në pjesët e larta të objekteve të banimit: ballkone, kulme, ashensorë; pastaj puse, puseta etj. si dhe masat preventive (parandaluese) për mënjanimin e këtyre rreziqeve.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, III.4, V.7, VI.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.1, 6.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore:

Rreziku nga lartësia, ashensori dhe pusët

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon rrezikun që kanoset nga lartësia, pusët dhe ashensori;
- Përshkruan kujdesin që duhet treguar në këto raste;
- Argumenton sjelljet në situata të caktuara.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fotografi, lapsa me ngjyra, fleta A4, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Udhëzohen nxënësit të shikojnë fotografitë në tekst. Diskutojnë në grup për situatat e paraqitura. Parashtrihen pyetje, të tilla si: Çfarë rreziku i kanoset fëmijës në fotografinë e parë? A e përdorni ashensorin për t'u ngjitur në katet e larta? Si vepron ju kur jeni në ashensor? A ju ka rastisur që të shihni puseta të hapura gjatë rrugës për në shkollë? Si keni vepruar në këto raste? Po pusët me ujë çfarë

Njohja e rreziqeve

Rreziku nga lartësia, ashensori dhe pusët

Vendbanimet ku jetojmë ne janë të ndryshme. Ato mund të jenë individuale, me disa kate banimi, por edhe kolektive, me shumë kate banimi e me lartësi të mëdha, në të cilat duhet të lëvizim me ashensor. Gjatë përdorimit të ashensorit, duhet pasur kujdes që të mos na kanoset ndonjë rrezik.



Rreziqet dhe parandalimet:

- Mos hipni me trup mbi parrakët e ballkoneve, sepse mund të rrëzohen!
- Mos hipni në dritare, sepse mund të rrëshqisni dhe të rrëzohen!
- Respektoni rregullat në ashensor: të mos bëhet mbingarkesë dhe të mos luani me tastet (butonët) e ashensorit, sepse mund ta nxirrni jashtë funksionit!
- Çdo lëvizje që bëni në lartësi, duhet të bëhet me kujdes dhe vëmendje, si dhe gjithmonë të jenë të pranishëm prindërit apo kujdestarët.
- Qëndroni çdoherë larg puseve të hapura!

Këshillë

Koment

Mos u zgjatni me trup mbi parmakët e ballkoneve!

Pyetje:

- Kur dhe ku e përdorim ashensorin?
- Cilat janë rreziqet nga lartësia?

! Mos harroni!
Kujdes gjatë ngjitjes!
Këqyreni gjithmonë peshën e lejuar në ashensor, nëse e tejkaloni, mos hipni!
Mos luani me taste të ashensorit!

27

rreziku paraqesin? Si veproni ju kur jeni në lartësi, pranë dritareve të hapura ose në ballkone? A ju ka ndodhur ndonjëherë të rrëzoheni nga pema? Si keni vepruar në këto raste?



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Lexim/Përmbledhje në dyshe

Udhëzohen nxënësit të lexojnë tekstin. Në dyshe diskutojnë për masat parandaluese që duhen të ndërmarrin në raste të tilla. Analizohen situatat e dhëna dhe përshkruhet kujdesi që duhet treguar në këto situata dhe më pas sqarohen ato përpara klasës. Tregojnë rregullat që duhet të zbatohen për të shmangur rreziqet nga lartësitë, ashensori, pusët, pusetat, si dhe shkruajnë nga dy këshilla.

Rreziku	Këshilla	Rreziku	Këshilla	Rreziku	Këshilla
Rreziku nga lartësia	1. 2.	Rreziku nga ashensori	1. 2.	Rreziku nga pusët dhe pusetat	1. 2.



Përforsimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Ditar dypjesësh

Thënie	Mendim
Mos u zgjat me trup mbi parmakët e ballkoneve! Mos luaj me tastet (butonët) e ashensorit! - -	

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohen për dallimin e rreziqeve nga lartësia, ashensori, pusët, pusetat, kujdesin, këshillat për kujdes nga lartësia dhe aspektet e argumentuara.

Detyrë:

Imagjinoni një ngjarje në të cilën ju kanoset rreziku nga pakujdesia në lartësi, terracë, ashensor, pullaz ose pus (faqe 25 në fletoren e punës).

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Njohja e rreziqeve

Rezultatet e të nxënësve të temës:

Njihet me rreziqet që shkaktojnë valët e internetit, të telefonit etj. dhe vetëdijësohet për përdorimin e drejtë të pajisjeve elektronike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.1, I.3, III.4, V.7, VI.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.1, 6.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore:

Rreziku nga valët e telefonit dhe të internetit

Rezultatet e të nxënësve të orës mësimore:

- Shpjegon rreziqet që shkaktojnë valët e telefonit;
- Përdor teknologjinë;
- Evidenton anët pozitive dhe negative të përdorimit të internetit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fotografi, lapsa me ngjyra, fleta A4, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënësit

Parashikimi me terma

Në tabelë shënohen fjalët: telefon i mençur, internet, videollogjës, teknologji. Kërkohet nga nxënësit të tregojnë se çfarë u vjen në mendje kur dëgjojnë këto fjalë.

Më pas, ata shkruajnë shkurt për një situatë imagjinare duke u bazuar në fjalët e shënuara. Disa nxënës lexojnë shkrimet e tyre.

Njohja e rreziqeve Rreziku nga valët e telefonit dhe të internetit

Telefoni është bërë i domosdoshëm në jetën tonë, sepse atë e përdorim për të komunikuar, për të hulumtuar rreth gjërave të ndryshme etj. Dikur, njerëzit komunikojnë përmes letrave ose vetëm kur ishin në afërsi.

Sot, me zhvillimin e madh të teknologjisë, është bërë kycja e telefonave në internet. Interneti na ndihmon që të marrim informacione të drejtpërdrejta nga faqe të ndryshme. Viteve të fundit, telefonat e mençur dhe interneti po përdoren së tepërmi nga njerëzit. Mirëpo, kjo, natyrisht, ka edhe anët e saj negative.

Përdorimi i tyre mund të shkaktojë probleme shëndetësore.

Do t'i numërojmë disa nga to:

- shpërqendrimi i vëmendjes;
- dëmtimi i të parit;
- krjimi i varësisë ndaj tyre;
- rreziku i shtuar nga rrezatimet në kokë;
- pagjumësia.



28

Diagrami i Venit

Anët negative

Anët pozitive

Interneti

Pyetje:

- Çka është dhe për çfarë na nevojitet telefoni?
- A duhet të kemi orar të caktuar për përdorimin e telefonit?
- Cilat janë pasojat që shkaktohen nga përdorimi i tepërt i telefonit a kompjuterit?

! Mos harroni!
Përdorimi i telefonit ose i kompjuterit për një kohë të gjatë ndikon negativisht në shëndetin tonë!
Valët e internetit janë të rrezikshme!
Mos e mbani telefonin afër kur flini!

29



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Lexim dhe pyetje

Teksti lexohet pjesë-pjesë me ndalesa dhe pas çdo pjese të lexuar, drejtohen pyetje.

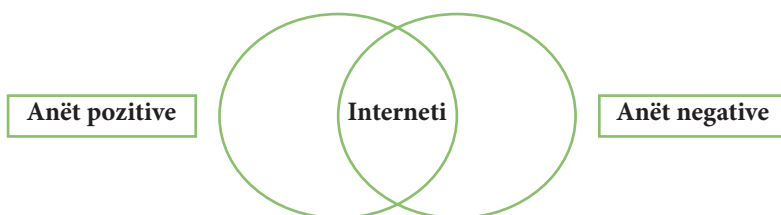
Pjesa e parë: Për çfarë përdoren telefonat? Si kanë komunikuar më herët njerëzit? Po ju, për çfarë i përdorni më shumë?
Përgjigje të mundshme: Për mësim, për lojë, komunikim me të tjerët etj.

Pjesa e dytë: Cila është dobia që kemi nga telefonat e mençur? A ka edhe anë negative përdorimi i teknologjisë dhe i telefonit? Cilat dëme mund të shkaktohen nga valët e internetit?
Tregoni disa nga to. Përgjigje të mundshme: Dëmtojmë sytë, varësia, shpërqendrimi etj. Vazhdohet me pyetje të tjera:
A duhet të kemi orar të caktuar për përdorim të internetit? Pse?



Përforsimi:
Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit
Organizues grafik

Plotësohet individualisht Diagrami i Venit. Theksohen vetitë pozitive dhe negative të përdorimit të teknologjisë dhe të internetit.

**Vlerësimi i nxënësve:**

Vlerësohet për pjesëmarrjen aktive gjatë orës së mësimi dhe për listimin e anëve pozitive dhe negative të internetit, si dhe për këshillat për përdorim të drejtë të telefonave dhe të internetit.

Detyrë:

Tregon se çfarë sheh ose çfarë luan në kompjuter (faqe 26 në fletore të punës).

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Njohja e rreziqeve

Rezultatet e të nxënësve të temës:

Njihet me rreziqet që shkaktojnë valët e internetit, të telefonit etj. dhe vetëdijësohet për përdorimin e drejtë të pajisjeve elektronike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.1, I.3, III.4, V.7, VI.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.1, 6.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore:

Amari, Fiona dhe lojërat kompjuterike

Rezultatet e të nxënësve të orës mësimore:

- Lexon tekstin me intonacionin e duhur;
- Shfaq mendimet rreth veprimeve të personazheve;
- Shpreh mendimet personale rreth porosisë së tekstit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fotografi, lapsa me ngjyra, fleta A4, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënësit

Diskutim për njohuritë paraprake

Hapet diskutimi lidhur me përdorimin e internetit, të telefonit, të kompjuterit dhe të lojërave të ndryshme. Nxënësit tregojnë përvojat dhe shprehin ndjenjat, mendimet dhe gjykimet lidhur me përdorimin e tyre. Tregojnë se a kanë një orar të caktuar për përdorimin e këtyre pajisjeve dhe a mbikëqyren nga të rriturit.

Njëra ndër pyetjet që mund t'u parashtrohet atyre është: Sa zgjat filmi, përralla ose loja që shikojnë në kompjuter ose telefon?

Njohja e rreziqeve

Amari, Fiona dhe lojërat kompjuterike

Amari dhe Fiona janë vëlla e motër, të cilët e ndihmojnë njëri-tjetrin sa herë që kanë nevojë. Një ditë, Amari kishte për detyrë shtëpie të bënte një prezantim, por nuk dinte si t'ia fillonte, kishte nevojë për ndihmën e së motrës. Ai filloi të luante një lojë me makina në kompjuter, derisa e motra t'i përfundonte mësimet. Por, në të vërtetë, Amari humbi shumë kohë me lojën. Kur Fiona i përfundoi mësimet, e pyeti vëllanë se për çfarë teme kishte për të hulumtuar në internet, në mënyrë që ta ndihmonte, por ai filloi të qante, sepse ishte bërë shumë vonë dhe tashmë i mungonte koncentrimi. Po ashtu, ai tashmë ishte shumë i përgjumur dhe u shtri të flinte. Të nesërmen, kur shkoi në shkollë, ishte i papërgatitur; nuk i kishte kryer detyrat e shtëpisë dhe mësuesja e qortoi. Pas atij qortimi, Amari filloi ta zvogëlonte kohën që shpenzonte në lojëra kompjuterike dhe nisi t'u kushtonte më shumë rëndësi mësimet dhe detyrave.



Pas këtij rasti, Amari e përdori internetin vetëm një orë në ditë dhe pati rezultate më të mira në mësimet.

Pyetje:

- Çfarë bëri Amari që nuk i përfundoi detyrat e shtëpisë?
- Si ju duket veprimi i Amarit?
- Si do të kishit vepruar ju në raste të tilla?
- Çfarë mësuat nga ky tregim?

Pas atij qortimi, Amari filloi ta
zvogëlonte kohën që shpenzonte
në lojëra kompjuterike dhe nisi
t'u kushtonte më shumë rëndësi
mësimeve e detyrave.



Pyetje:

- Çfarë bëri Amari që nuk i përfundoi detyrat e shtëpisë?
- Si ju duket veprimi i Amarit?
- Si do të kishit vepruar ju në raste të tilla?
- Çfarë mësuat nga ky tregim?



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
 Lexim dhe pyetje

Pjesa e tretë: Për çfarë filloi ta përdorte Amari internetin dhe kompjuterin? A ishte e mjaftueshme koha që Amari e kaloi duke e përdorur kompjuterin? Pse është me rëndësi që internetin ta përdorim për mësim? Çfarë mësuar?



Përforcimi:
Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit
Marrëdhëniet pyetje-përgjigje

A ju pëlqeu tregimi dhe çfarë mësuat nga ai? Nxënësit të pavarur i plotësojnë rubrikat.

[illegible]

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohet leximi i rrjedhshëm dhe me intonacion; gjykimet rreth personazheve dhe përgjigjet në pyetjet e parashtruara.

Detyrë:

Duke u bazuar në përvojën personale, tregojnë si i përdor internetin dhe pajisjet teknologjike.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Njohja e rreziqeve

Rezultatet e të nxënit të temës:

Identifikon disa nga lëndët kryesore kimike dhe mjetet shpërthyes që mund t'i hasë nxënësi në shtëpi, shkollë, terren të hapur etj.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, I.3, V.7, VI.2, VI.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.1, 6.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Rreziku nga lëndët kimike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon lëndët kimike të dëmshme për shëndetin;
- Ndërmerr veprime të mbrojtjes ndaj lëndëve kimike.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fotografi, lapsa me ngjyra, fleta A4, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim për njohuritë paraprake

Fillimisht para nxënësve shfaqen fotografi me produkte të ndryshme për mirëmbajtje të higjienës. Parashtrihen pyetje: Çfarë shikoni në këto fotografi? Për çka përdoren? Si duhet t'i përdorim? A janë të rrezikshme? Cilat janë pasojat e përdorimit të pakujdesshëm?



Njohja e rreziqeve

Rreziku nga lëndët kimike

Fjalët kyçe:

- lëndë kimike;
- detergjent;
- zbardhues.

Lëndët kimike në jetën e përditshme kanë përdorim të gjerë, si në amvisëri dhe gjetkë. Por, me përmirësimin e kushteve, sot prodhohen detergjentë me lëndë bimore (bio), që janë më të sigurt për përdorim dhe për ruajtjen e planetit Tokë. Detergjentët bio prodhohen nga bimë dhe lule të ndryshme që nuk janë të rrezikshme për shëndetin e njeriut dhe që mund të gjenden në tregun tonë. Ndërsa detergjentët kimikë janë ata që prodhohen nga lëndët kimike dhe janë të dëmshëm për shëndet. Duhet pasur shumë kujdes se çfarë produktesh përdorim në amvisëri, sepse, për shkak të pakujdesisë gjatë përdorimit të tyre, mund të shkaktohen edhe helmime të rënda në organizmin e njeriut.

Duhet të kemi kujdes nga:

- Detergjentët

Janë lëndë pastruese, në formë të pluhurit a të lëngut, të cilët duhet të përdoren vetëm nga të rriturit.

- Zbardhuesi për rroba

Përdoret nga të rriturit për t'i zbardhur rrobat. Fëmijët nuk duhet të kenë kontakt me këtë produkt.

- Produktet kundër insekteve

Përdoren për të dezinfektuar shtëpinë, dyqanet apo ambientet e hapura. Janë produkte helmuese dhe duhen përdorur me kujdes nga të rriturit.



31

Pyetje:

- Për çfarë i përdorin të rriturit detergjentët?
- Për çfarë arsye nuk duhet t'i përdorni ju produktet kimike (detergjentët, zbardhuesin e rrobave, produktet kundër insekteve etj.)?



Di	Dua të di	Mësova
Detergjentët përmbajnë lëndë të rrezikshme.		

Mos harroni!

Detergjentët janë helmues!

Zbardhuesi ka kimikate helmuese dhe përdoret vetëm nga të rriturit!

Përdorni detergjentë bimorë (bio), për të ruajtur shëndetin tuaj dhe planetin tonë!

**Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:****Përpunimi i përmbajtjes**

Di, dua të di, mësova

Fillimisht plotësohet rubrika e parë dhe e dytë në mënyrë individuale.

Di	Dua të di	Mësova
- Detergjentët përmbajnë lëndë të rrezikshme kimike.	-	-
-	-	-

Pasi të jenë plotësuar dy rubrikat e para, nxënësit udhëzohen të lexojnë tekstin dhe më pas e plotësojnë edhe rubrikën e tretë. Jepen sqarimet e nevojshme edhe nga ana e mësuesit/es.

**Përforsimi:****Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit**

Diskutim përmes shqyrtimit të përbashkët

Detyrat e përfunduara diskutohen në dyshe dhe krahasohen. Pasi t'i kenë shkëmbyer mendimet, nxënësit tregojnë se çfarë mësuam nga shoku/sho-

qja. Ata flasin për njohuritë e fituara nga teksti dhe prej njëri-tjetrit. Parashtrihen pyetje dhe ftohen nxënësit të mendojnë për dy minuta.

A duhet të përdorin fëmijët produkte si detergjenti apo zbardhuesi për rroba? Pse? Si mund të mbrohem nga këto produkte?

Cilat produkte të higjienës konsiderohen të sigurta?

Nxënësit i shprehin idetë e veta. U kërkohet që përgjigjet t'i argumentojnë.

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohen për plotësimin e rubrikave di, dua të di, mësova dhe evidentimin e masave të sigurisë nga substancat kimike.

Detyrë:

(Faqe 28 në fletore të punës) Pse duhen shmangur lëndët kimike?

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathtësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Njohja e rreziqeve

Rezultatet e të nxënësve të temës:

Identifikon disa nga lëndët kryesore kimike dhe mjetet shpërthyes që mund t'i hasë nxënësi në shtëpi, shkollë, terren të hapur etj.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.1, I.3, V.7, VI.2, VI.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.1, 6.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Rreziku nga mjetet shpërthyes

Rezultatet e të nxënësve të orës mësimore:

- Identifikon mjetet shpërthyes;
- Përshkruan rrezikun nga mjetet shpërthyes;
- Rendit rregullat për mbrojtjen nga mjetet shpërthyes.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fotografi, lapsa me ngjyra, fleta A4, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënësit

Bashkëbisedim

Para nxënësve shfaqen disa fotografi. Atyre u parashtrohen disa pyetje: A keni parë ndonjëherë një shenjë të tillë? A e dini se çfarë kuptimi ka kjo shenjë? Po një zonë e rrethuar me shirit të verdhë, çfarë nënkupton?



Fjalët kyçe:

- mjete shpërthyesë;
- fishekzjarrë;
- granata.

Rreziku nga mjetet shpërthyesë

Në vendin tonë, në Republikën e Kosovës, mund të ketë vende të rrezikshme me mjete shpërthyesë. Ato vende janë të sinjalizuara me shenja dhe të rrethuara me shirita që tregojnë rrezik. Andaj, kur shihni shenja të tilla, asnjëherë mos hyni në ato vende! Gjithashtu, si mjete shpërthyesë të rrezikshme konsiderohen edhe fishekzjarrët. Këto mjete shpërthyesë paraqesin rrezik si për shëndetin tonë, ashtu edhe për atë të shoqërisë në përgjithësi. Po ashtu, ato ndikojnë negativisht edhe në mjedis. Çdo vit, në ambulanca dhe spitale paraqiten shumë njerëz të lënduar nga këto mjete shpërthyesë.

Pyetje:

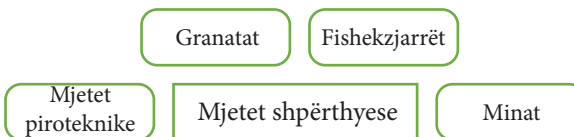
- Cilat janë mjetet shpërthyesë?
- A keni takuar njerëz me lëndime trupore si pasojë e mjeteve shpërthyesë?

! Mos harroni!
Ruajuni nga mjetet e rrezikshme!
Mjetet e rrezikshme ndotin ajrin!



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Organizues grafik

Fillimisht nxënësit udhëzohen të lexojnë individualisht tekstin dhe më pas, në bashkëpunim, plotësojnë diagramin e përgatitur nga mësuesi/ja.



Shpjegohet se rreziku nga mjetet shpërthyesë të mbetura nga lufta e fundit në Kosovë është ende prezent. Nxënësit këshillohen që nëse hasin në mjete të dyshimta, t'i lajmërojnë të rriturit, policinë apo ekipet e specializuara për çminim.



Përforsimi: Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit Ditari dypjesësh

Nxënësit në grupe e plotësojnë ditarin dypjesësh. Pasi ta kenë përfunduar punën, përfaqësuesit e grupeve i lexojnë punimet përpara klasës.

Çfarë lexova?	Çfarë mësova?
Mjetet shpërthyesë janë: Rreziku që vjen nga mjetet shpërthyesë: Veprime për mbrojtjen nga mjetet shpërthyesë:	

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohet kontributi për identifikimin, plotësimin e diagramit dhe këshillat për mbrojtje nga mjetet shpërthyesë.

Detyrë:

(Faqe 29 në fletore të punës) Çfarë do të thotë një vend i rrethuar me shirita? Numëron mjetet shpërthyesë.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna
Lënda: Shkathtësi për jetë
Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III
Tema: Karriera ime

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përmes TIK-ut, prezanton para klasës imazhe që ndërlidhen me punën dhe profesionet.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II.1, III.2, IV.4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 4.1, 9.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore:
 Karriera ime

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Identifikon profesione të ndryshme;
- Përshkruan profesionin sipas vendit të punës dhe rëndësisë.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fotografi, etiketa me fotografi dhe emërtime profesionale, lapsa me ngjyra, fleta A4, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:
Përgatitja për të nxënë
 Kartat përputhëse

Paraprakisht përgatiten karta me fotografi të profesioneve të ndryshme dhe emërtimet e profesioneve përkatëse. Nxënësit tërheqin nga një kartë dhe më pas formojnë dyshet me kartat përputhëse. Diskutojnë në dyshë duke u bazuar në pyetjet: Cilat profesione njeh? Çfarë pune bëjnë? Pas diskutimit tregojnë çfarë mësuan nga shoku apo shoqja.





Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: **Përpunimi i përmbajtjes** Diskutim i përbashkët

Përmes videoprojektorit, para nxënësve paraqiten fotografi të profesioneve të ndryshme. Shpjegohet se të rriturit janë aftësuar për punë të ndryshme. Duke ushtruar profesionin e tyre, ata ndërtojnë karrierën. Ndërkohë që paraqiten ilustrimet, nxënësit emërtojnë profesionet e paraqitura, tregojnë për punët që kryejnë ata dhe rëndësinë e tyre. Nxënësit flasin për veshjet e njerëzve që ushtrojnë profesione të ndryshme dhe mjetet e punës që u nevojiten. Bashkë me nxënësit arrihet në përfundimin se çdo profesion e ka rëndësinë e vet.



Përforcimi: **Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit** Puna me tekst

Nxënësit vazhdojnë punën në mënyrë individuale, duke u bazuar në kërkesën e tekstit. Emërtojnë profesionet e prindërve, punën që bëjnë dhe çfarë kanë dëshirë të punojnë kur të rriten.

Shkruani disa fjali për punët që bëjnë prindërit.

Si quhet profesioni i tyre?

Tregoni se çfarë dëshironi të punoni kur të rriteni.

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohen për identifikimin, përshkrimin dhe rëndësinë që kanë profesionet e ndryshme.

Detyrë:

Emërtoni profesionet e personave në fotografi (faqe 32 në fletore të punës).

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathtësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Karriera ime

Rezultatet e të nxënit të temës:

Paraqet shkathtësi dhe dëshirën për profesionin e tij të ardhshëm.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II.1, III.2, IV.4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 4.1, 7.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Çfarë bëjnë këta persona?

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Përshkruan veshjet dhe mjetet e punës sipas profesionit;
- Dallon profesionin sipas vendit të punës;
- Luan lojë me role sipas profesionit të zgjedhur.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fotografi, mantel mjeku, stetoskop, lapsa me ngjyra, fleta A4, videoprojektor (opsionale).

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Me videoprojektor ose ilustrime paraqiten veshje të profesioneve të ndryshme dhe mjete të punës. Disa nga këto veshje dhe mjete mund të sigurohen dhe të prezantohen fizikisht para nxënësve. Nxënësit diskutojnë dhe tregojnë se cilat profesione mbajnë veshje të veçanta (uniforma), apo veshje të rëndomta. Evidentojnë edhe mjetet e punës sipas profesionit. Bëhen pyetje, të tilla si: Cilat veshje dhe mjete i duhen mjekut? Po mësueses? Po muratori, a ka mjete dhe veshje të veçanta? Cilat veshje dhe mjete të punës përdoren nga kuzhinieri? etj. Gjithashtu, atyre u kërkohet t'i përshkruajnë veshjet e policit, ushtarit, pilotit etj.



Çfarë bëjnë këta persona?



36

Pas përfundimit të lojës parashtrohen pyetje:

- Si u ndiet gjatë lojës?
- Çka ju pëlqen më shumë te ky profesion?
- Pse ky profesion është i rëndësishëm?

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohen për përshkrimin e veshjeve, të mjeteve të punës, dallimin e profesionit sipas vendit të punës dhe për performancën në lojën me role.

Detyrë:

Vizato profesionet e përmendura në klasë. Fillo me profesionet që pëlqen më shumë (faqe 33 në fletore të punës).

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Diskutim i përbashkët

Puna dhe profesioni kanë lidhje të ngushtë. Njerëzit kanë mësuar dhe janë aftësuar për të kryer një punë të caktuar.

Duke u bazuar në njohuritë e fituara dhe përshkrimet në tekst, nxënësit punojnë në grup dhe e plotësojnë në bashkëpunim tabelën e përgatitur. Ku punon? Si vishet? Cilat mjete i nevojiten? Pse është i rëndësishëm?

Mjekja	Ushtari	Policja	Kuzhinieri	Mësuesja	Gjykatësi
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

Përfaqësuesit e grupeve prezantojnë punën



Përforcimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Lojë me role

Secili nga grupet ka përzgjedhur njërin nga profesionet që pëlqen më shumë dhe nxiten që të luajnë në role, sipas profesionit përkatës.

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna
Lënda: Shkathhtësi për jetë
Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III
Tema: Karriera ime

Rezultatet e të nxënit të temës:
 Identifikon përmes objekteve/institucioneve llojet e vendeve të punës. Paraqet shkathhtësitë dhe dëshirën për profesionin e tij të ardhshëm.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: II.1, III.2, IV.4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 4.1, 7.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Të bisedojmë për disa profesione

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Përshkruan profesionin sipas punës që bën;
- Dallon vendin ku ushtrohen punët e caktuara;
- Vizaton veshjet dhe veglat e punës së profesionit që pëlqen.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

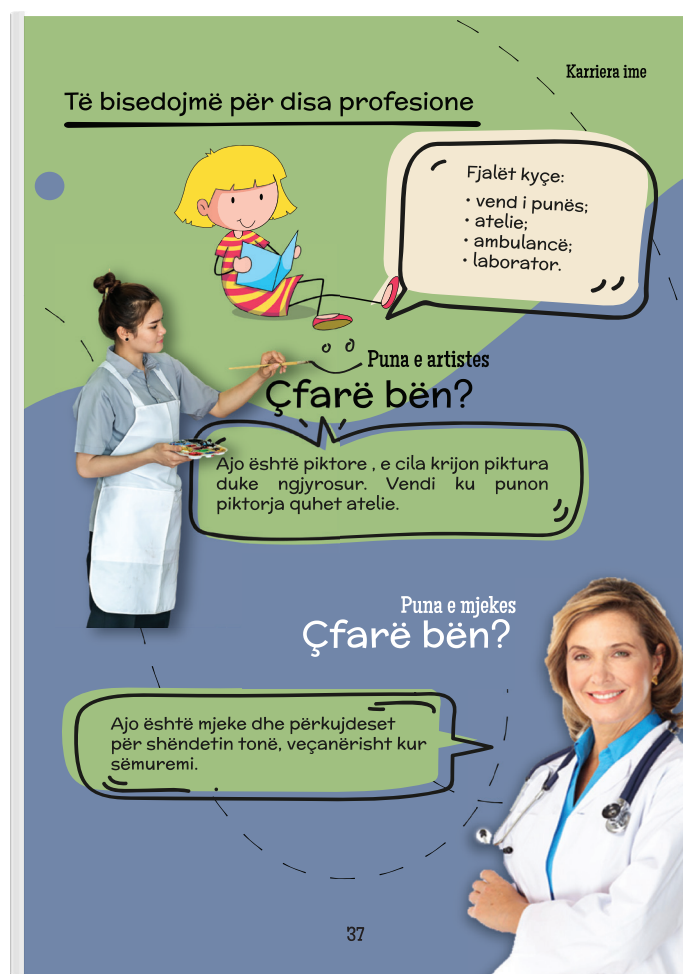
Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Fotografi, lapsa me ngjyra, fleta A4, videoprojektor (opsionale).

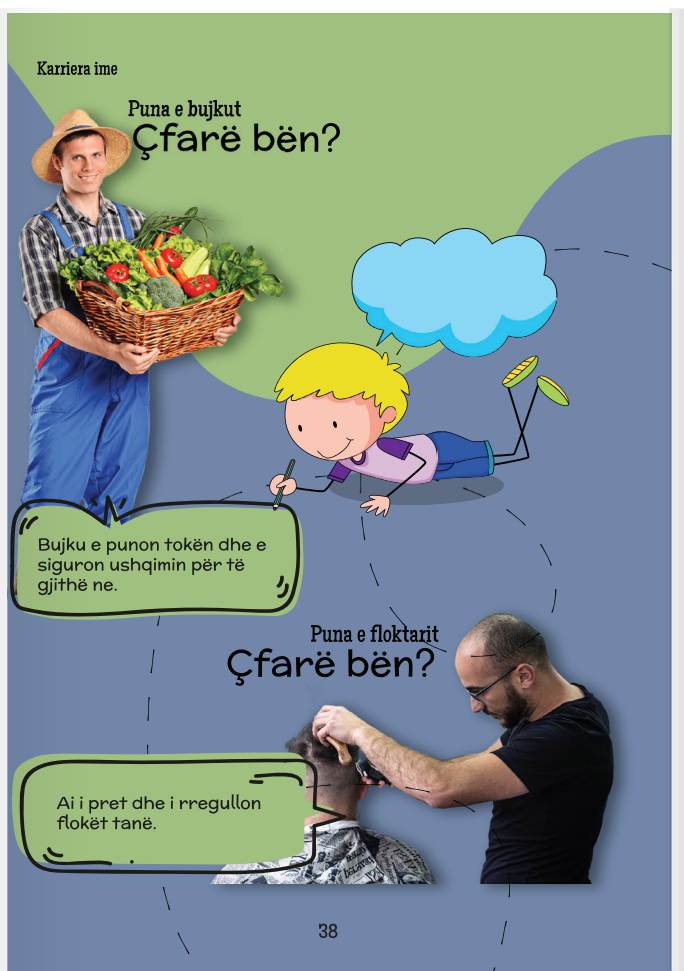
Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:
Përgatitja për të nxënë
 Pema e mendimeve

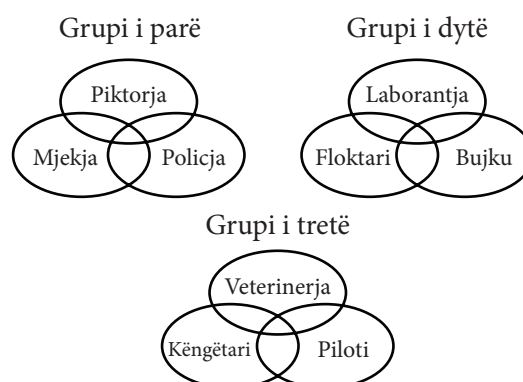
Në mes të tabelës shkruhet fjala "Profesion" dhe kërkohet nga nxënësit të kujtojnë të gjitha profesionet e mësuara, apo ato që kanë pasur rastin të njohin dhe shohin.





Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Organizues grafik

Nxënësit ndahen në grupe dhe secili grup ka për detyrë të shkruajë për profesionet e caktuara.



Përforsimi: Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit Krijimi i një galerie

Nxënësit shkruajnë profesionin që pëlqejnë më shumë. Vizatojnë veshjet, mjetet e punës dhe vendin ku ushtrojnë veprimtarinë.

Punimet e nxënësve ekspozohen te këndi i ekspozitës në klasë. Nxënësit lëvizin lirshëm, vëzh-

gojnë punimet e shokëve/shoqeve. Ata mund të parashtrijnë pyetje dhe të kërkojnë sqarime për paqartësitë lidhur me ndonjë profesion të prezantuar.

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësohen për përshkrimin e profesionit sipas veshjes, vendit të punës dhe paraqitjes pamore.

Detyrë:

Emërtoni profesionet (faqe 34 në fletore të punës).

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna
Lënda: Shkathësi për jetë
Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III
Tema: Karriera ime

Rezultatet e të nxënit të temës:
 Identifikon përmes objekteve, institucioneve, llojet e vendeve të punës.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, I.8, II.3, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 7.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore:
 T'i njohim profesionet sipas vendit të punës

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Njeh profesionin sipas mjedisit ku vepron;
- Rendit mjetet e nevojshme për atë profesion;
- Dallon profesionet në mes vete.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

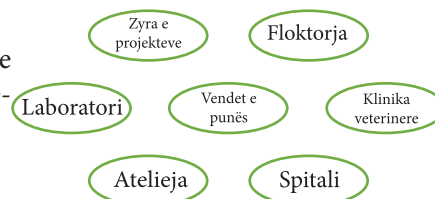
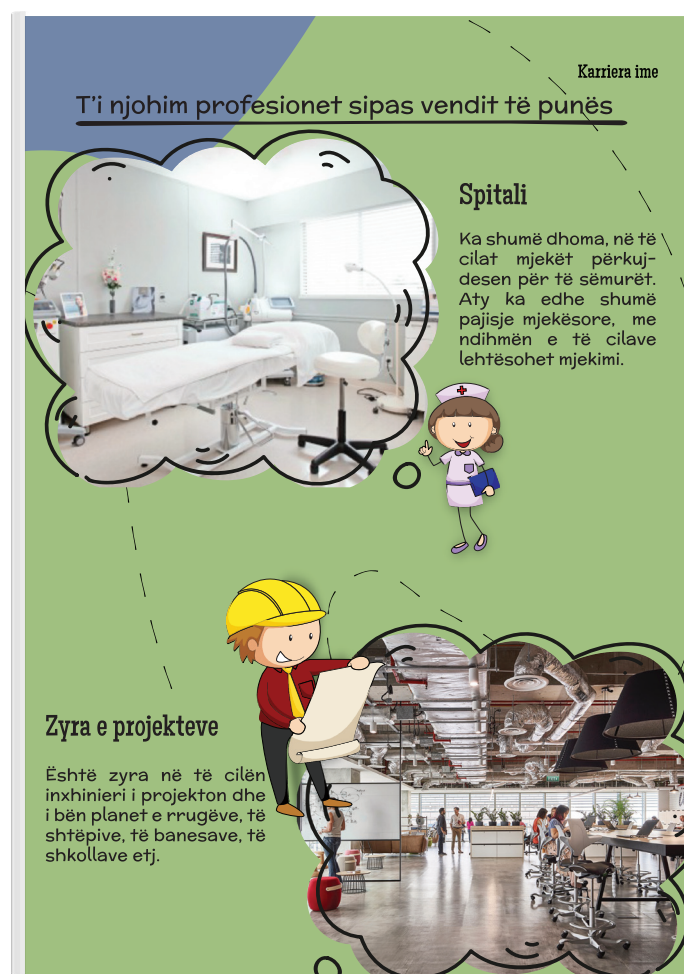
Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Teksti, interneti, foto të ndryshme, vizitë e mundshme në institucione me profesione të ndryshme.

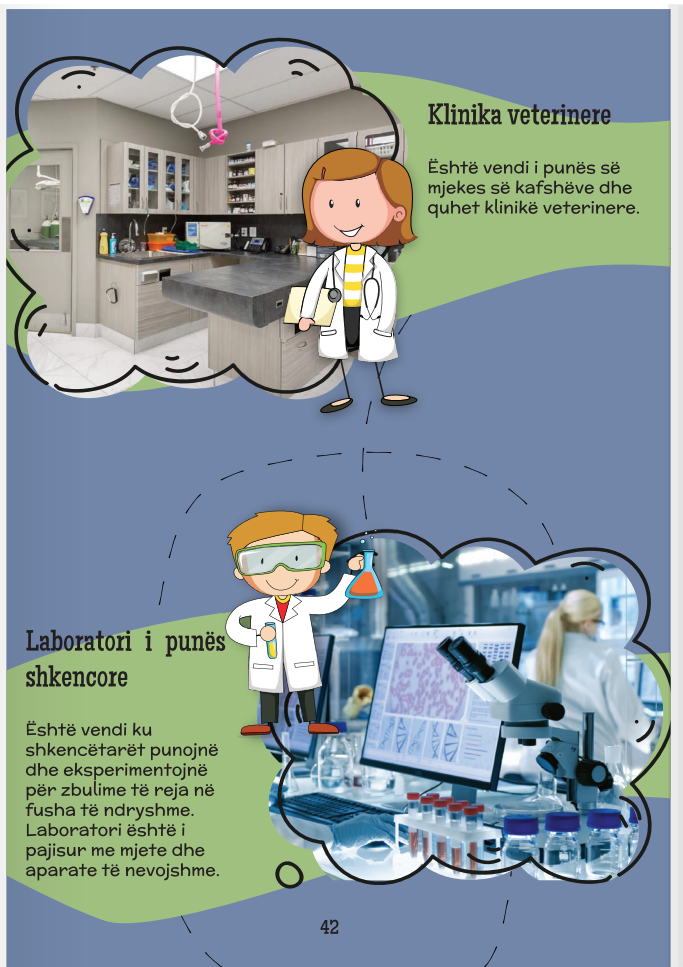
Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhët dhe komunikimi, Njeriu dhe natyra, Shoqëria dhe mjedisi, Edukatë figurative.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:
Përgatitja për të nxënë
 Organizues grafik

Me ndihmën e projektorit ose të fotografive paraqiten figurat e dhëna nga teksti për t'u analizuar. Kërkohet të përcaktojnë profesionin sipas fotografive.





Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
 Lexim dhe pyetje

Udhëzohen nxënësit të lexojnë tekstin individualisht. Dallohen profesionet sipas nevojave. Pyeten: Çfarë profesione të tjera njihni dhe cilat ju pëlqejnë?

Spitali	Zyra e projekteve	Klinika veterinere	Laboratori	Floktorja	Atelieja
Çfarë shërbi mi keni kërkuar në spital? Cilat ishin mjetet që përdori mjeku/ ja për t'ju kontrolluar?	Nëse dëshirojmë të ndërtojmë shtëpi, nga kush duhet kërkuar projektin?	Qeni ynë është i sëmurë. Nga kush duhet kërkuar ndihmë?	Nëse kërkohet nga mjeku/ ja të bëjmë analiza, ku duhet të drejtohemi?	Kë duhet kontaktuar për kujdes të flokëve?	Piktura pikturohet në atelie. Si quhet njeriu që pikturon?



Përforcimi:
Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit
 Shkrimi i shpejtë

Bëhet përsëritje për profesionet që u mësuat, pastaj kërkohet nga nxënësit t'i njohin profesionet e tjera që do të paraqiten përmes fotografive. Nxënësit shkruajnë në fletore për këto profesione.



Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet për përgjigjet e sakta rreth njohjes së profesioneve të ndryshme, saktësinë e identifikimit të veglave të punës.

Detyrë:

Shkruaj në fletore për profesionin e parapëlqyer.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna
Lënda: Shkathtësi për jetë
Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III
Tema: Planifikimi

Rezultatet e të nxënit të temës:
 Tregon për përgjegjësitë në familje lidhur me planifikimin.
 Kontribuon në ekonominë familjare.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, V.8, VI.6.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.2, 5.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore:
 Të kontribuojmë për ekonominë familjare!

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Përshkruan se si mund të kontribuojë në ekonominë familjare duke u kujdesur për gjërat personale;
- Vlerëson kontributin në ekonominë familjare.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:
 Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:
Përgatitja për të nxënë
 Stuhi mendimesh

Nxënësve u parashtrohet pyetja:

- Si mund ta ndihmoj familjen duke kursyer?

Nxënësit shprehin mendimet e tyre, ndërkohë që mësuesi/ja mban shënime në tabelë.

Planifikimi

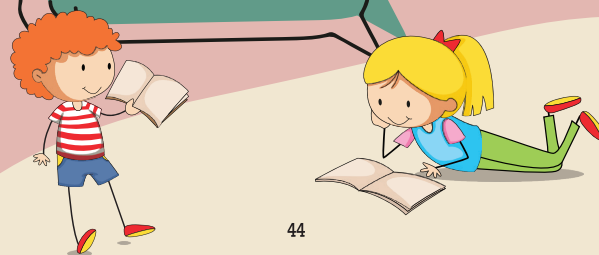
Të kontribuojmë në ekonominë familjare!

- Çfarë keni mësuar për planifikimin në klasën e dytë?
 - Sa i keni zbatuar ato njohuri në jetën e përditshme?

Fjalët kyçe:
 • ekonomi familjare;
 • shpenzime;
 • kursime;
 • blerje.

Çfarë dimë për shpenzimet dhe kursimin në familje?

- Kemi mësuar se kursimet në familje, organizimet për festa të ndryshme etj. duhen planifikuar më herët.
 - Paratë duhen shpenzuar me kujdes dhe me pëlqimin e prindërve!
 - Duhet të mbajmë rregull dhe pastërti!
 - Duhet të luajmë dhe të festojmë me kujdes!
 - Për të gjitha duhet të bisedojmë me prindërit apo kujdestarët.



44

Planifikimi

Të kontribuojmë në ekonominë familjare!

- Çfarë keni mësuar për planifikimin në klasën e dytë?
- Sa i keni zbatuar ato njohuri në jetën e përditshme?

Fjalët kyçe:
• ekonomi familjare;
• shpenzime;
• kurse; • blerje.

Çfarë dimë për shpenzimet dhe kursimin në familje?

- Kemi mësuar se kursimet në familje, organizimet për festa të ndryshme etj. duhen planifikuar më herët.
- Paratë duhen shpenzuar me kujdes dhe me pëlqimin e prindërve!
- Duhet të mbajmë rregull dhe pastërti!
- Duhet të luajmë dhe të festojmë me kujdes!
- Për të gjitha duhet të bisedojmë me prindërit apo kujdestarët.

44



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Planifikim dhe llogaritje

Diskutohet për termin “planifikim”.

Mendohet për një organizim, koktej, që do të mbahet në familje me shoqe dhe shokë. Fillohet me hartimin e planit: lëngje, fruta, ushqim, gota të letrës, pjata të letrës, mbulesa për tavolinë etj., ide të cilat i japin vetë nxënësit.

Më pas bëhet llogaritja e çmimeve të dhëna nga ana e nxënësve. Ata bashkëpunojnë me prindërit për çdo planifikim. Nxënësit marrim shembuj të ndryshëm të planifikimeve në familje.



Përforsimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënësve

Organizues grafik

Përsëritet planifikimi i lartcekur. Nxënësit organizohen në grupe për të punuar në mënyrë të pavarur për ndonjë planifikim që kanë bërë në familjen e tyre.



Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet mbi angazhimin dhe bashkëpunimin për planifikimin, vendimmarrjen në familje.

Detyrë:

Së bashku me prindër diskutojnë për ndonjë planifikim se si është realizuar.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna
Lënda: Shkathtësi për jetë
Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III
Tema: Planifikimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Kontribuon në ekonominë familjare; përshkruan mënyrën e planifikimit dhe të vendimmarrjes në familje.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, II.3, III.4, VI.6.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.2, 5.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: T'i ndihmojmë prindërit për kursime!

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shpreh mënyrën e të kursyerit në familje;
- Identifikon mënyra të tjera për të kursyer;
- Shpjegon mënyra të ndryshme të kursimit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim

Kërkojmë vetëm blerje të arsyeshme.

Luajmë me atlete të vjetra.

Kujdesemi për rrobat.

Ushqehemi kryesisht në shtëpi.

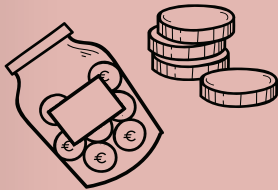
Si të kursejmë?

Kujdesemi dhe i ruajmë mjetet e shkollës.



T'i ndihmojmë prindërit për kursime!

Çfarë mund të bëjmë për t'i ndihmuar prindërit që t'i zvogëlojnë shpenzimet e përditshme?



Duhet ditur:

- Prindërit sakrifikojnë shumë që fëmijët të kenë jetë më të mirë.
- Ata bëjnë shumë punë dhe mund për të fituar para, me të cilat i plotësojnë nevojat e familjes!
- Ne mund të kontribuojmë në ekonominë familjare duke kursyer!
- Mësoni t'i krahasoni çmimet e gjërave që blini, në mënyrë që t'i shpenzoni paratë arsyeshëm!



Si të veprojmë?



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Ditari dypjesësh

Kërkohet nga nxënësit ta lexojnë tekstin në fletore pune dhe të plotësojnë aty:

Si kam kursyer?

Sa kam kursyer?

Kam blerë një fustan kur ishte me çmim të lirë.

Nga çmimi 35 euro në 30, kurseva 5 euro.



Përforcimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Tabela e koncepteve

Kërkohet të lexohen përgjigjet e nxënësve dhe të analizohen me kujdes, në mënyrë që të llogariten kursimet e tyre.

Sa keni kursyer për një ditë?	Sa keni kursyer për një muaj?	Çfarë keni blerë me kursimet tuaja?

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet për mënyrën e përshkrimit të të kursyerit për gjërat personale në familje dhe identifikimi.

Detyrë:

Të diskutohet me prindër sa sa i ka ndihmuar ata kursimi i tyre. Ta shkruajnë atë edhe në fletore.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Planifikimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Kontribuon në ekonominë familjare.

Kontributi në rezultatet për kompetencat

kryesore të shkallës: I.3, II.3, III.4, V.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së

kurrikulës: 1.2, 5.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore:

Të mësojmë nga përvoja e shoqeve dhe e shokëve për kursim

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Kupton se përvojat e shoqërisë kanë qenë të suksesshme;
- Përshkruan ato përvoja të veta që e kanë ndihmuar familjen.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

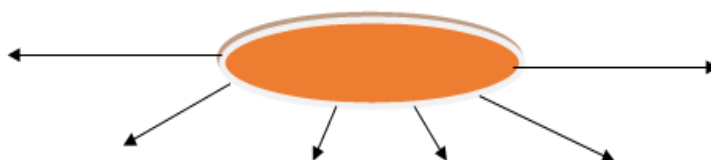


Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim

Kërkohej nga nxënësit të flasin për përvojat e tyre të kursimit që kanë pasur sukses në kontributin e tyre. Pastaj, në fletat e përgatitura, ata plotësojnë mbi përvojën që u ka lënë përshtypje që ta praktikojnë.



Planifikimi

- Tregojmë kujdes të vazhdueshëm për gjithçka që kemi në shtëpinë tonë.
- Kërkojmë vetëm blerje të arsyeshme, duke u kushtuar rëndësi nevojave të domosdoshme së parë!
- Ushqehemi kryesisht në shtëpi, sepse ushqimi është më i sigurt dhe më i shëndetshëm, si dhe kjo na ndihmon që të kursejmë para.

Të mësojmë nga përvoja e shoqeve dhe e shokëve për kursim

Tregoni disa raste kur e keni ndihmuar familjen të kursejë (sipas nevojës, nxënësit mund të ndahen në grupe nga 2-3 veta).

	Si kam kursyer?	Sa kam kursyer?
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

Planifikimi

- Tregojmë kujdes të vazhdueshëm për gjithçka që kemi në shtëpinë tonë.
- Kërkojmë vetëm blerje të arsyeshme, duke u kushtuar rëndësi nevojave të domosdoshme së pari!
- Ushqehemi kryesisht në shtëpi, sepse ushqimi është më i sigurt dhe më i shëndetshëm, si dhe kjo na ndihmon që të kursejmë para.

Të mësojmë nga përvoja e shoqeve dhe e shokëve për kursim

Tregoni disa raste kur e keni ndihmuar familjen të kursjë (sipas nevojës, nxënësit mund të ndahen në grupe nga 2-3 veta).

	Si kam kursyer?	Sa kam kursyer?
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

46



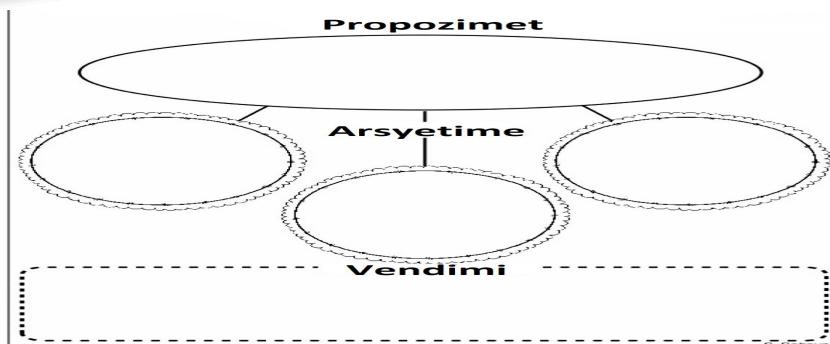
Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Analizë

Analizohen përvojat e nxënësve një nga një, duke u shprehur kohë pas kohe edhe lëvdata e inkurajime për kontributin në kursimet familjare, në veçanti nëse bëhet fjalë për ruajtjen e rrobave, të konsumimit të ushqimit në shtëpi, mirëmbajtjen e mjeteve të shkollës etj.



Përforsimi: Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit Organizues grafik

Plotësohet nga nxënësit materiali i dhënë në fletore pune. Aty kanë mundësi të shprehin ide të reja për kursimet e tjera që ndoshta deri në atë kohë nuk u është kujtuar që kanë kursyer.



Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet për shpjegimin para shoqeve dhe shokëve mbi përvojat e kursimit personal.

Detyrë:

Shkruan një paragraf për rëndësinë e kontributit në familje.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Planifikimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Organizon aktivitete argëtuese, humanitare, ruajtjen e mjedisit etj.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: V.8, V.9, VI.2, VI.6.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 5.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Ta ruajmë mjedisin tonë!

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Mëson për kontributin në shoqëri dhe mjedis;
- Ndhmon çdo ditë e jo vetëm gjatë aksioneve organizative.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto dhe video të ndryshme.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Veprimtari e drejtuar

Analizohet mirëmbajtja e klasës dhe e mjeteve mësimore. Pyeten nxënësit:

- A i hidhni mbeturinat në shportë?
- Ai i ruani gjësendet në klasë?

Diskutohen përgjigjet e dhëna.

Planifikimi

Ta ruajmë mjedisin tonë!

Mjedisin duhet ta ruajmë gjithmonë, edhe kur jemi në shtëpi, edhe në lagje, edhe në klasë dhe kudo tjetër. Ndonjëherë duhen organizuar edhe aksione për pastrim të mjedisit, pas ndonjë loje ose aktiviteti që kemi pasur.

Detyrë: mendoni se si do ta planifikoni një aktivitet pastrimi, bëni planin e pastrimit, ngjashëm me vizitën në piknik. Mos jetoni në ambient të papastër!

Propozim: planifikoni pastrim të rregullt të oborrit të shkollës në fund të çdo muaji. Në një orë të veçantë, mendoni se çfarë punësh duhen kryer.

Sipas nevojës, kërkojeni edhe ndihmën e prindërve për punët që ju nuk mund t'i kryeni. Siguroni qeset për mbeturina, dorezat e pastrimit, fshesën, lopatën etj. Caktojeni udhëheqësin e aktivitetit.



Ndajini detyrat sipas grupeve, me nga 4 ose 5 nxënës për grup:

Grupi	Grumbullimi i letrave dhe i gjetheve	Grumbullimi i gjësendeve të tjera (metalike, të drurit etj.)	Pastrimi i trotuareve	Punë të tjera
Grupi i parë				
Grupi i dytë				
Grupi i tretë				
Grupi i katërt				
Grupi i pestë				

Këshillë: Mos e harroni pastrimin javor të klasës suaj!

Ta ruajmë mjedisin tonë!

Planifikimi

Mjedisin duhet ta ruajmë gjithmonë, edhe kur jemi në shtëpi, edhe në lagje, edhe në klasë dhe kudo tjetër. Ndonjëherë duhen organizuar edhe aksione për pastrim të mjedisit, pas ndonjë loje ose aktiviteti që kemi pasur.

Detyrë: mendoni se si do ta planifikoni një aktivitet pastrimi, bëni planin e pastrimit, ngjashëm me vizitën në piknik. Mos jetoni në ambient të papastër!

Propozim: planifikoni pastrim të rregullt të oborrit të shkollës në fund të çdo muaji. Në një orë të veçantë, mendoni se çfarë punësh duhen kryer.

Sipas nevojës, kërkoni edhe ndihmën e prindërve për punët që ju nuk mund t'i kryeni. Siguroni qeset për mbeturina, dorezat e pastrimit, fshesën, lopatën etj. Caktojeni udhëheqësin e aktivitetit.

Ndajini detyrat sipas grupeve, me nga 4 ose 5 nxënës për grup:



Grupi	Grumbullimi i letrave dhe i gjetheve	Grumbullimi i gjësendeve të tjera (metalike, të drurit etj.)	Pastrimi i trotuareve	Punë të tjera
Grupi i parë				
Grupi i dytë				
Grupi i tretë				
Grupi i katërt				
Grupi i pestë				

Këshillë: Mos e harroni pastrimin javor të klasës suaj!

47



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Lojë me role

Kërkohet diskutim dhe analizë e fotove të tekstit.

Fotoja e parë: A ju duket i duhur veprimi i fëmijëve në fotografimin e parë?

Improvizojnë dy nga dy nxënësit sipas figurave dhe fjalëve të tekstit.

Kush i hodhi mbeturinat?	Kush pësoi nga kjo?



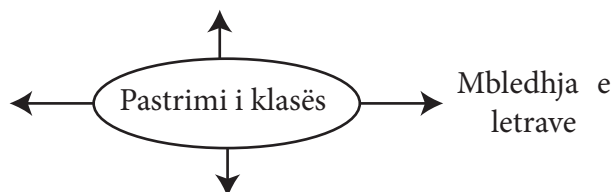
Përforcimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Organizues grafik

Nxënësit ndahen në grupe dhe secili grup kryen një veprimtari pastrimi në klasë.

Pas veprimtarisë praktike, nxënësit plotësojnë në mënyrë të pavarur organizuesin grafik të përgatitur.



Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet për angazhimin bashkëveprues në veprimtarinë praktike.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna
Lënda: Shkathësi për jetë
Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III
Tema: Planifikimi

Rezultatet e të nxënit të temës:
 Organizon aktivitete argëtuese, humanitare, për ruajtjen e mjedisit etj.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: V.8, V.9, VI.2, VI.6.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 9.1, 9.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Organizojmë një piknik

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Kupton se për çdo veprimtari duhet planifikim;
- Përshkruan planifikimin duke e zbatuar personalisht;
- Rendit pikat e organizimit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme.

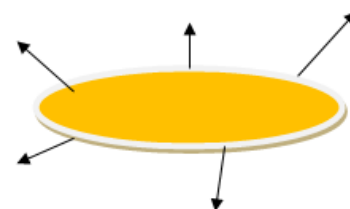
Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:
 Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:
Përgatitja për të nxënë
 Diskutim

Kërkohet nga nxënësit të flasin për organizimet në natyrë, rolin dhe rëndësinë e natyrës, njëkohësisht për zbatimin e planifikimit të mësuar ditë më parë. Tregojnë se çfarë është nevojitur për atë piknik.





Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Analizë e planifikimit

Kërkohet diskutim në analizë të planifikimit në tekst.

Analizohet pika e parë - Të gjithë t'i njoftojnë prindërit.
Të ftojme edhe mësuesen.

Bëhet ndalesë në pikën: Pastrimi i mbetjeve pas lojës dhe ushqimit.

U kushtohet rëndësi pastrimit të mbetjeve pas lojës, ushqimit, në mënyrë që këto shprehi të bëhen pjesë të pandashme të nxënësve.



Përforcimi: Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit Lojë vlerësimi

Nxënësit ndahen në grupe. Njëri grup del në kopsht të shkollës, njëri grup rri në klasë dhe tjetri grup në sallën sportive. Ata lihen të lirë të ushqehen dhe të luajnë. Më pas analizojmë gjendjen e ambientit ku kanë qenë dhe sa janë kujdesur të mbledhin mbetjet e ushqimeve dhe të lojës. Në fund diskutojmë për gjendjen e mjedisit ku ishte

çdo grup.

Përzgjedhim grupin më të kujdesshëm dhe i shpërblejmë me lëvdata.

Mjedisi në kopsht	Mjedisi në klasë	Mjedisi në sallën sportive

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet sipas mënyrës së përshkrimit të planifikimit për piknik dhe renditjes së pikave të organizimit.

Detyrë:

Puno me materiale ricikluese (faqe 38 në fletore të punës).

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathtësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Mjedisi dhe shëndeti

Rezultatet e të nxënit të temës:

Identifikon repartet, punishtet dhe pajisjet që prodhojnë zhurmë të lartë si ato për përpunimin e drurit, të materialeve plastike etj., që gjenden pranë mjedisit jetësor.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: IV.4, V.9, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 6.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Mjedisi dhe shëndeti

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shpjegon lidhjen e mjedisit dhe shëndetit;
- Identifikon burimet e zhurmës nga proceset teknologjike;
- Përshkruan mënyrat e shmangies së ndikimit negativ të zhurmave.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Teksti, interneti, foto të ndryshme.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare, Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Shënojmë në tabelë fjalët kyçe *mjedisi* dhe *shëndeti* dhe kërkojmë nga nxënësit të tregojnë çfarë lidhje kanë mes vete.

Mendimet e nxënësve shënohen në tabelë dhe diskutohet rreth tyre. Nxiten që të pyesin dhe të vënë në diskutim idetë e shënuara në tabelë.

Mjedisi dhe shëndeti

Mjedisi dhe shëndeti

Sot po jetojmë në një mjedis që është i mbushur me zhurma të ndryshme. Zhurmat që kanë intensitet të lartë mund t'i dëmtojnë veshët dhe, në përgjithësi, shëndetin tonë. Zhurmat janë pasojë e zhvillimit të hovshëm ekonomik, por edhe e dendësisë së madhe të popullatës.

Zhurma mund të shkaktohet nga proceset e ndryshme teknologjike të punishteve, siç janë:

- punishtet për përpunimin e drurit;
- punishtet për përpunimin e materialeve plastike;
- punishtet për përpunimin e metalit;
- punishtet e tekstilit etj.



Mjedisi dhe shëndeti

Mjedisi dhe shëndeti

Sot po jetojmë në një mjedis që është i mbushur me zhurma të ndryshme. Zhurmat që kanë intensitet të lartë mund t'i dëmtojnë veshët dhe, në përgjithësi, shëndetin tonë. Zhurmat janë pasojë e zhvillimit të hovshëm ekonomik, por edhe e dendësisë së madhe të popullatës.

Zhurma mund të shkaktohet nga proceset e ndryshme teknologjike të punishteve, siç janë:

- punishtet për përpunimin e drurit;
- punishtet për përpunimin e materialeve plastike;
- punishtet për përpunimin e metalit;
- punishtet e tekstilit etj.



51



Ndërtimi i njohurive:

Përpunimi i përmbajtjes

Marrëdhëniet pyetje-përgjigje

Nxënësit lexojnë të pavarur tekstin për disa minuta. Vazhdohet me diskutim rreth pjesës së lexuar.

Parashatrojmë pyetje si:

- Kush dhe çka shkakton zhurma?

Përgjigje të mundshme: Zhurmë mund të prodhojnë njerëzit gjatë aktiviteteve të ndryshme. Burim zhurme janë edhe pajisjet e ndryshme shtëpiake. Megjithatë, burim më i madh i zhurmës janë proceset teknologjike në punishte të ndryshme.

- Cilat janë pasojat e zhurmave në shëndetin tonë?

Përgjigje të mundshme: Zhurma ndikon keq në gjendjen psikike të njeriut, aftësinë për përqendrim, dëmton veshët dhe, në përgjithësi, shëndetin e njeriut. Në të njëjtën mënyrë vazhdohet edhe me pyetjet e tjera.

- Si ndikon zhvillimi i hovshëm ekonomik dhe dendësia e popullatës në krijimin e zhurmave? Kush tjetër mund të prodhojë zhurmë? Si të shmangim ndikimin e zhurmës nga proceset teknologjike?



Përforcimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Organizues grafik

Në fund kërkohet nga nxënësit të identifikojnë burimet e zhurmave. Plotësojnë të pavarur organizuesin grafik duke veçuar zhurmat të cilat krijohen si pasojë e proceseve teknologjike dhe punishteve të ndryshme.

Punishtet për përpunimin
e drurit

Burimet e zhurmës nga
proceset teknologjike janë:

Punishtet...

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet sipas angazhimit, bashkëpunimit dhe përgjigjeve të nxënësit.

Detyrë:

Planifikojnë një aktivitet për vetëdijësimin e shokëve për ruajtjen e mjedisit.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Mjedisi dhe shëndeti

Rezultatet e të nxënit të temës:

Identifikon repartet, punishtet dhe pajisjet që prodhojnë zhurmë të lartë: si ato për përpunimin e drurit, të materialeve plastike etj.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: 1.1, III.2, V.9, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 6.1, 9.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Zhurma e makinave në punishte

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Njeh punishtet dhe pajisjet që prodhojnë zhurmë;
- Kupton se loja që zhvillohet në mes vete shkakton zhurmë;
- Përkthuan në cilat punishte zhvillohet zhurma e madhe.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme, vizitë në punishten e drurit.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

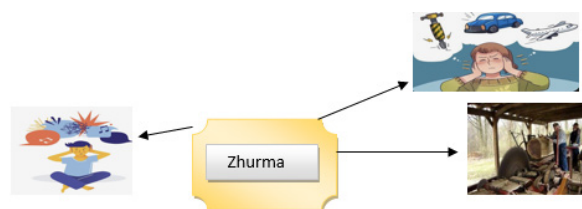
METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Bashkëbisedim



Mjedisi dhe shëndeti

Zhurma e makinave në punishte

Druri ka filluar të përdoret shumë herët nga njerëzit për ndërtimin e shtëpive, orendive të shtëpisë, veglave të punës etj. Përpunimi i drurit bëhet në punishte të drurit, në të cilat ka shumë pajisje që shkaktojnë zhurmë të madhe. Zhurma shumë e lartë mund ta dëmtojë shqisën e të dëgjuarit të njeriut. Prandaj, në punishtet me makina që shkaktojnë zhurmë të lartë, punëtorët i mbulojnë veshët me kufje gjatë punës. Kjo i ndihmon ata të mbrohen nga dëmtimi i të dëgjuarit.

Disa mjete mbrojtëse, që punëtorët duhet t'i kenë në punishte, janë: kapela, syzet, dorezat, kufjet, jeleku me ngjyrë të theksuar etj.



Fjalët kyçe:

- mjedisi;
- zhurma;
- punishtet;
- siguria në punë.

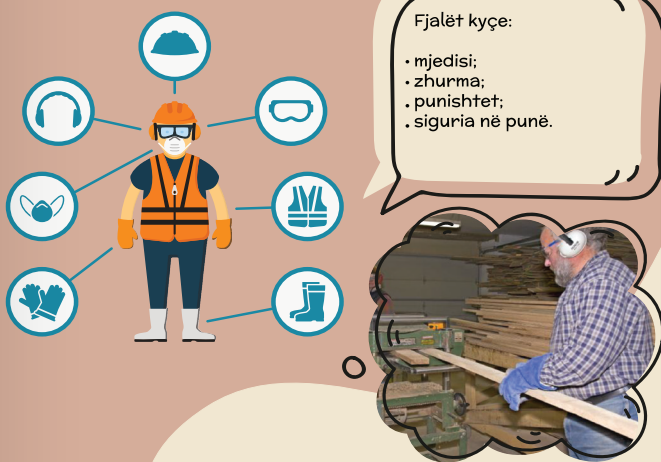


52

Zhurma e makinave në punishte

Druri ka filluar të përdoret shumë herët nga njerëzit për ndërtimin e shtëpive, orendive të shtëpisë, veglave të punës etj. Përpunimi i drurit bëhet në punishte të drurit, në të cilat ka shumë pajisje që shkaktojnë zhurmë të madhe. Zhurma shumë e lartë mund ta dëmtojë shqisën e të dëgjuarit të njeriut. Prandaj, në punishte me makina që shkaktojnë zhurmë të lartë, punëtorët i mbulojnë veshët me kufje gjatë punës. Kjo i ndihmon ata të mbrohen nga dëmtimi i të dëgjuarit.

Disa mjete mbrojtëse, që punëtorët duhet t'i kenë në punishte, janë: kapela, syzet, dorezat, kufjet, jeleku me ngjyrë të theksuar etj.



52



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Analizë

Diskutohet për zhurmat e mëdha të mundshme dhe se si duhet mbrojtur nga to.



Aeroplani, zhurma e punishteve të drurit.

Si të mbrohemi?



Përforcimi: Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit Organizues grafik

Bëhet përsëritje mbi llojet e ndryshme të zhurmave të shkaktuara nga punishte të ndryshme. Nxënësve u jepet fleta e përgatitur që të plotësojnë se si duhet mbrojtur nga ato zhurma.



Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet mbi identifikimin e anëve negative të zhurmave në shqisat e të dëgjuarit.

Detyrë:

Shkruan ese për mënyrën se si duhet të kujdesemi ndaj zhurmave, për të ruajtur shëndetin tonë.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathtësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Mjedisi dhe shëndeti

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përpilon orarin e lojës apo të argëtimit në kohën kur nuk pengon në mjedisin jetësor.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: V.8, V.9, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 6.1, 9.1, 9.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Pajisjet për përpunimin e drurit

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Njeh llojet e pajisjeve që emetojnë zhurmë;
- Dallon aktivitetet e tjera që prodhojnë zhurmë;
- Planifikon një orar të lojës kur nuk e pengon mjedisin jetësor.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme, copë druri, daltë etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

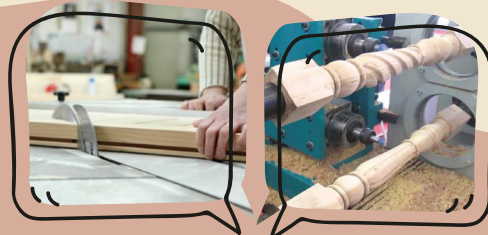
Bashkëbisedim



Mjedisi dhe shëndeti

Pajisjet për përpunimin e drurit

Druri mund të përpunohet përmes pajisjeve të ndryshme. Për prerjen e drurëve përdoren sharrat elektrike me zinxhirë, të cilat janë edhe të zhurmshme.



Sharra elektrike dhe makinat e tjera për përpunimin e drurit.

Makina që shkaktojnë zhurmë ka edhe në punishtet për përpunim të metalit dhe të plastikës.



Makinat për përpunimin e materialeve plastike dhe të metaleve.

Gjatë aktiviteteve të përditshme, krijohen zhurma të ndryshme. Këto zhurma nuk janë të gjitha të dëmshme.

Kështu, nëse një bend i muzikës rok i kryen ushtrimet në një vend apo në një sallë, e cila nuk ka izolim të mirë për zhurma, apo nëse kjo sallë është shumë afër banesave, atëherë mund të shkaktohen zhurma të padëshirueshme për banorët e atij mjedisi.

Gjithashtu, edhe gjatë aktiviteteve të ndryshme sportive mund të krijohen zhurma që na pengojnë nëse terrenet sportive janë shumë afër banesave.

Mund të përfundojmë se zhurmat që krijohen gjatë aktiviteteve të ndryshme mund të ndikojnë negativisht në shëndetin e njeriut.

Për të pasur qetësi, duhen respektuar këshillat si në vijim:

- Mos bëni zhurmë në orët e pushimit të pasdites, nga ora 15:00 deri në orën 17:00.
- Mos bëni zhurmë gjatë natës (pas orës 22:00).
- Kryeni aktivitetet tuaja sportive dhe muzikore në vende dhe kohë të përshtashme.
- Nëse keni ndonjë festë në familje, njoftojni fqinjët tuaj dhe kërkonj leje për pak zhurmë, duke u treguar kohën gjatë së cilës do të festoni.

Pyetje:

- Cilat punishte shkaktajnë zhurmë?
- Si duhet të mbrohen punëtorët nga zhurma?
- Tregoni aktivitetet e përditshme gjatë së cilave krijohet zhurmë.

54



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Lexim i drejtuar

Nxënësit i lexojnë udhëzimet e tekstit dhe kuptojnë se punët me sharra dhe lojëra të zhurmshme në kohë të caktuara mund të jenë të dëmshme.

Analizohet orari ditor i pushimit, ku mund të bëhen edhe intervenime sipas orarit të punës të anëtarëve të familjeve përreth.

Orari i pushimit	Nuk bëjmë zhurmë pas orës 22:00	Loja



Përforsimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Organizues grafik



Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet për saktësinë në përgjigjet rreth njohurive për zhurmën, shmangien dhe planifikimin e lojës, sepse edhe ai vetë mund të jetë përgjegjës për krijimin e zhurmës në natyrë.

Detyrë:

Planifikon orarin e lojës.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna
Lënda: Shkathësi për jetë
Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III
Tema: Mjedisi dhe shëndeti

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përshkruan dëmet që shkaktohen në mjedis nga djegia e mbeturinave, tymtarët e fabrikave, lirim i gazeve nga makinat etj.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, V.8, V.9, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 6.1, 9.1, 9.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Ndotja e mjedisit

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon shkaktarët e ndotjes së mjedisit;
- Identifikon faktorët e ndotjes së ajrit;
- Argumenton mënyrën e parandalimit të ndotjes.

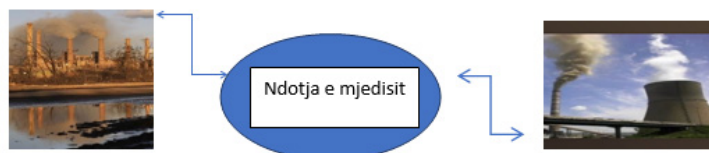
Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme, video.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:
Përgatitja për të nxënë
 Bashkëbisedim



Mjedisi dhe shëndeti

Ndotja e mjedisit

Ndotja e mjedisit shkaktohet edhe nga djegia e mbeturinave, tymtarët e fabrikave, lirim i gazeve nga makinat etj.

Me djegien e mbeturinave lirohen gaze që e ndotin ajrin e mjedisit, por edhe vendi apo toka do të pësojë ndryshime që me vështirësi do të përmirësohen. Gjithashtu, edhe tymi që lirohet nga tymtarët e fabrikave e ndot ajrin.



Fjalët kyçe:

- djegia;
- lirim i gazeve;
- grumbullimi i mbeturinave;
- riciklimi i mbeturinave.



Numri i madh i automobilave shkakton ndotjen e ajrit, sidomos gjatë kohës së dimrit.

Pyetje:

- Cilat dukuri e shkaktojnë ndotjen e ajrit?
- Pse nuk duhet të digjen mbeturinat?

55

Ndotja e mjedisit

Ndotja e mjedisit shkaktohet edhe nga djegia e mbeturinave, tymtarët e fabrikave, lirim i gazeve nga makinat etj.

Me djegien e mbeturinave lirohen gaze që e ndotin ajrin e mjedisit, por edhe vendi apo toka do të pësojë ndryshime që me vështirësi do të përmirësohen. Gjithashtu, edhe tymi që lirohet nga tymtarët e fabrikave e ndot ajrin.



Fjalët kyçe:

- djegia;
- lirim i gazeve;
- grumbullimi i mbeturinave;
- riciklimi i mbeturinave.



Numri i madh i automobilitave shkakton ndotjen e ajrit, sidomos gjatë kohës së dimrit.

Pyetje:

- Cilat dukuri e shkaktojnë ndotjen e ajrit?
- Pse nuk duhet të digjen mbeturinat?

55



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Analizë e figurave dhe plotësim

Numërojmë llojet e ndotjeve duke parashtruar pyetje:

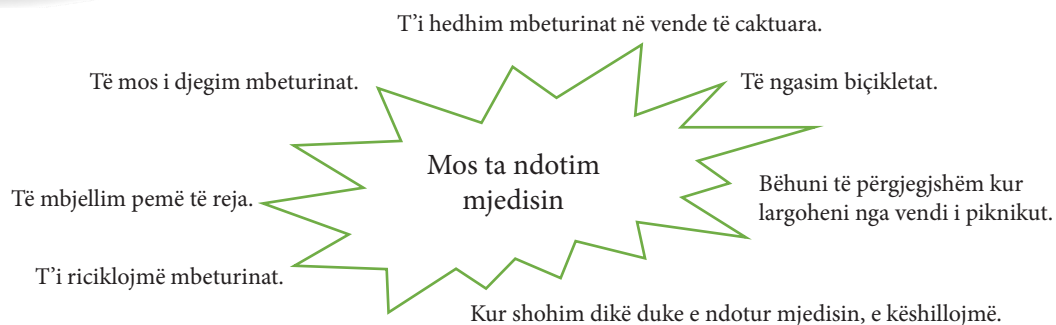
1. Çfarë do të ndodhte po t'i grumbullonim mbeturinat e klasës këtë muaj?
2. Cilat janë dëmet nga mbeturinat e grumbulluara?
3. Sa i dëmton mushkëritë tona tymi i fabrikave, djegia e mbeturinave dhe përdorimi i makinave të vjetra?
4. Si mund të ndikojmë në ruajtjen e shëndetit duke e ruajtur ambientin?



Përforcimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Organizues grafik



Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet mbi identifikimin e përgjegjësive personale të veprimeve pas përfundimit të piknikut dhe argumentimin e planifikimit të lojës.

Detyrë:

Trego cilat ndotje janë treguar në fotografi (faqe 42 në fletore të punës).

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna
Lënda: Shkathtësi për jetë
Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III
Tema: Mjedisi dhe shëndeti

Rezultatet e të nxënit të temës:

Prezanton situatat e ndryshme se si bëhet mbrojtja e mjedisit. Përshkruan prezencën e deponive, grumbullimin e mbeturinave dhe riciklimin e tyre.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: V.8, V.9, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 6.1, 9.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Mbrojtja e mjedisit

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Përshkruan rëndësinë e mbrojtjes së mjedisit;
- Mëson mënyrën e mbrojtjes së mjedisit;
- Ndërmerr veprime çdo ditë në mbrojtjen e mjedisit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme, video mbi mënyrën e kursimit të rrymës elektrike dhe të ujit.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:
Përgatitja për të nxënë
 Stuhi mendimesh

Parashtrihen pyetjet për të nxjerrë këshilla të jetës së përditshme:

- Çfarë mësoni nga kursimi i ujit?
- Ku përfundojnë mbeturinat tona?

Si i kuptoni shprehjet:

- “Fikni dritat kur nuk jeni në dhomë!” Pse? Si? Arsyeto.

Mjedisi dhe shëndeti

Mbrojtja e mjedisit

Mbrojtja e mjedisit është obligim i secilit prej nesh. Disa prej këshillave për mbrojtjen e mjedisit janë:

- Fikni dritat kur nuk qëndroni në dhomë!
- Mos e lini ujin të rrjedhë nga çezma kur jeni duke i pastruar dhëmbët!
- Mos hidhni mbeturina në lumë dhe në det!
- Ricikloni gjithçka që mundni!
- Përdorni qese të riciklueshme!



Përdorni disa herë shishe e qelqit, vetëm pastrojeni para çdo përdorimi.



Fikni dritat!



57

- Mos qëndroni gjatë në dush!
- Mos hidhni mbeturina në lumë dhe në det!



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes

Analizë e fotove dhe diskutim

Diskutohet për hedhjen e mbeturinave, duke e vënë theksin veçanërisht në krijimin e shprehive për mbrojtjen e mjedisit. Mbi përdorimin e letres higjienike jepen sa më shumë arsyeime përse. Që të mund të riciklohen mbeturinat fillimisht ato duhet të ndahen. Analizohen koshat dhe ngjyrat e caktuara për llojin e veçantë të mbeturinave.



Përforcimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Puna me tekst

Paraqiten shembujt nga fletorja e punës

Tregoni disa prej këshillave për mbrojtjen e mjedisit.

Tregoni disa prej mbeturinave që mund të riciklohen.

Tregoni se çka ndodh me mbeturinat të cilat mbledhen nga shtëpitë tona.

--

Tregoni cilat janë të mirat e riciklimit të mbeturinave.

--

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet për mënyrën e interpretimit të klasifikimit të mbeturinave dhe kontributit në veprime për mbrojtjen e mjedisit.

Detyrë:

Bën një plan të riciklimit të shisheve plastike dhe të letres në shkollë.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathtësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Mediet

Rezultatet e të nxënit të temës:

Prezanton para klasës disa lloje të medieve që shikon në shtëpi për moshën e tij.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, II.2, II.3, III.1, III.3, III.4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1, 4.1, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Mediet

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Përkufizon çka na mundësojnë mediet;
- Radhit llojet e medieve dhe mënyrën e interpretimit;
- Dallon mediet televizive, radiofonike, të shkruara etj.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme, radio, telefon.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare, Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

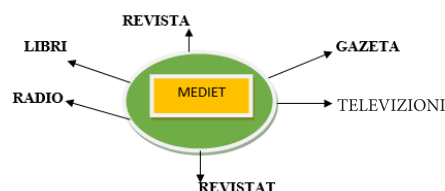
METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë:

Bashkëbisedim



Mediet

Mediet

Fjalët kyçe:

- medie;
- informacion;
- televizion.

Mediet ose mjetet e informimit na mundësojnë qasje në informacione, pa marrë parasysh ku ndodhin ngjarjet.

Me fjalën **informacion** kuptojmë një lajmërim, njoftim ose shpjegim. Kur përmendim fjalën **informacion**, në mendje na vijnë gazeta, radioja, televizioni dhe interneti.

Mediet klasifikohen në katër grupe:

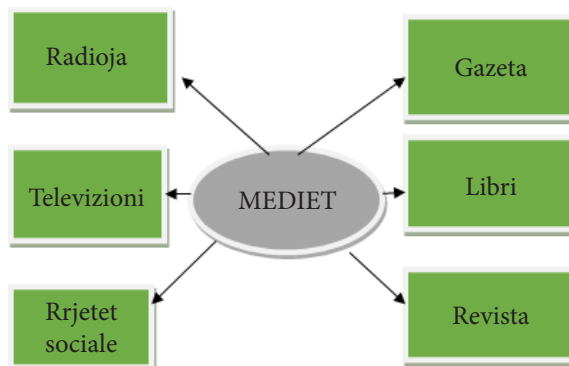
- mediet televizive (televizioni);
- mediet radiofonike (radioja);
- mediet e shkruara (revista, gazeta);
- mediet e internetit (rrjetet sociale dhe uebfaqet).





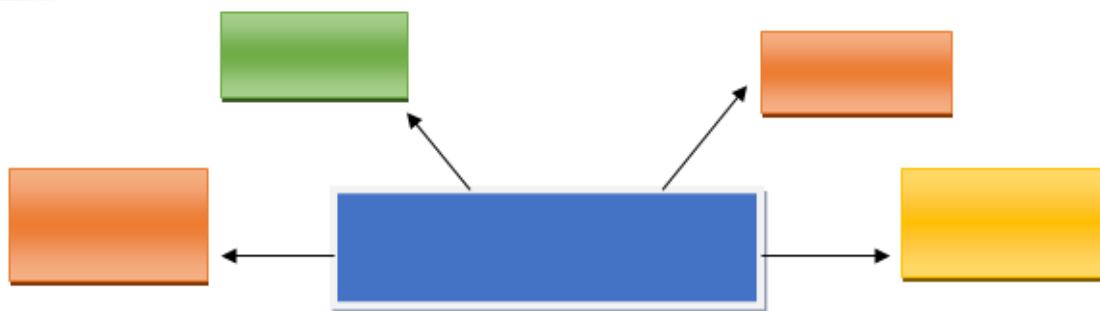
Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Diskutim

Diskutohet dhe shënohen mënyrat e informimit.



Përforcimi:
Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit
Organizues grafik

Klasifikohen dhe shkruhen mjetet e medieve sipas mënyrës së interpretimit dhe plotësohet fletorja e punës.



Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet për klasifikimin dhe dallimin e mjeteve të informimit sipas interpretimit.

Detyrë:

Të përshkruajë një emision edukativ televiziv.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Mediet

Rezultatet e të nxënit të temës:

Prezanton para klasës disa lloje të medieve që shikon në shtëpi për moshën e tij.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, II.2, II.3, III.1, III.3.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1, 4.1, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Mediet televizive

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Përkufizon çka na mundësojnë mediet televizive;
- Rradhit llojet e emisioneve mediatike televizive;
- Identifikon emisionet e llojeve të ndryshme mediatike.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme, video me emisione televizive.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Bashkëbisedim

Me nxënësit të flasim rreth interpretimit të emisioneve. Tregojnë cilat emisione shikojnë dhe sa kohë kalojnë duke shikuar TV.

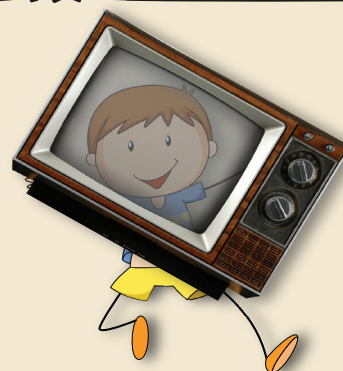
Mediet

Mediet televizive

Fjalët kyçe:

- informacion;
- program televiziv;
- program edukativ.

Mediet televizive janë më të përdorshmet nga të gjitha grupmoshat, si nga fëmijët, ashtu edhe nga të rriturit. Përmes tyre ne informohemi çdo ditë.



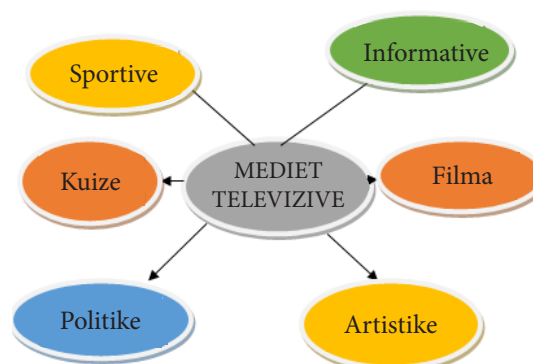


Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Diskutim

Diskutohet dhe shënohen llojet e emisioneve televizive.



Përforsimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Marrëdhëniet pyetje-përgjigje

- Cili është programi juaj i preferuar?
 - Cilin emision e përcillni dhe pse ju pëlqen?
- Hapet diskutimi lidhur me pyetjet e parashtruara.

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet për përshkrimin e mënyrës së interpretimit të medieve televizive dhe identifikimin e emisioneve.

Detyrë:

Shkruan për një emision televiziv që e përcjell vazhdimisht.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna
Lënda: Shkathësi për jetë
Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III
Tema: Mediet

Rezultatet e të nxënit të temës:
 Moderon aktivitete brenda klasës para prindërve për festa të ndryshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, I.5, II.2, II.3, III.1, III.3.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1, 4.1, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Programet festive

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon festat kombëtare nga ato ndërkombëtare;
- Rendit programet festive në nivel shkolle;
- Identifikon rëndësinë e lojërave.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:
 Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Shprehin mendimet rreth festave të njohura:

Dita e Pavarësisë

28 Nëntori

Këto shënohen në tabelë dhe pastaj bëhet klasifikimi i tyre.

Më pas nxënësit lexojnë në tekst, numërojnë festat dhe analizojnë çfarë lloj feste është ajo.

Mediet

Programet festive

Për të reflektuar arritjet gjatë shkollimit, mësuesit së bashku me nxënësit organizojnë programe të ndryshme festive për nder të festave të ndryshme, qofshin kombëtare, ndërkombëtare apo të tjera. Në shkollë organizohen programe të ndryshme festive për ngjarje, si:

- Festa e Abetares;
- 17 Shkurti;
- Dita e shkollës;
- 7 Marsi;
- 1 Qershori;
- Dita e Librit.

Fjalët kyçe:

- festë;
- organizim.

Programet shkollore prezantojnë pika të ndryshme, si:

- recitime;
- këngë;
- ese;
- vallëzim;
- skeqe;
- dramë dhe vjersha të shkruara vetë.



1 QERSHORI

Këto programe prezantohen para prindërve, për t'i respektuar dhe për t'i ndarë sukseset e arritura në procesin mësimor.

Pyetje:

- Për cilat ngjarje përgatitni programe festive në shkollën tuaj?
- Cili është kontributi i klasës suaj për këto programe festive?

64

Mediet

Programet festive

Për të reflektuar arritjet gjatë shkollimit, mësuesit së bashku me nxënësit organizojnë programe të ndryshme festive për nder të festave të ndryshme, qofshin kombëtare, ndërkombëtare apo të tjera. Në shkollë organizohen programe të ndryshme festive për ngjarje, si:

- Festa e Abetares;
- 17 Shkurti;
- Dita e shkollës;
- 7 Marsi;
- 1 Qershori;
- Dita e Librit.

Fjalët kyçe:

- festë;
- organizim.

Programet shkollore prezantojnë pika të ndryshme, si:

- recitime;
- këngë;
- ese;
- vallëzim;
- skeqe;
- dramë dhe vjersha të shkruara vetë.



1 QERSHORI

Këto programe prezantohen para prindërve, për t'i respektuar dhe për t'i ndarë sukseset e arritura në procesin mësimor.

Pyetje:

- Për cilat ngjarje përgatitni programe festive në shkollën tuaj?
- Cili është kontributi i klasës suaj për këto programe festive?

64



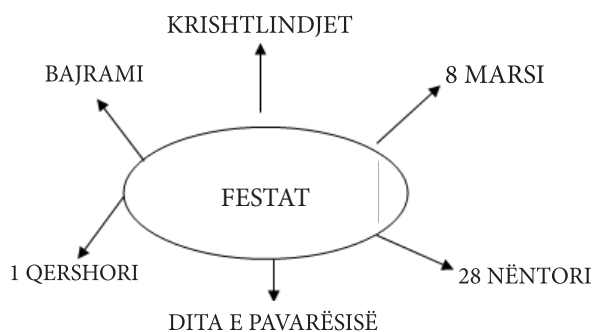
Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Organizues grafik

Diskutohen dhe shënohen llojet e festave: kombëtare, ndërkombëtare dhe programet festive për to.

Nxënësit shkruajnë në tekstin e tyre çfarë feste është dhe e emërtojnë atë.



Përforsimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Shkrim i lirë

Shkruani disa fjali për festën e 1 Qershorit.

Hyrja
Pjesa kryesore
Përfundimi

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet për dallimin e festave kombëtare, ndërkombëtare dhe atyre fetare, si dhe për rëndësinë e tyre.

Detyrë:

Shkruan disa fjali për një festë kombëtare.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathtësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 Klasa: III

Tema: Mediet

Rezultatet e të nxënit të temës:

Organizon aktivitete të lira në kuadër të grupeve kulturore brenda klasës.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, I.5, II.2, II.3, III.1, III.3.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1, 4.1, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Garat e diturisë

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon llojet e lojërave;
- Rendit garat në nivel shteti;
- Identifikon rëndësinë e lojërave.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme, video të ndonjë feste.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Nxënësit lexojnë tekstin dhe nënvizojnë llojet e garave në të cilat nuk kanë qenë pjesëmarrës. Ata përgjigjen në pyetjet e parashtruara:

- A ju pëlqen kuizi në nivel klase?
- Si e ndieni veten duke i përgatitur pyetjet që u parashtroni garuesve?
- Përshkruani emocionet që keni kur jeni duke luajtur.

Mediet

Garat e diturisë

Mësimnxënia në shkollë është proces që i përgatit fëmijët për jetë në çdo lëmë. Për të fituar dije dhe për t'u argëtuar, organizojmë gara diturie. Disa nga to janë:

- gara në nivel klase;
- gara në nivel shkolle;
- gara në nivel komunal;
- gara në nivel shtetëror;
- gara në nivel ndërkombëtar.



Garat mund të jenë në drejtime shkencore, matematikore, shoqërore, gara në recitime, hartime të esesë, në vizatime, këngë, aktrim etj.

Organizimi i garave dhe i kuizeve ka shumë dobi për nxënësit, ngaqë kështu ata mund të shprehin dijen dhe aftësitë e tyre.

Mos harroni!
Pjesëmarrja në gara ju bën më këmbëngulës!
Shkëmbeni dijen dhe aftësitë me të tjerët!
Gjithherë thuajini vetes **unë mundem dhe dua të arrij!**

Pyetje:
- A organizohen gara diturie në shkollën tuaj?
- A merrni ju pjesë në gara?

65

Garat e diturisë

Mësimnxënia në shkollë është proces që i përgatit fëmijët për jetë në çdo lëmë. Për të fituar dije dhe për t'u argëtuar, organizojmë gara diturie. Disa nga to janë:

- gara në nivel klase;
- gara në nivel shkollë;
- gara në nivel komunal;
- gara në nivel shtetëror;
- gara në nivel ndërkombëtar.



Garat mund të jenë në drejtime shkencore, matematikore, shoqërore, gara në recitime, hartime të esesë, në vizatime, këngë, aktrim etj.

Organizimi i garave dhe i kuizeve ka shumë dobi për nxënësit, ngaqë kështu ata mund të shprehin dijen dhe aftësitë e tyre.

! Mos harroni!
Pjesëmarrja në gara ju bën më këmbëngulës!
Shkëmbeni dijen dhe aftësitë me të tjerët!
Gjithherë thuajini vetes **unë mundem dhe dua të arrij!**

Pyetje:

- A organizohen gara diturie në shkollën tuaj?
- A merrni ju pjesë në gara?

65



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Ditari dypjesësh

Hapet diskutimi në klasë lidhur me llojet e garave duke u nisur nga ato në nivel klase, nivel shkollë, nivel komunal, nivel shtetëror apo ndërkombëtar. Evidentohen edhe drejtimet e garave, si: shkencore, shoqërore, recitime, ese, matematikore, vizatime, këngë etj.

Nxënësit veçojnë garat e tyre të parapëlqyera.

Në fletoren e punës, plotësojnë në mënyrë individuale të gjitha llojet e garave sipas niveleve që ata njohin ose kanë marrë pjesë.

Niveli i garave	Garojnë



Përforcimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Teli i tharjes



Nxënësit në etiketa shënojnë të gjitha llojet e garave që njohin dhe, sipas kategorive, i vendosin në telin e tharjes.

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet për saktësinë e përgjigjeve, dallimin dhe klasifikimin e garave të diturisë.

Detyrë:

Plotëson në faqen 47, pjesën e fundit në fletore pune.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathtësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Mediet

Rezultatet e të nxënit të temës:

Prezanton përmes TIK-ut aktivitetet e grupit të tij për një periudhë të caktuar kohore.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, I.5, II.2, II.3, III.1, III.3

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1, 4.1, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Aktivitetet në internet

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Njihet me programet e para për shkrime dhe prezantime;
- Aplikon programin kompjuterik për shkrime dhe prezantime.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Internet, foto të ndryshme, laptop ose kompjuter etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

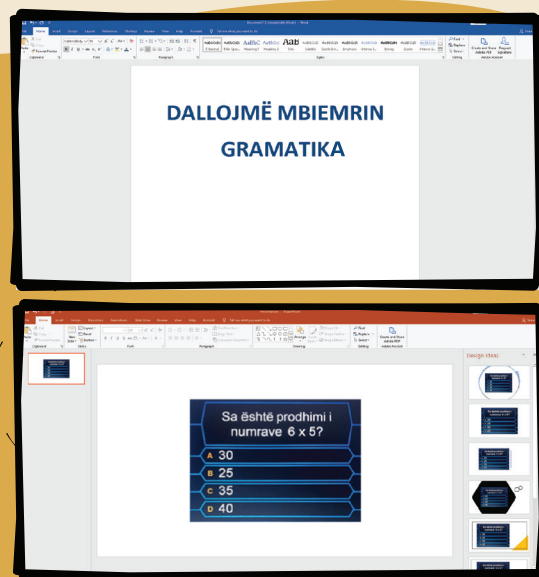
Bashkëbisedim

Diskutohet me nxënësit për programet, lojërat që ata i shfrytëzojnë. Nëse vihet re se ata luajnë lojëra apo shohin emisione që nuk lejohen për moshën e tyre, jepen udhëzime dhe këshilla lidhur me to. Kërkohet të lexohet dhe të analizohet teksti.

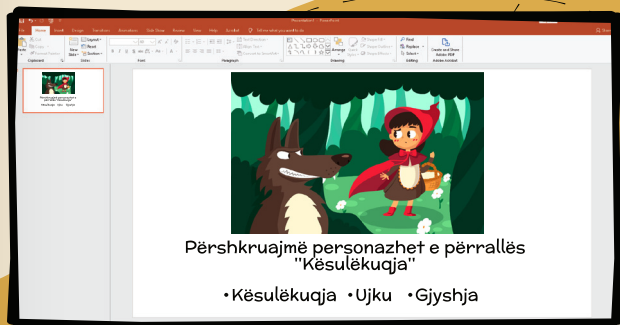
Mediet

Aktivitetet në internet

Interneti si mjet informativ përdoret për të shkëmbyer informacione të ndryshme, për të komunikuar etj. dhe, njëkohësisht, kompjuterat dhe interneti përdoren edhe në procesin e mësimnxënies, ku ne shfrytëzojmë programe të ndryshme, si PowerPoint-in, Word-in etj. Këto aplikacione mund të përdoren edhe gjatë prezantimeve të ndryshme shkollore. Shumica e aktivitetëve në shkollë prezantohen me anë të kompjuterave dhe internetit.



66



Pyetje:

- A e përdorni ju kompjuterin për mësimnxënie?
- A ju pëlqen kur mësimi shpjegohet përmes ndonjë programi kompjuterik?



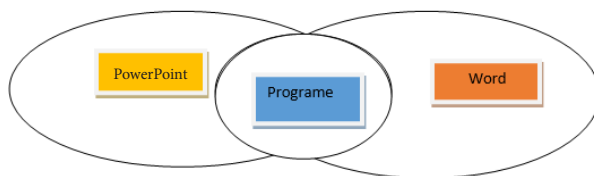
Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Diskutojmë

Në kabinetin e informatikës prezantohet ndonjë plan mësimor ku ata njihen me dy programe, si: Word dhe PowerPoint. Me nxënësit diskutohet për aplikimin e këtyre programeve në veprimtari shkollore.



Përforsimi: Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit Organizues grafik

Nxënësit në dyshe përshkruajnë të përbashkëtat dhe dallimet e këtyre dy programeve kompjuterike.



Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet për përshkrimin dhe aplikimin e programeve kompjuterike, siç janë: Word dhe PowerPoint.

Detyrë:

Plotëson Diagramin e Venit në fletore pune, ku kërkohen ngjashmëritë e dy programeve.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna
Lënda: Shkathtësi për jetë
Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III
Tema: Mediet

Rezultatet e të nxënit të temës:

Krijon fletushkën e klasës me punime të shkruara me dorë dhe me imazhe interesante.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, I.5, II.2, II.3, III.1, III.3.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1, 4.1, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Revista

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon revistat periodike dhe ato përmbajtjesore;
- Identifikon revistat përmbajtjesore.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Bashkëbisedim

Diskutohet me nxënësit rreth leximit të revistave të pëlqyera nga ana e tyre. Lexohet teksti i paraqitur në libër dhe jepen të dhëna mbi llojet e revistave.

- Revista ditore, javore dhe mujore.
- Revista shkollore, revista sportive, revista argëtuese.

Mediet Revista

Revista është botim periodik që përmban artikuj, studime dhe shkrime të tjera për fusha të ndryshme. Ka revista që botohen çdo javë (revista javore) dhe revista që botohen çdo muaj (revista mujore).

Kemi disa lloje të revistave:

- revista shkollore;
- revista sportive;
- revista argëtuese.

Fjalët kyçe:

- revistë;
- libër klase;
- bashkëpunim.

Revista e klasës përmban:

- rregulloren e klasës;
- orarin mësimor;
- poezi të ndryshme të hartuara nga nxënësit;
- ese kushtuar festave të ndryshme;
- fakte shkencore.



Pyetje:

- A lexoni revista në kohë të lirë?
- Cili lloj i revistave ju pëlqen më së shumti?
- A e përgatitni ju revistën e klasës suaj?



Mediet Revista

Revista është botim periodik që përmban artikuj, studime dhe shkrime të tjera për fusha të ndryshme. Ka revista që botohen çdo javë (revista javore) dhe revista që botohen çdo muaj (revista mujore).

Kemi disa lloje të revistave:

- revista shkollore;
- revista sportive;
- revista argëtuese.

Revista e klasës përmban:

- rregulloren e klasës;
- orarin mësimor;
- poezi të ndryshme të hartuara nga nxënësit;
- ese kushtuar festave të ndryshme;
- fakte shkencore.

Fjalët kyçe:

- revistë;
- libër klase;
- bashkëpunim.

Pyetje:

- A lexoni revista në kohë të lirë?
- Cili lloj i revistave ju pëlqen më së shumti?
- A e përgatitni ju revistën e klasës suaj?

68



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Tabela e koncepteve

Bëhet dallimi i revistave sipas përmbajtjes dhe kohës.

Revista sipas kohës së botimit	Revista sipas përmbajtjes
Revista mujore	Revista shkollore
Revista javore	Revista sportive
Revista vjetore	Revista argëtuese



Përforcimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Bashkëpunim

Analizë e figurave të dhëna në tekst për të hartuar histori apo ndodhi me qëllim formimin e revistës së klasës. Emërtohen grupet që do të punojnë. Emërtimi bëhet sipas dëshirës së nxënësve.

Emërtojnë grupet A, B, C, Ç tregimin e shkruar në klasë për revistë.

Grupi A _____

Grupi B _____

Grupi C _____

Grupi Ç _____

Të propozojmë emra të ndryshëm për revistën e klasës.

Grupi A _____

Grupi B _____

Grupi C _____

Grupi Ç _____

1) Festat
2) Komputeri
3) Shkolla
4) Programe
5) Edukimi
6) Libri

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet sipas angazhimit të nxënësve në dallimin e identifikimin e revistave, si dhe në kriterin e bashkëpunimit dhe përgjigjeve të nxënësve.

Detyrë:

Shkruani një poezi, ese ose tregim, për çfarëdo teme, që ju do të donit ta botonit në një revistë.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Jeta dhe puna

Lënda: Shkathtësi për jetë

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** III

Tema: Mediet

Rezultatet e të nxënit të temës:

Organizon aktivitete të lira në kuadër të grupeve kulturore brenda klasës.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.1, I.5, II.2, II.3, III.1, III.3.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1, 4.1, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Thënie për libra

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Kupton librin si burim i dijes;
- Ushtrohet leximi si shprehje e punës dhe përmbushje.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: Interneti, foto të ndryshme.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë amtare (shqipe), Matematikë, Edukatë figurative, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS



Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

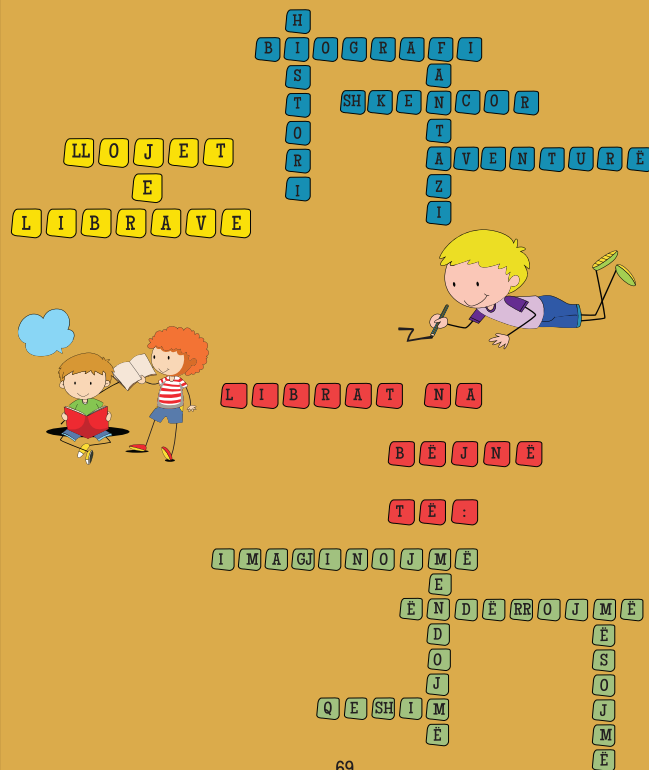
Stuhi mendimesh

Së pari, analizohet thënia kushtuar librit që është dhënë në tekst:
“Pas librave fshihet një det plot dije”.

- Çfarë deti fshihet pas librave?
- Si e kuptoni rrjedhën e dijes?
- Çfarë ndenje përjetoni duke lexuar?

Thënie për libra

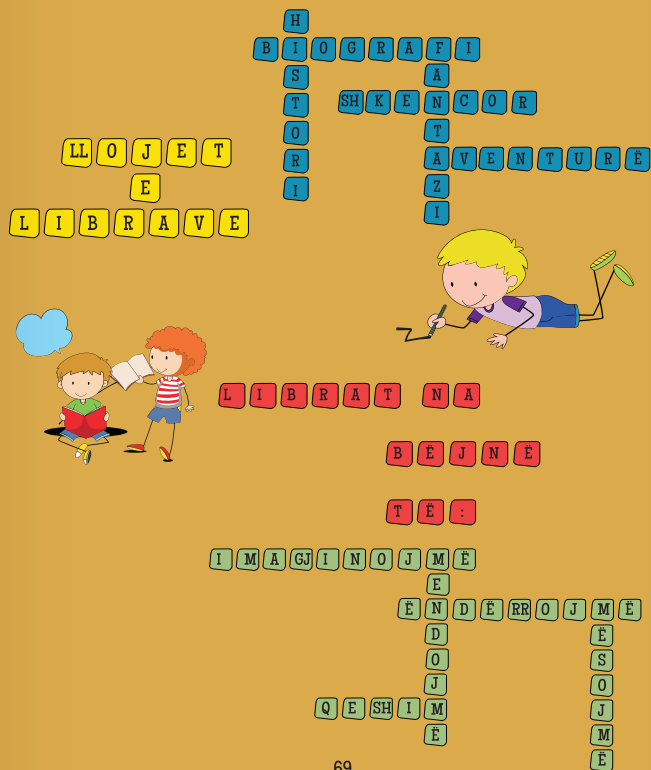
Pas librave fshihet një det plot dije.



Thënie për libra

Mediet

Pas librave fshihet një det plot dije.



69



Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Punë e drejtuar

Shënohet në tabelë thënia “Librat na bëjnë të...”

Kërkohet nga nxënësit të plotësojnë fjalinë. Disa nga mendimet e tyre shënohen edhe në tabelë.

Mendime të mundshme të nxënësve:

Librat na bëjnë të ditur.

Librat na bëjnë të lumtur etj.

Më pas në dyshe zbulohet domethënia e fjalëkryqit. Udhëzohen në plotësimin e fjalisë me fjalët e fjalëkryqit.

Bëhet përpjekje për të nxjerrë domethënien më të bukur të mundshme.

Librat na bëjnë të imagjinojmë.

Librat na bëjnë të qeshim.

Librat na bëjnë të ëndërrojmë.

Librat na bëjnë të mendojmë.



Përforsimi:

Konsolidimi dhe zbatimi i të nxënit

Bashkëpunim

Zbulohen llojet e librave sipas fjalëkryqit të kaltër.

Llojet e librave: biografi, histori, shkencor, aventura, fantastik.

Diskutohet rreth përmbajtjes së librave të lexuar nga nxënësit dhe bëhet vlerësimi i përmbajtjeve të tyre.

Vlerësimi i nxënësve:

Vlerësimi bëhet për krijimin e shprehive të të lexuarit dhe kuptimin e librit si burim i dijes.

Detyrë:

Kërkon në internet programe për krijimin e fjalëkryqeve.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

